

**Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
Ulusal Eylem Planı (2008-2013)
2010 Yılı Birleşik Raporu**

**Ankara
Haziran 2011**

“KADIN VE EĞİTİM”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 22.06.2010-22.12.2010 / Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: 9.Kalkınma Planı Hedefleri Dahilinde Eğitimin Her Kademesinde Kız Çocuklarının Okullulaşma Oranları (Kayıt, Devam ve Tamamlama) Arttırılacaktır.

Strateji 1.1. Eğitimin her kademesinde okullulaşmayan kız çocuklarının tespiti, okullulaşmalarının sağlanması için mevzuatın gözden geçirilmesi, işbirliği alanlarının belirlenmesi ve sorumlu kuruluşların kapasitelerinin güçlendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Strateji 1.2. Kız çocuklarının okullulaşma oranını arttırmaya yönelik teşvik politikalarının yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Strateji 1.3. Kız çocuklarının okullulaşma oranının düşük olduğu yörelerde okullulaşma oranını arttırmaya yönelik mikro politikalar üretilmesi, politika uygulanmasına katkı sağlayan kaymakamlıklar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 1.1, 1.2 ve 1.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- MEB tarafından “Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşmasının Arttırılması Projesi (I)” ve “Özellikle Kız Çocuklarının Okullulaşmasının Arttırılması Projesi (II)” yürütülmektedir.

- Devamsızlık ve kayıtsızlığın yoğun olduğu 4 İl ve 22 İlçe'nin Mülki ve İdari Amirlerine yönelik olarak 29 Mart-1 Nisan 2010 tarihlerinde Gaziantep'te eğitime erişim ve devamın izlenmesine yönelik yerel politikaları belirlemek amacıyla geniş kapsamlı bir toplantı yapılmıştır.
- “*Ana-Kız Okuldayız*” kampanyasının yürütülmesinde Valiliklerce yürütülen reklam, ikna ve rehberlik çalışmalarına ulusal düzeyde katkı sağlayacak reklam, spot filmler ve program çalışmaları başlatılmıştır.
- Başta İl Millî Eğitim Müdürlükleri olmak üzere, “*Ana-Kız Okuldayız*” kampanyasının yürütülmesinde birinci derecede sorumlu konumda bulunan İl Yürütme Kurulları, bu kurulların başkanı olan Valilere hitaben yazılan yazılar doğrultusunda gerekli önlemleri almaları, katılımı artırmaya yönelik çalışmalar yapmaları konusunda uyarılmışlardır.
- Yine ülke genelinde ilk defa İl Kampanya Yürütme Kurullarının tespitleri doğrultusunda belirlenen hususlar bir araya getirilerek; okuma yazma bilmeyen engelli vatandaşlarımızın da okuryazar konuma getirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

Strateji 1.4. Eğitimin her kademesinde kız çocuklarının okullulaşma oranlarının artırılması için burs, kredi imkanlarının geliştirilmesi, ekonomik ve sosyal destek sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından Strateji 1.4'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 2010-2011 Eğitim ve Öğretim Yılında Öğrenim/Burs ve Katkı Kredisi için müracaat eden öğrencilerden durumu Kurum mevzuatına uygun olanlara Burs veya Öğrenim Kredisi ile Katkı Kredisi verilmiştir. Kız öğrencilerden **74.833'ü** Burs, **138.230'u** Öğrenim kredisi, **92.898'i** de katkı kredisi kazanmıştır.
- Aylık Burs/Öğrenim Kredisi miktarı 2010 yılında **200 TL** iken, 2011 yılında **240 TL**'ye yükseltilmiştir.
- Yeni burs/kredi tahsisi yapılan öğrencilerle, eski yıldan burs ve kredisi devam eden öğrencilerin ödemelerinin aylık olarak T.C. Ziraat Bankası Şubelerinden yapılmasına devam edilmektedir.

Strateji 1.5. Kırsal alanda kız çocukları için rol-model olan kadın eğitimcilerin sayısının arttırılmasına yönelik teşvik edici çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 1.5'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 6/5/2010 tarih ve 27573 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan “*MEB Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği*”nin “Hizmet alanları ve hizmet puanı” başlıklı 47. maddesinin 6. fıkrasında “(6)*Yatılı ilköğretim bölge okullarında görev yapan öğretmenlerin hizmet puanlarına, bu okullarda görev yaptıkları her yıl için ayrıca bayan öğretmenlere on puan, erkek öğretmenlere altı puan eklenir.*” hükmü eklenmiştir.
- 17/12/2010 tarihi itibarıyla mevcut kadın öğretmen sayısı 328.166'dır.

Strateji 1.6. Kız çocuklarının eğitimde fırsat eşitliğinden yararlanmasının önünde duran engellerin bilimsel araştırmalarla tespit edilerek kız çocuklarına yönelik cinsiyet ayrımcılığına bağlı engellerin ortadan kaldırılması için gereken çalışmaların planlanması ve uygulanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 1.6'ya ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 17-18 Nisan 2010 tarihleri arasında İstanbul Sabancı Üniversitesinde Eğitim Reformu Girişimi tarafından 'Eğitimde İyi Örnekler Konferansı' düzenlenmiştir.
- İlköğretim Genel Müdürlüğü, okulların öz değerlendirmelerini yaparak sundukları eğitim hizmetini iyileştirmeleri ve bu yolla eğitimde kaliteyi arttırabilmeleri için 3 standart alanında, 12 standart ve 43 alt standarttan oluşan İlköğretim Kurumları Standartları (İKS) adlı bir değerlendirme sistemi oluşturmuştur.
- İlköğretim Kurumu Standartları dokümanı için üç çalıştay ve bir gözden geçirme çalışması yapılmıştır.
- EĞİTEK tarafından geliştirilen yazılım aracılığıyla okulların güçlü ve zayıf yönleri tespit edilirken okul yöneticilerinin, öğretmenlerin, çocukların ve velilerin görüşleri alınacak ve bu yolla okulun gelişimi için tüm paydaşların katılımı sağlanacaktır. İlköğretim Kurumları Standartları 2009/2010 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde pilot çalışması yapıldıktan sonra yurt genelinde uygulanmaya konulacaktır.

- İKS çalışmaları yapıldıktan sonra okulların teknik donanımı yanında toplumsal cinsiyet eşitliği, kız çocuklarının eğitime erişim ve devamı ile ilgili yürütülmekte olan diğer çalışmalara güçlü bir veri sağlanacaktır.
- MEB tarafından ortaöğretimde özellikle kız çocuklarının okullaşma oranlarını arttırmayı, okullaşmada % 100'lük ulusal hedefe ulaşılmasına katkı sağlamayı ve 2010-2011 eğitim-öğretim yılında **hiçbir kız çocuğunu eğitim sisteminin dışında bırakmamayı** amaçlayan; ilköğretim sonrasında orta öğretime devam etmeyen kız öğrencilerin Kız Teknik ve Meslek Liselerine kayıt olarak orta öğretime devam etmeleri için; Genel Müdürlükçe 2010/38 sayılı “*Özellikle Ortaöğretimde Kız Çocuklarının Okullaşması*” Genelgesi hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Yüksek Öğrenim Kurulu tarafından Strateji 1.6'ya ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Hedef 1'e ilişkin olarak 2008-2009 yıllarında *Dicle, Giresun, Harran, Hitit, İzmir, Kafkas, Sakarya, Şırnak* Üniversiteleri tarafından çeşitli faaliyetler yürütülmüştür.

Strateji 1.7. Temel Eğitime çocuklarını göndermeyen aileler ile okulu terk etme riski taşıyan kız çocuklarının belirlenmesi, izlenmesi ve çözüm üretilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 1.7'ye ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- İlköğretime Erişim ve Devamın İzlenmesi konusunda çalışmalara destek verebilecek 20 kurum Genel Müdürünün katıldığı “Genel Müdürler Toplantısı” yapılmış ve toplantı sonucunda eğitime erişim ve devamın izlenmesi ile ilgili çalışmalarda işbirliğini güçlendirmek için protokoller imzalanmıştır.
- İlköğretime erişim ve devamın izlenmesi ile ilgili olarak TÜBİTAK-TÜSSİDE tesislerinde 25 ilköğretim müfettişine formatör müfettiş yetiştirme konusunda eğitici eğitimi verilmiştir. Eğitimin ardından Müfettişlerin okul ziyaretlerinde yararlanmaları ve eğitime erişim ve devam ile ilgili çalışmaları yürütmeleri için “Müfettiş El Kitabı” yazımı başlatılmıştır. Kitabın yazım çalışmaları tamamlanma aşamasındadır. Ayrıca illerde müfettişlere eğitim verilmesi için 200 müfettişe TÜBİTAK-TÜSSİDE eğitim merkezinde eğitim verilmiştir. Konu ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.
- 81 İlde Koordinatör İlköğretim Müfettişi; Yetiştirici Sınıf Öğretim Programını (YSÖP) koordine etmek amacıyla görevlendirilmiştir. Bu müfettişlerden 25'ine Adıyaman'da 31-Ocak- 3 Şubat 2010 tarihleri arasında Eğitici Semineri verilmiştir.

- Mart 2010'da Antalya'da 56 YSÖP İlköğretim Koordinatör Müfettişine eğitime erişim ve devamın izlenmesi konusunda seminer verilmiştir.
- YSÖP'e destek amacıyla Ankara'da 12 Şubat 2010 tarihinde çeşitli sivil toplum ve kamu kurum ve kuruluşlarının katılımı ile YSÖP Paydaşlar Toplantısı yapılmıştır.
- Antalya'da 56 İl YSÖP Koordinatör İlköğretim Müfettişine 3-5 Mart 2010 tarihleri arasında YSÖP ile ilgili Seminer verilmiştir.
- 31 Mart 2010 tarihinde Gaziantep ve 1 Nisan 2010 tarihinde Kahramanmaraş'ta İl Değerlendirme Toplantısı yapılmıştır.
- 5-9 Nisan 2010 tarihleri arasında Ankara'da Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı Kılavuzunun gözden geçirme toplantısı yapılmıştır.
- E-Okul verilerine göre Mart 2010 tarihi itibarıyla ilköğretim çağında olup okula devam etmeyen 139.691 öğrencinin 109.275'i (36.161 erkek, 73.114 kız) (% 78,2) YSÖP kapsamında bulunmaktadır.
- Eylül 2008'den Nisan 2010'a kadar olan süre içerisinde YSÖP'te 11.154'ü kız, 6712'si erkek olmak üzere 17.866 çocuğun bu programa müracaat ettiği ve bunlardan, 15.450'sinin programı tamamladığı gözlenmiştir.
- Okula **zamanında kayıt olmama** sorununun boyutları ile birlikte niteliklerinin tespit edilmesi, çocukları okula **zamanında kaydolmayan** hanelerin profillerinin çıkarılması, sorunun sebeplerinin araştırılması ve bu bulgulara dayanarak sorunun çözümüne yönelik stratejilerin geliştirilmesi amacıyla "*Geç Kayıt Araştırması*" yapılmıştır.
- Araştırma sonuçlarına göre zamanında kaydolmama nedenleri şu şekildedir:
 - *Ekonomik faktörler (örneğin ailelerin okul masraflarını karşılayamaması, işsizlik),*
 - *Sosyal ve kültürel faktörler (örneğin ebeveynlerin kendi eğitiminin yetersiz olması),*
 - *Zamanında kaydolmanın öneminin algılanmaması,*
 - *Kız çocuklarının eğitilmemesi,*
 - *Dil sorunu,*
 - *Gelenekler,*

- *Okullarla ilgili sorunlar (örneğin ulaşılabilirlik, taşınabilir eğitim, kaynak sıkıntıları),*
 - *Ebeveynlerin bilinçlendirilmesi, ailelerin yapısal özellikleri (örneğin çok çocuk, anne baba eğitim düzeyleri),*
 - *Okula başlama yaşına dair yaşanan kargaşa, okul yaşına gelen çocuklarla ilgili tarama çalışmalarının yetersizliği gibi faktörler.*
- İlköğretime erişim ve devam göstergelerinden biri olan zorunlu eğitim çağında olup ilköğretime kayıtsız çocuk sayısının en çok olduğu 26 ilçe kaymakamı ve aynı ilçelerin ilçe milli eğitim müdürlerinin katılımıyla 29-31 Mart tarihleri arasında “*İlköğretimin Yerel Düzeyde İzlenmesi: Yerel Çözümlere Odaklanma Toplantısı*” yapılmıştır.
Söz konusu toplantı sonrasında ilçelerde kaydedilen gelişmelerin değerlendirilmesi ve paylaşılması, ilçelerin özgün deneyimlerinin diğer ilçelerle paylaşılması, ilçelerin ilköğretime erişim ve devam konusunda, zamana bağlı çalışma yapmaları için ileri adımların belirlenmesi için 8-9 Aralık 2010 tarihlerinde “*İlköğretime Erişim ve Devamın Yerel Düzeyde İzlenmesi ve Gelişmelerin Değerlendirilmesi Toplantısı*” yapılmıştır. Söz konusu toplantıda ilçe yöneticilerinin eğitime erişim ve devamın sağlanması konusunda dikkatleri yeniden çekilerek yerel çözümlerin oluşturulmasında farklı çözümlere gidilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.
 - Eğitim müfettişlerinin ilköğretime erişim ve devamın izlenmesi konusunda kapasitelerini güçlendirmek amacıyla “*rehber kitap*” ve “*eğitim programı*” hazırlanmıştır. Hazırlanan rehber kitap ve eğitim programı ile eğitim müfettişlerine yönelik özellikle de toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini artırmak amacıyla eğitimler verilmiştir. Bu eğitimler sonunda eğitim müfettişlerinin il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile okullara rehberlik etme ve görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bilgi ve deneyimlerini artırmaları hedeflenmiştir.
 - İlköğretime erişim ve devam göstergeleri konusunda mülki idare amirleri ve il milli eğitim yöneticilerini bilgilendirmek, sorun odaklı strateji geliştirmelerine kaynaklık edecek ilköğretime erişim verilerini paylaşmak ve iyileşmeleri görmelerini sağlamak için “*İl Eğitime Erişim Durum Raporları*” hazırlanmıştır.

Strateji 1.8. Kız çocuklarının okullulaşma oranlarını artırmak için toplumsal bilincin geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, TRT.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından Strateji 1.8'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- TRT 2010 Genel Yayın Planı'nın kadına ve ailelere yönelik yayın hedefleri ile kampanya şekline dönüştürülecek ve öncelikle işlenecek konular içerisinde eğitim konusuna yer verilmiş olup, 2011 Genel Yayın Planında da aynı hedeflere öncelik tanınmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.8'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Kız çocuklarının okutulmasına ilişkin bilinç oluşturmak üzere rehberlik ve ikna çalışmaları, radyo ve TV'lerde yayınlarla, reklam, kısa film ve spot yayın çalışmaları ile afiş ve tanıtımlarla "Ana Kız Okuldayız" kampanyası desteklenmiştir.

Strateji 1.9 Kız çocuklarının okullulaşmasının sağlanması ve terklerin önlenmesi için Milli Eğitim Bakanlığı e-okul veri tabanı ile MERNİS adrese kayıt sisteminin etkinliğinin artırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 1.9'a ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmaları:

- Kayıtsız çocukların okula kayıt ve devamlarını izleme konusunda e-Okul sistemine e-YSÖP modülünün eklendiğini belirtmiştir.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.9'a ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- MEB ile yürütülen ortak çalışmaların yanı sıra muhtarlara yönelik çalışmalar yapılmakta, en son çalışmalar gözden geçirilmektedir.
- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemi verileri sürekli güncellenmektedir.

HEDEF 2 : Eğitimin Her Kademesinde Fiziki Ve Teknik Kapasite Artırılacaktır.

Strateji 2.1. Kız çocuklarının okullulaşmasının sağlanması ve terklerinin önlenmesi için eğitimin her kademesinde fiziki kapasitenin (okul binası, pansiyonlar, yurtlar) artırılması ve iyileştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Maliye Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Strateji 2.1'e ilişkin gerçekleştirilen çalışmalar:

- Bu kapsamda ağırlıklı olarak AB hibesi ile yürütülecek “Özellikle Kız Çocuklarının Okullaştırılması Projesi” 2010 yılı Yatırım Programına dahil edilmiştir. Bu proje ile eğitimin önemi hakkındaki bilincin artırılması ve başta kadınlar olmak üzere insan kaynaklarının geliştirilmesi ve iş piyasasına giriş için özellikle kız çocukları için Orta Öğretim seviyesinde okullaşmanın artırılması amaçlanmaktadır.
- Özellikle GAP illerinde düşük olan ortaöğretim kız okullaşma oranlarının artırılması için GAP Eylem Planı çerçevesinde bölgede kız meslek liseleri yatırım programına dahil edilmiştir. Yine kız çocuklarının ortaöğretime erişimlerinin artırılması kapsamında özellikle kırsal nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu yerlerde pansiyon yapımına önem verilmektedir.
- Yukarıda sayılan olumlu gelişmelerin yanı sıra ilköğretim kademesinde kırsal nüfusun yoğun olduğu yerleşim yerlerindeki YİBO (Yatılı İlköğretim Bölge Okulu) uygulaması kızların erişimi açısından yeterli bir alternatif olarak ortaya çıkmamaktadır. Bu okulların yatılı olması ve yaşı çok küçük (6-13) çocuklara hitap etmesi dolayısıyla kızların aileleri tarafından yeterli talebi görmemektedir. YİBO'larda kız/erkek oranı oldukça düşüktür. Bu nedenle kırsal kesimdeki kız çocuklarının erişiminin artırılması için YİBO, taşınmalı eğitim ve birleştirilmiş sınıf alternatiflerinin yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunun Strateji 2.1'e ilişkin olarak gerçekleştirdiği çalışmalar:

- 30.12.2010 tarihi itibarıyla Kurum yatak kapasitesi 146.680 kız, 99.840 erkek olmak üzere 246.520 kapasiteye ulaşmıştır.

- Toplam 275 yurdun **55 kız yurdu**, 25 erkek yurdu, 195'i karma yurt olup, toplam kapasitenin **% 59.50'si kız öğrenciye** ayrılmış olup, kız öğrenciler yönünden pozitif ayrımcılık söz konusudur.
- 2011 yılında yurt yatak kapasitesinin kız öğrencilerin lehine artırılmasına devam edilecektir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 2.1'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından 2008-09 öğretim yılında 14, 2009-10 öğretim yılında ise 11 pansiyon açılarak, toplam pansiyon sayısı 91'e ulaşmıştır. Ayrıca "Özellikle Kız Çocuklarının Okullaşma Oranlarının Arttırılması Projesi (I)" ile 9 ilde 18 Kız Teknik ve Kız Meslek Lisesinde 11 alana ait donatım yapılacaktır.

Strateji 2.2. Eğitim kurumlarının bilişim teknolojileri ve sektördeki gelişmeler doğrultusunda donatılması.

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Devlet Planlama Teşkilatı, Milli Eğitim Bakanlığı

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından söz konusu stratejiye ilişkin olarak verilen bilgiler;

- Sosyal Destek Programı (SODES), GAP Eylem Planı'nın "Sosyal Gelişmenin Sağlanması" bileşeni altında beşeri sermayenin geliştirilmesi ve toplumsal bütünleşmenin sağlanması ihtiyacını etkin bir şekilde karşılamak üzere, 2008 yılında GAP illerinde uygulamaya konulmuştur. Program, 2010 yılında DAP illerini de içerecek şekilde genişletilmiştir.
- SODES ile istihdam, sosyal içerme, kültür, sanat ve spor alanlarındaki projeler desteklenmektedir. Programın başlıca yararlanıcıları başta kadınlar, çocuklar, gençler ve yoksullar olmak üzere tüm dezavantajlı kesimlerdir.
- SODES'in en önemli amacı bölgenin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmaktır. Valiliklerin koordinasyonunda yerel düzeyde hazırlanan ve uygulanan SODES projeleri, istihdam edilebilirliği artırmayı, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarını sağlamayı, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine katkı vermeyi hedeflemektedir.

- SODES projeleri, bölgede, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Birçok proje söz konusu kuruluşların ortaklığıyla hayata geçirilmekte ve elde edilen sinerji ile farklı toplum kesimleri bölgesel ve ülkesel düzeydeki kalkınma çabasına daha fazla katkı sağlayabilmektedir. Uygulama sürecinde yerel aktörler geniş bir biçimde yetkilendirilmekte, bu durum, bir yandan SODES'e esneklik kazandırırken, bir yandan da uygulanan projelerin yerel düzeyde daha fazla sahiplenilmesini sağlamaktadır.
- 2010 yılında SODES'e ayrılan toplam bütçe 155 milyon TL olup, 1.187 adet projenin finanse edilmesi planlanmaktadır. Ayrıca 3,5 milyon TL valiliklerin projeleri izleme ve yürütme kapasitelerini geliştirmek amacıyla aktarılmıştır. 2010 yılı bütçesinin üçte biri STK'lara ayrılmıştır. 49 milyon TL. toplam bütçeli 376 adet STK projesi desteklenmiştir. 2011 yılında SODES bütçesi 200 milyon TL.'ye yükseltilecektir.
- Eğitim kurumlarının bilişim teknolojilerinin geliştirilmesi kapsamında 2010 yılı Yatırım Programında MEB'in dış kredi ile yürüttüğü "İlköğretim Okullarına Bilgisayar Sınıfı Kurulumu (BTS)" Projesinin 2010 yılı sonunda tamamlanması beklenmektedir. Diğer yandan Ulaştırma Bakanlığı'nın Evrensel Hizmet Fonu ile yürüttüğü okullara internet erişiminin sağlanması, bilgisayar sınıflarının kurulması, bilişim destekli fen laboratuvarlarının kurulması projeleri de devam etmektedir.

HEDEF 3 : Yetişkinler Arasında "Kadın Okuryazarlığı" Artırılacaktır.

Strateji 3.1. Kadın okuryazarlığının artırılması için MEB yerel yönetimler ve STK'lar arasında mevcut işbirliğinin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 3.1'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- "Ana-Kız Okuldayız" kampanyası kapsamında yürütülen tanıtım, reklam, alan taraması, alınması gereken tedbirlerin ve önerilerin tartışıldığı Ana Kız Okuldayız Kampanyası 1. Değerlendirme Toplantısı 20-21 Aralık 2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.
- 19 Aralık 2010 tarihinde ise kampanyanın 2. yılı sonunda ulaşılan durumun yeniden değerlendirilmesi, sorunların ve çözüm önerilerinin paylaşılarak, kampanyanın son iki

yılında gerçekleştirilmesi gereken çalışmalara yön verilebilmesi amacıyla “*Ana Kız Okuldayız Kampanyası 2. Değerlendirme Toplantısı*” gerçekleştirilmiştir.

- Başta İl Millî Eğitim Müdürlükleri olmak üzere, kampanyanın yürütülmesinde birinci derecede sorumlu konumda bulunan İl Yürütme Kurulları, bu kurulların başkanı olan Valilere hitaben yazılan yazılar doğrultusunda gerekli önlemleri almaları, katılımı artırmaya yönelik çalışmalar yapmaları gerektiği belirtilmiştir.
- Yine ülke genelinde ilk defa İl Kampanya Yürütme Kurullarının tespitleri doğrultusunda Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğünce belirlenen hususlar bir araya getirilerek; Okuma yazma bilmeyen engelli vatandaşların da okuryazar konuma getirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır.
- Valiliklerce yürütülen reklam, ikna ve rehberlik çalışmalarına ulusal düzeyde katkı sağlayacak reklam, spot filmler ve program çalışmaları başlatılmıştır.
- Kampanyanın geri kalan 2,5 milyon kişilik bölümüne kampanya sonuna kadar ulaşılması planlanmaktadır.

Yüksek Öğrenim Kurulu Başkanlığı tarafından Strateji 3.1’e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Hedef 3’e ilişkin olarak 2008-2009 yıllarında Çanakkale, Harran, Gaziantep, Hitit, Nevşehir, Ondokuz Mayıs Üniversiteleri tarafından çeşitli faaliyetler yürütülmüştür.

Strateji 3.2. Kadın Okuryazarlığı konusunda, şu ana kadar hedeflere ulaşamamasının nedenlerinin analizi yapılarak, alternatif eğitim modellerin geliştirilmesi ve uygulanması.

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 3.2’ye ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 2008 TÜİK verilerine göre 55-59 yaş aralığında 359.780; 60-64 yaş aralığında 473.397; 65 yaş ve üstünde 1.811.994 kişi okuma yazma bilmemektedir. Sadece 65 yaş üzerinde 2 milyona yakın kişinin bulunması kampanyanın hedefine ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Bu yaş grubundaki insanların sağlık sorunları, okuma yazma öğrenmeye karşı ilgi ve ihtiyaçlarının azalması gibi nedenlerle kurslara katılmadıkları belirlenmiştir. Kampanyanın geri kalan 2,5 milyon kişilik bölümüne kampanya sonuna kadar ulaşılacağı değerlendirilmektedir.

Strateji 3.3. Bir okuma yazma kursunu bitirmiş kadınların işlevsel okuryazarlığının artırılması

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 3.3'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Ülke genelinde 2010 Yılı'nın Eylül ayında 2. Yılı'nı dolduran kampanya kapsamında 1 Aralık 2010 tarihi itibarıyla okuma yazma kurslarından faydalanan kursiyer sayısı 934.627'ye ulaşmıştır.
- Okuryazar konuma getirilen kişilerden 92.236'sı kadın, 93.376'sı erkek olmak üzere toplam 185.612 kişi *II. Kademe Okuma Yazma* kurslarını başarı ile tamamlayarak Açık İlköğretim Okulunun 6. Sınıfına kayıt yaptırarak eğitimlerine devam etme ve sürücü belgesi alabilme gibi haklardan faydalanabilecek konuma getirilmiştir.
- Ülkemizde kadınların toplumsal fırsatlardan eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve kadının insan haklarının korunması, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesinde Yetişkin Eğitimi, Ülke düzeyinde toplumsal duyarlılığın artırılması bakımından önemli olmaktadır. Halk Eğitimi Merkezlerinde yetişkinlere yönelik olarak koruyucu/önleyici hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla Halk Eğitimi kurs programları modüler sistemde yeniden yapılandırılmaktadır.
- **MEB-Tekno Kadın Projesi:** Bilgisayar okur-yazarı olan kadınların bilgisayar okur-yazarlık seviyelerini artırmak, olmayanlara okur-yazarlık kazandırmak, kadınların kendi başlarına bilişim teknolojisi araçlarına erişimlerini kolaylaştırmak, ileri düzeyde İnternette iletişim ve paylaşım araçlarını kullanma becerileri kazandırarak kendilerine işgücü alt yapısı oluşturmaya katkı sağlamak ve böylece bünyesinde bilişim teknolojisi sınıfı bulunan okullar, Halk Eğitim Merkezleri ve Kamu İnternet Erişim Merkezleri (KİEM)'nin bilişim teknolojisi sınıflarının daha etkin, verimli, yoğun kullanılmasına katkıda bulunmak amacıyla Bakanlık ile "*Intel ve Fütüristler Derneği*" arasında yürütülen bu projenin, ilk aşamada Ankara, İstanbul ve Erzurum illerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Intel tarafından hazırlanıp, MEB tarafından onaylanmış program içerikleri ile kadınlara yönelik üç aşamalı başlangıç, orta ve ileri seviyelerde uygulamalı eğitimler verilmiş olup söz konusu eğitimlerden 60 kadın yararlanmıştır.

Strateji 3.4. Okur yazar olmayan kadınların tespitinin yapılması ve veri tabanı oluşturulması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Milli Eğitim Bakanlığı, TÜİK, İçişleri Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 3.4'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 1 Haziran 2010 tarihinden bu güne kadar kampanya kapsamında okuma yazma kurslarından faydalanan kursiyer sayısı 147.409'a ulaşmıştır.
- Kampanyanın başladığı tarihten 1 Aralık 2010 tarihine kadar 399.389'u kadın, 120.385'i erkek olmak üzere toplam 519.774 kişi okuryazar konuma getirilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Strateji 3.4'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi "Eğitim Veritabanı" 27.05.2010 tarihinde güncellenmiş olup okuryazarlık ve eğitim durumuna ilişkin güncel verilere söz konusu veritabanından ulaşılabilmektedir.

Strateji 3.5. Aile rehberliği ve danışmanlığı eğitimlerinin standartlarının belirlenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Genel Müdürlük tarafından Strateji 3.5'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Toplumsal alanda ve aile eksenli yaşanan güncel sosyal sorunların tespiti ile bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmek amacıyla, Genel Müdürlük tarafından Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (Düzey 1- 12 bölge sınıflaması) göre bölgeleri temsil eden illerde "*Yerel Aile Çalıştayları*" düzenlenmiştir. Çalıştaylara, kamu ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile yerel yöneticiler ve üniversitelerden akademisyenler katılmıştır.
- Yapılan "*Yerel Aile Çalıştayları*"nın sonuçlarının paylaşılması ve Türkiye'nin sosyal sorunlarının haritasının çıkarılması amacıyla, 14-15 Mayıs tarihleri arasında Ankara Başkent Öğretmenevinde bölge temsilcilerinin de katıldığı "*Aile Çalıştayları Değerlendirme Toplantısı*" gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, elde edilen veriler doğrultusunda "*Aile Sorunlarına Bölgesel Düzeyde Bakış*" konulu Sonuç Raporu hazırlanmış ve yayınlanmıştır.
- Aile eğitimine yönelik bir model oluşturulması amacıyla "*Aile Eğitimleri için Paket*" hazırlanmıştır. 5 farklı alanda (**Eğitim-İletişim, Hukuk, İktisat, Medya, Sağlık**) ve 23 farklı modül olarak hazırlanan "*Aile Eğitimleri için Paket*"te "*Ailede Rol Dağılımı, Kadın, Erkek ve Cinsellik, Aile İçi Şiddet, Hukuken Aile ve Evlilik, Girişimciliğe Giriş,*

Kitle İletişimi ve Medya, Üreme Sağlığı ve Sağlıklı Annelik” gibi farklı konuların yer aldığı toplam 165 ünite bulunmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 3.5’e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 2007’den bu yana uygulanan “**7-19 Yaş Aile Eğitim Programı**”nda görev alan formatör sayısı 98 rehber öğretmendir. Uygulama eğitimlerine aktif olarak katılan, uygulamaların geri bildirimlerini gönderen uygulayıcı rehber öğretmenlere destek olan ve mail grubu aracılığı ile düzenli olarak bu bilgileri rapor eden toplam 60 formatör bulunmaktadır. Programın uygulandığı iller Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Samsun, Kocaeli, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Trabzon, Batman, Mersin, Adana. Formatörlerin alanda ulaştığı anne baba sayısı 52.332’dir.
- Program 8 modülden oluşmaktadır. Bu modüller; “*Ergeni Tanımak, İletişim Kurmak, Birlikte Büyümek, Aile Tutumları, Riski Yönetmek, Olumlu Davranış Kazandırma, Uzlaşabilmek, Geleceği Planlamak*”.

HEDEF 4 : Eğitimciler, Eğitim Programları ve Materyalleri “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği’ne Duyarlı Hale Getirilecektir.

Strateji 4.1. “Toplumsal cinsiyet eşitliği” konularına eğitim fakültelerinin lisans ve lisansüstü programlarında yer verilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından Strateji 4.1’e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Yüksek Öğretim Kurulu tarafından çeşitli üniversitelerden öğretim görevlilerinin katılımıyla “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı Eğitim Grubu” oluşturulmuştur. Söz konusu eğitim grubu düzenlediği toplantılar vasıtasıyla eğitim sisteminde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için ne gibi çalışmalar yapıldığı ve ileride neler yapılabileceği üzerine tespit çalışmaları gerçekleştirmiştir.
- Hedef 4’e ilişkin olarak 2008-2009 yıllarında Adnan Menderes, Aksaray, Amasya, Artvin Çoruh, Başkent, Bozok, Dicle, Fırat, Galatasaray, Gaziosmanpaşa, Gazi, Giresun, Harran, Işık, İstanbul, İTÜ, Kavram, M. Kemal, Mersin, Niğde, Ondokuz Mayıs, Selçuk Üniversiteleri tarafından çeşitli faaliyetler yürütülmüştür.
- Gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları şunlardır:
 - “*Toplumsal Cinsiyet İlişkileri*” *Lisans dersi*

- *“Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim” Yüksek Lisans dersi*
- *Aile Danışmanlığı Kuram ve Modelleri (Tezsiz Yüksek Lisans dersi)*
- *Aile Danışmanlığında Yeni Yaklaşımlar (Doktora Dersi)*
- *“Bilim insanı” teriminin kullanılması*
- *Tıp Fakültesi Halk Sağlığı eğitimlerine toplumsal cinsiyet konusunun entegre edilmesi*
- *“Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik” konulu fotoğraf sergisi*
- *“İlköğretim Ders Kitaplarında Kadın Figürü”*

Strateji 4.2. Eğitimcilerin hizmet içi eğitim programlarına “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Duyarlılık Eğitimi”nin dahil edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 4.2’ye ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü 14-18 Haziran 2010 tarihleri arasında Hizmet İçi Eğitim Faaliyeti düzenleyerek 50 öğretmenin eğitilmesini sağlamıştır. 2011 yılında da bir faaliyet planlanmaktadır.
- 23-27 Ağustos 2010 tarihleri arasında okul yöneticisi ve öğretmenlere yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği semineri düzenlenmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 4.2’ye ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Milli Eğitim Bakanlığınca 2009 yılı içerisinde Mersin, Erzurum, Van ve Rize İllerinde düzenlenen hizmet içi eğitimlerde, İlköğretim Müdür/Müdür Yardımcıları ile İlçe Milli Eğitim Müdür/Müdür Yardımcılarına yönelik olarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü uzmanları tarafından “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Semineri” verilmiştir.
- 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinde yer alan “Ülke genelinde tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör çalışanlarına yönelik "toplumsal cinsiyet eşitliği" eğitimi verilmesinin zorunlu hale getirilmesi sağlanmalıdır” tedbiri gereğince; kadın erkek eşitliği bakış açısının kurumların plan, program ve projelerinde yer almasını sağlamak, farkındalık oluşturarak toplumdaki duyarlılığı artırmak için Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ulusal bütçe kaynakları ile, ülke genelinde İlçe

Halk Eğitim Merkezi Müdür/Müdür Yardımcıları ile İlçe Tarım Müdürlerine yönelik olarak “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimi” verilmektedir.

Strateji 4.3. Yaygın eğitim kapsamındaki meslek ve beceri kurslarındaki eğitimcilerle “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konusunda duyarlılık kazandırılması

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 4.3’e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Her yıl Halk Eğitim Merkezlerinde ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik 50 kişilik “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi” ile ilgili konularda hizmet içi eğitim verilmektedir.
- “Yaşam Boyu Öğrenme” her kesimde duyarlılık artırma ile koruyucu/önleyici riski azaltma ve toplum bilinci oluşturma bakımından önem taşıyan faaliyetler ancak yaygın eğitim kurumları aracılığıyla mümkün olabilmektedir.
- Ulusal aile eğitimleri programları kapsamında 2010 yılında 100 Çocuk Gelişimi ve Eğitimi öğretmeni, buldukları bölgelerde kurs açmak üzere eğitilmişlerdir. 2011 yılında program uygulanmaya başlayacaktır.

Strateji 4.4. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde merkez ve taşra teşkilatında yönetici konumundaki kadın eğitimci sayısının artırılmasına yönelik özendirici, teşvik edici çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 4.4’e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- 9 Ekim 2010 tarih ve 27724 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte “(5) *Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumlarının müdür yardımcılığı norm kadrosundan en az biri kadın adaylara ayrılarak, kadın adaylar arasından atama yapılır. Söz konusu kadroya başvuruda bulunan kadın aday olmaması durumunda bu kadroya atama yapılmaz.*” maddesi ilave edilerek kadın yöneticilere ayrıcalık tanınması sağlanmıştır.
- MEB bünyesinde çalışan 615.323 öğretmenin %53,3’ünü (328.166), merkez, taşra ve okul/kurumlarda görev yapan 80.465 yöneticinin %11,1’ini (8.905) kadınlar

oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde tüm personel içinde kadınların oranı ise %45,6'dır.

Strateji 4.5. Eğitim ve öğretim programları, yöntemleri, ders kitapları ve diğer tüm eğitim araç ve gereçlerinin içeriklerinin “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” duyarlılığı ile düzenlenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Strateji 4.5'e ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalar:

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından öğretim programları, ders kitapları ve diğer eğitim materyallerinin cinsiyetçi dilden, cinsiyet ayrımcılığı içeren resim, ifade ve benzeri tüm öğelerin arındırılması, çalışmaların daha kalıcı ve sistematik hale gelmesi ve “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013)”nda belirtilen hedef ve stratejileri gerçekleştirmek amacıyla kurulan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu” çalışmalarına devam etmektedir.
- Tüm öğretim programları ve ders kitaplarının ayrımcılık içeren ifadelerden arındırılmasına; öğretim programları ve ders kitaplarında dil, din ve etnik köken açısından farklı millet ve toplulukları küçük düşüren, aşağılayan, açık veya örtük ifadelerle dışlayan bilgi, resim, fotoğraf ya da sembol kullanılmamasına dikkat edilmektedir.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği 6. Madde (c) bendinde yer aldığı üzere ders kitapları “İnsan haklarına aykırılık, cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefî görüş ve benzeri ayrımcılık içermez.” Yine aynı Yönetmeliğin 35. maddesi (g) bendinde yer aldığı üzere ders kitabı dışındaki diğer eğitim araç ve gereçleri “Temel insan haklarına aykırılık taşımaması; cinsiyet, ırk, din, dil, renk, siyasi düşünce, felsefî görüş, mezhep ve benzeri ayrımcılık içermemesi” yönüyle incelenmektedir.
- İlköğretim 1-5'inci sınıflar Türkçe öğretim programında; metinler ile görsellerin seçiminde; öğrencinin sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimi olumsuz yönde etkileyebilecek; cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. içeren öğelerin yer almayacağı belirtilmiştir.
- İlköğretim 1-3'üncü sınıflar Hayat Bilgisi Öğretim Programının “İnsan Hakları ve Vatandaşlık” konulu ünitesinde; çatışmaları şiddete başvurmadan çözebilme becerisi kazanım olarak verilmiştir.

- İlköğretim 4-8'inci sınıflar Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programında; kadına ve çocuğa karşı şiddet, ayrımcılık ve her türlü istismar; ahlakî olmayan tutum ve davranışlar olan küfür, taciz, her türlü şiddet, soygun, çalma, kapkaç gibi kötü davranışlara ve toplumdaki olumsuz etkilere özellikle vurgu yapılacağı, öğrenme alanları içerisinde verilmiştir.
- İlköğretim 6-8'inci sınıflar Medya Okuryazarlığı Öğretim Programının “İnternet (Sanal Dünya)” konulu ünitesinde; öğretmen tarafından bilgisayara yüklenerek ya da internet ortamında oynanan şiddet vb. zararlı içerik taşıyan oyunların bireysel ve toplumsal sakıncaları konusuna özellikle vurgu yapılacağı etkinlik örneklerindeki açıklamalarda verilmiştir. Ayrıca izlenen programlarla ilgili olarak hazırlanan anketlerde; şiddet ve vb. rahatsız eden unsurlar seçenekler arasında sayılmıştır.
- İlköğretim 1-3'üncü sınıflar “Hayat Bilgisi” dersinde “Benim Eşsiz Yuvam” konulu ünite de öğrencilerin aile içindeki yardımlaşmayı ve görev dağılımını araştırması, aile içi dayanışmayı günlük hayattan örneklerle göstermesi, aile içi kararların alınmasının görüş bildirme, aile içinde görev dağılımının adil olup olmadığını sorgulamaya yönelik uygulamalar yer almıştır.
- İlköğretim 4 ve 6. sınıflar “Sosyal Bilgiler” dersinde “Türk tarihinde kadının konumu, kadın haklarının gelişimi” ve iyi örnekler vurgulanmaktadır.
- İlköğretim 4 ve 6. sınıflar “Sosyal Bilgiler” dersinde toplumda cinsiyetler arası farklılıklara bağlı ayrımcılık yapılmasının etkilerini sorgulamaya ve işte ve aile içinde kadın-erkek rollerinin zaman içindeki değişimini açıklamaya yönelik uygulamalara yer verilmiştir.
- İlköğretim 8. sınıflar “Sosyal Bilgiler ile Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük” dersinde hukuk alanındaki gelişmeleri, Medeni Kanun’un Türk aile yapısında ve kadının toplumdaki yerinde meydana getirdiği değişiklikleri öğrenmeye yönelik uygulamalara yer verilmiştir.
- Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının uygulama yönergesinde beden eğitimi dersleri işlenirken kız ve erkek öğrenciler ayrılmaksızın bütün öğrencilerle birlikte dersin işlenmesi zorunluluğu belirtilmektedir. Öğretim programına uygun olarak hazırlanmış olan Öğretmen Kılavuz Kitabında kullanılan görsel öğelerde komisyon kararı olarak ve pozitif ayrımcılık yapılarak kız öğrencilere ilişkin öğeler daha ağırlıklı olarak kullanılmıştır.

Strateji 4.6. Eğitimin her kademesinde örgün ve yaygın eğitim kurumlarında uygulanan öğretim programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun alınması ve yaşam becerileri kapsamında verilmesi.

Sorumlu Kurum Kuruluş: Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 4.6'ya ilişkin olarak verilen bilgiler;

- Tüm sosyal ve kültürel kurs programlarında “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”nde duyarlılık artırma çalışmaları yapılmaktadır.
- Halk Eğitim Merkezlerinde verilen “Aile Eğitim Programları”nda duyarlılık artırma, aile içi iletişimin güçlendirilmesi, temel iletişim becerileri, birey olma, birlikte yaşama, vatandaşlık ve insan hakları konularında da eğitimler verilmektedir.
- Özellikle risk altında, çok elverişli olmayan şartlarda yaşayan çocukların çok yönlü gelişimini sağlamak, çevresini desteklemek, özellikle annenin eğitici rolünü geliştirmek bakımından önemlidir. Okul öncesi eğitimden yoksun çocukların yaygın eğitim yoluyla annelerinin çocuğun zihinsel, bedensel ve sosyal becerilerini, yaratıcılığını ve yeteneklerini geliştirebileceği bir ortam oluşturabilecek eğitimi vermeyi hedeflemektedir.
- Demokrasi ve insan haklarına ilişkin temel değerlere ulaşip ülkemizdeki hayat standardının yükselmesine katkı sağlamak amacıyla MEB ve Avrupa Konseyi tarafından “Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi” (DVIHEP) yürütülmektedir. Projenin amacı, demokratik vatandaşlık ve insan hakları konusundaki yönetmelikleri, müfredatı revize etmek, yeni müfredat geliştirmek; okul öncesi ve ilköğretim okul topluluklarının (öğretmenler, öğrenciler, öğretim dışı personel, veliler ve topluluk önderleri) demokratik haklar ve insan hakları konusunda farkındalıklarının ve kapasitelerinin artırılması, eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve okul öncesinden orta öğretimin sonuna kadar demokratik okul kültürünün benimsenmesine katkı sağlamaktır.
- Proje kapsamında 14.09.2010 tarih ve 126 sayılı Kurul kararı ile İlköğretim Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi (8. Sınıf) Öğretim Programı'nın 2010-2011 öğretim yılından itibaren pilot uygulamasının gerçekleştirilmesi kabul edilmiştir. Dersin

içeriğinde toplumsal cinsiyet ve şiddetin önlenmesi konuları farklı boyutları ile ele alınmıştır.

“KADIN VE EKONOMİ”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 14.06.2010-21.12.2010/ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İlköğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı Bütçe Mali Kontrol Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Memur Sendikaları Konfederasyonu, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Hak-İş Konfederasyonu, Türkiye Kamu-Sen, Memur Sendikaları Konfederasyonu.

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: 9. Kalkınma Planı hedefleri dahilinde tüm taraflarca kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalara hız verilecektir.

Strateji 1.1. Kadınların istihdam edilebilirliklerinin, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda eğitim, mesleki eğitim, girişimcilik eğitimi, yetişkin eğitimi ve aktif işgücü programları ile artırılması, ayrıca sosyal ve psikolojik danışmanlık, kamu kurumlarıyla tanışma, özgüven kazanma, çatışma çözme vb. konularda güçlendirme eğitimi verilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB (İŞKUR), MEB, KOSGEB

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ocak- Aralık 2010 döneminde İŞKUR’ un açmış olduğu işgücü yetiştirme kurslarına 97.306 kadın katılmış, girişimcilik kurslarına 3.599 kadın katılmıştır. Aktif işgücü programları kapsamında 829 kadın staj programlarına katılmıştır. Meslek danışmanlığı

hizmetlerinden yararlanan kadın sayısı 1805, iş danışmanlığı hizmetlerinden yararlanan kadın sayısı 6.196'dır.

- İŞKUR tarafından kadın istihdamına yönelik olarak tamamlanan Projeler şunlardır:

Kadın İstihdamının Arttırılmasına Yönelik Strateji Geliştirme Projesi

- British Council işbirliği ile 2009 yılında başlatılan ve 25 Şubat 2010 tarihinde yapılan kapanış toplantısı ile sona eren, İŞKUR'un, Türkiye'de kadınların istihdama katılımına yönelik stratejiler geliştirme kapasitesini, toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığını artırmayı amaçlayan "Kadın İstihdamının Artırılmasına Yönelik Strateji Geliştirme Projesi"nin finansmanı İngiltere Büyükelçiliği tarafından karşılanmıştır. Proje çalışmaları süresince İngiltere ve AB üyesi ülkelerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın istihdamı konusundaki deneyimleri ve uygulamaları incelenmiş, "Kadın İstihdamının Artırılması İçin Stratejik Plan ve Eylem Planı Önerisi" ile "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği El Kitabı" hazırlanmıştır.

Türkiye'de Kadınlar İçin İnsana Yakışır İş İmkanları Sağlanması Yoluyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gerçekleştirilmesine Yönelik Aktif İşgücü Piyasası Politikaları Projesi

- 18-29 yaş gruplarını hedefleyen projede Ankara, Gaziantep ve Konya pilot iller olarak seçilmiştir. ILO tarafından bu illerde gerçekleştirilen saha araştırması sonucu ulaşılan tespitler ışığında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına yönelik tavsiyeler içeren bir rapor hazırlanmıştır.
- Kadınların insan hakları, yazılı ve sözlü iletişim, temel yaşam becerileri, iş arama becerileri, okuldan işe düzgün geçiş konuları eğitim konularını oluşturmaktadır.

Aktif İstihdam Tedbirleri ve Yerel Düzeyde Türkiye İş Kurumu'na Destek Projesi (AİPP/2)

AB Mali İşbirliği Programlaması çerçevesinde yürütülen 2008-2010 yıllarını kapsayan Proje ile 15-29 yaş arası, işsiz kadın ve gençlerin işgücü piyasasına katılımını ve istihdam seviyelerini artırmak için 28 ilin aktif işgücü piyasası tedbirlerini tasarlama ve uygulama kapasitelerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Program kapsamında, kadınlara yönelik 30 proje uygulanmış olup bu projelerden toplam 19.780 kadın yararlanmıştır.

- İŞKUR tarafından kadın istihdamına yönelik olarak yürütülmekte olan ve Strateji 3.4'te yer alan "Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu" bu stratejiye de hizmet etmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı tarafından Strateji 1.1 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı (İKGOP), AB Mali Yardımları kapsamında Türkiye'nin eş finansman sağladığı AB Fonlarının kullanılacağı öncelik alanlarını, coğrafi bölgeleri, fonların kullanımı için öngörülen koşulları, önceliklere ayrılan miktarları ve genel itibarıyla fonların kullanımı için gerekli yapıları 2007–2009 programlama dönemi için ortaya koyan temel dokümandır.

İKGOP'nın genel amacı “daha fazla ve daha iyi iş olanakları ve daha geniş bir sosyal uyum ile sürdürülebilir ekonomik büyüme yeteneğine sahip bilgi temelli ekonomiye geçişi desteklemek”tir.

İKGOP kapsamında desteklenmek üzere “istihdam, eğitim ve sosyal içirme” başlıklı 3 temel alan belirlenmiş, bunun yanı sıra her bir alana ilişkin öncelikler ve bu öncelikleri gerçekleştirmeye yönelik tedbirler tespit edilmiştir. Söz konusu tedbirlerin her biri 2007-2009 Programlaması döneminde uygulanacak olan operasyonların konusunu oluşturmaktadır.

İstihdam başlığı altında “özellikle kadınların işgücüne katılımlarını artırmak, genç işsizliğini azaltmak, daha çok insanı istihdama çekmek ve istihdamda devamlı olmalarını sağlamak” öncelikleri tespit edilmiştir. Bu öncelikleri hayata geçirmek üzere kararlaştırılan tedbirler ise “önceden tarımda çalışanlar dâhil olmak üzere, kadınların işgücüne katılımlarının teşvik edilmesi ve kadın istihdamının artırılması, gençlerin istihdamının artırılması, kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi, kamu istihdam hizmetlerinin kalitesinin artırılması” olarak belirlenmiştir.

Eğitim başlığı altında “eğitim ve hayat boyu öğrenme” olmak üzere iki konu ele alınmıştır:

Eğitim önceliği “eğitim kalitesinin artırılması, eğitim ve iş piyasası arasındaki bağın kuvvetlendirilmesi”ni ve “kız çocuklarının okullaşma oranlarının yükseltilmesi”ni amaçlamaktadır. Buna ilişkin tedbirler ise “eğitime dair bilinçlendirme faaliyetleri ile kadınlara yapılan yatırımın artırılması ve kadınların iş piyasasına girebilmeleri için kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması” ile “mesleki ve teknik eğitimin içeriğinin ve niteliğinin iyileştirilmesi”dir.

Hayat boyu öğrenme önceliği ise “hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi” ile “işçilerin, girişimcilerin ve işletmelerin işgücü piyasasının değişen koşullarına uyum yeteneklerinin artırılması”ni amaçlamaktadır. Hayat boyu öğrenme önceliğine ilişkin

tedbirler “hayat boyu öğrenme için gerekli olan beceri ve yeterliliklerin geliştirilmesi ve işçi, işveren ve işletmelerin uyum yeteneklerinin geliştirilmesi”dir.

Son olarak, sosyal içerme başlığı altında “özel itina gösterilmesi gereken kişilerin işgücüne dâhil olmalarının kolaylaştırılması, işgücü piyasasındaki engellerin ortadan kaldırılması, herkesi kapsayacak bir işgücü piyasasının teşvik edilmesi” amaçlanmaktadır. Bu öncelikleri hayata geçirmek üzere kararlaştırılan tedbirler ise “özel itina gösterilmesi gereken kişilerin istihdam edilebilirliğinin artırılması, işgücü piyasasına erişimlerinin kolaylaştırılması ve işgücü piyasasına girişlerinin önünde yer alan engellerin ortadan kaldırılması” ile “işgücü piyasası ve sosyal koruma alanındaki kurumlar ve mekanizmalar arasında daha iyi bir işleyiş ve koordinasyon sağlanması” olarak belirlenmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Anayasamızın 50. maddesi gereğince; “Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz, küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel korunurlar.” hükmü gereğince ve çalışma hayatında bulunan bütün bireylerin eşit şartlardan yararlanması ve bazı hassas grupların ise pozitif ayrımcılık kapsamında değerlendirilmesi, takip edilmesi ve çalışma yaşamını sürdürmesinin teşvik edilmesi amaçlarıyla, çalışan çocuklar, cinsiyet eşitliği ve özürllülere yönelik olarak Çalışma Genel Müdürlüğü bünyesinde Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı oluşturulmuştur. Söz konusu Daire Başkanlığının Cinsiyet Eşitliği Şubesinin Görevleri şunlardır:
 - ✓ Özellikle istihdam, mesleki eğitim ve çalışma koşulları konusunda ayrımcılığın önlenmesine yönelik çalışmalar yapmak,
 - ✓ Eşit muamele ve fırsat eşitliği ilkesinin uygulanmasına ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik konuların izlenmesi ve değerlendirilmesi,
 - ✓ Cinsiyet temelli ayrımcılığın bütün biçimleriyle mücadele etmek,
 - ✓ Toplumsal bilinçlendirme ve bilgilendirmeyi kapsayan program ve politikalar oluşturmak,
 - ✓ AB uyum çalışmaları kapsamında üye devletlerdeki uygulamaları incelemek,

- ✓ Uyum çalışmalarına katkı sağlamak,
- ✓ Eşit muameleyi teşvik edici ve ayrımcılığın önlenmesine yönelik olarak projeler yapmak,
- ✓ Kadın ve erkeğe eşit ücret ödenmesi ilkesinin uygulanmasına yönelik tedbirler alınması ve teşvik edilmesi konusunda duyarlılık artırmak.

Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığının Aralık 2009-Mayıs 2010 Dönem Faaliyetleri

Mesleki Beceri Kazandırma ve Duyarlılık Artırma Projesi

- Kadınların ve özürnlülerin istihdamının artırılması, çalışma hayatında ayrımcılığın önlenmesi ve fırsat eşitliğinin sağlanması, istihdamda bulunmaması gereken bir grup olarak çalışan çocukların aile bireylerine bir pilot uygulama olarak mesleki eğitim verilmesi amaçlanmaktadır.

Faaliyet 1: Çalışan çocukların ailelerinden anne veya ablalarına çocuk bakımı ve yaşlı bakımı konusunda mesleki beceri kazandırma amacıyla kurs düzenlenmesi.

- Faaliyetin Amacı: Çalışan çocukların işsiz anne veya 18 yaşın üzerindeki ablalarına yaşlı ve hasta bakımı ile evde bebek-çocuk bakımı konusunda İŞKUR aracılığıyla mesleki eğitim vermek suretiyle işe yerleştirip çocuklarının çalışma hayatından çekilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışan Çocukların Ailelerinden Anne veya Ablalarına Çocuk Bakımı, Yaşlı Bakımı Konusunda Mesleki Beceri Kazandırma Eğitimi

- Projenin Uygulanacağı yer Ankara ili olup, projenin süresi Nisan- Ekim 2010'dur. Projenin Ortakları İŞKUR, TESK, İşçi ve İşveren Konfederasyonları, işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşlar Ankara Büyükşehir Belediyesi olup, Çalışma Genel Müdürlüğü ve İŞKUR projeyi yürüten kuruluşlardır.

2010/14 Sayılı Başbakanlık Genelgesi

- Toplumsal yaşamda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, sürdürülebilir ekonomik büyüme sosyal kalkınma amaçlarına ulaşılabilmesi için kadınların istihdamının artırılması ve eşit işe eşit ücret imkanının sağlanması amacıyla ; "Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması" Başbakanlık Genelge 25/05/2010 tarihinde Resmi Gazete yayımlanmıştır.

Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu

- Söz konusu kurulun sekretaryası Çalışma Genel Müdürlüğü Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.

Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi

- IPA-1. Bileşen 2008 programlaması kapsamında teklif sunulmuştur. 2009 yılı Haziran ayında Almanya-Avusturya konsorsiyumu proje partneri olarak seçilmiştir. Projenin resmi başlangıç tarihi 17 Eylül 2010'dur. Projenin yürütücüsü ve ana yararlanıcısı Çalışma Genel Müdürlüğü, eş yararlanıcıları ise Sosyal Güvenlik Kurumu ve Devlet Personel Başkanlığı'dır.

Projenin amacı cinsiyet eşitliği konusunda:

- ✓ Türk mevzuatının AB Müktesebatı ile uyumlu hale getirilmesi,
- ✓ Müktesebatın uygulanmasından sorumlu kurumların kapasitelerinin geliştirilmesi,
- ✓ Konuya ilişkin kamu duyarlılığının artırılmasıdır.

Mevzuatın Uyumlaştırılması için İzlenecek Yol:

- ✓ Çalışma hayatında cinsiyet eşitliğine yönelik mevcut direktifler ve Avrupa Topluluğu Adalet Divanı (ATAD) kararları eşleştirme uzmanları tarafından ayrıntılı olarak incelenecektir. Bu kapsamda, yabancı uzmanlar tarafından ulusal mevzuatımız ile AB mevzuatı arasındaki uyumsuzluklar belirlenecektir.
- ✓ Eşleştirme uzmanlarının uyumsuzluklarını belirleyecekleri kanunlar:
 - 4857 sayılı İş Kanunu,
 - 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,
 - 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve bu Kanunlara ilişkin ikincil düzenlemelerdir.

Mevzuat Uyumunda Dikkate Alınacak Diğer Hususlar:

Çalışma hayatında cinsiyet eşitliği ile ilgili uyum çalışmalarında;

- ✓ Avrupa Topluluğu Adalet Divanı (ATAD) karar örnekleri,
- ✓ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar örnekleri,

- ✓ Avrupa Birliği üye ÷lkelerindeki en iyi uygulama örnekleri dikkate alınacaktır.

Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi için İzlenecek Yol:

Bu bağlamda;

- ✓ Kurumların personeline çeşitli konularda eğitimler verilecek,
- ✓ Konu ile ilgili birimlerde çalışan personelin AB üye ÷lkelerindeki işleyişi yerinde görmeleri amacıyla çalışma ziyaretleri düzenlenecek,
- ✓ Günlük iş akışını yerinde ve yakından takip etmeleri amacıyla staj programları düzenlenecektir.

Farkındalığın Arttırılması İçin İzlenecek Yol:

Farkındalık uyandırma ve cinsiyet eşitliği konusunda hassasiyet oluşturmak için materyaller üretilecektir.

Çalışma hayatında cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi amacıyla konferans ve çalıştaylar düzenlenecektir.

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Genç kız ve kadınların meslekî eğitimlerini sağlayarak, bilimsel, teknolojik, sosyal ve ekonomik gelişmelere uygun üretici kadın işgücünü yetiştirmek amacıyla eğitim-öğretim faaliyetleri ile ilgili çeşitli kurum/kuruluşlarla sürekli işbirliği içerisinde proje ve protokoller ile çalışmalar yürütölmektedir.
- İşgücü piyasası açısından kadınların da içinde bulunduğu dezavantajlı kesimlerin ve tarım sektöründen açığa çıkan işgücünün niteliklerinin ve beceri düzeylerinin, işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda eğitim imkanları geliştirilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla bu kesime yönelik meslek kurslarının çeşidi günümüz ihtiyaçları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmekte ve ihtiyaç duyulan yeni kurs programları hazırlanmaktadır. Yaşlılara, hastalara ve çocuklara yönelik evde bakım hizmetlerinin desteklenmesi gibi kurs programları bunlar arasında yer almaktadır.
- Ocak-Ekim 2010 döneminde tamamlanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ile 1.144 kadın girişimci adayı eğitilmiştir.

- Halk Eğitimi Merkezlerinde özellikle kadın ve genç kızlara yönelik gelir getirici meslek kursları verilerek kadının (takı-tasarım, halı-kilim dokumacılığı, mefruşat, trikotaj, çocuk bakıcılığı, stilistik, dikiş, resim, cilt bakımı, manikür, pedikür, diksiyon, sekreterlik, gümüş işleme, pastacılık, yorgancılık, el sanatları, çiçek yetiştiriciliği, makine nakışları, aşçılık, vb.) istihdama katılması sağlanmaktadır. Kadın ve genç kızlar bu kurslar yardımı ile iş bulmakta ve aile bütçesine katkıda bulunabilmekte, ayrıca vatandaşlık, kadın hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet vb. konularda farkındalık yaratılarak ekonomik ve sosyal hayata katılma şansı yakalayabilmektedir.
- Ayrıca; Halk Eğitim Merkezlerinde 1 Haziran 2010 tarihinden bu güne kadar, bilgisayar kullanım kursuna 65.358, internet programcısı kursuna 40, bilgisayar destekli muhasebe kursuna 2.908, bilgisayarda halı deseni çizimi kursuna 53 kadın kursiyer katılım sağlayarak sertifika almışlardır. Söz konusu programlar süreklilik arz eden çalışmalardır.
- Halk Eğitim Merkezleri kadınlara sosyal, psikolojik, danışmanlık, özgüven kazanma ve çatışma eğitimlerini de kurs programları dahilinde vermektedir. Aile Eğitim Programları içinde bu konuları kapsayan modüller mevcuttur.
- Halk Eğitim Merkezlerindeki kurslara bağlı olarak kadın girişimciliği desteklenmekte; danışmanlık ve yönlendirmelerle kadınların aktif olarak hizmet vermelerine katkıda bulunmaktadır.
- Kadınların merkezlerdeki kurslara daha rahat devamlarını sağlamak amacıyla bazı Halk Eğitim Merkezleri bünyesinde okul öncesi çocuklar için eğitim sınıfları oluşturulmaktadır.
- Halk Eğitim Merkezlerinin isteğe bağlı olarak köyleri de kapsayacak biçimde kırsal alandaki kadınlara yönelik olarak yürüttüğü eğitim faaliyetleri mevcuttur. Ülke genelinde 969 Halk Eğitim Merkezinin dışında kırsal alanda da ihtiyaca göre kurs verilebilmektedir. Bu kursların çoğu gelir getirici türden kurs programlarıdır.
- Aralık 2009-Haziran 2010 döneminde Halk Eğitim Merkezlerinden yararlanan kadın kursiyerlerin sayısı şöyledir:

Okuma-Yazma kurslarından yararlanan kadın sayısı:169.846

Meslek Kurslarından yararlanan kadın sayısı:139.187

Sosyal Kültürel Kurslardan yararlanan kadın sayısı:440.553

- 2010 yılında tamamlanan “Mesleki Eğitim Sektöründe Girişimcilik İklimi Geliştirme (ENTReVET) Projesi” mesleki ve teknik eğitim veren özellikle kız öğrencilerin devam ettiği okullar ile girişimciler arasında işbirliğini geliştirmek, özellikle kız öğrencilerin mini şirketler uygulaması ile girişimci kapasitelerini geliştirmek amacıyla yürütülmüştür. Proje kapsamında 5 pilot kurumda 6 “Mini Şirket” kurulmuştur. Projenin sonuçlarının diğer kurumlara yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir.
- “Geleneksel El Sanatlarında Dezavantajlı Gruplar İçin Yenilikçi Metotlar ve Pazarlama Teknikleri Projesi” ile dezavantajlı kişilerin giyim ve Maraş işi teknikleri konusunda becerilerinin geliştirilmesi ve pazarlama tekniklerinin öğretilmesi ile kendi ürünlerini pazarlayabilmeleri hedeflenmiştir. Proje kapsamında öğrenme modülleri hazırlanmıştır.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- DPT tarafından 9. Kalkınma Planı (2007-2013) ve Orta Vadeli Program (2011-2013)’da kadın istihdamına ilişkin politikalar ve tedbirler iletilmiştir.

Hak-İş Konfederasyonu tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 12 ay süren (2008-2009) “Yenilikçi Mesleki Eğitim Modülleriyle Gıda Sektöründe İstihdam Yaratma Projesi”nin başvuru sahibi Öz Gıda – İş Sendikası, proje ortağı Türkiye Gıda Sanayii İşverenleri Sendikası (TÜGİS), İştirakçisi ise MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü’dür. Proje Sakarya, Ankara ve İstanbul illerinde uygulanmıştır. 160 kadın ve genç kıza Ankara’da Ekmek Üretim Elemanı, Sakarya’da Süt ve Süt Ürünleri Elemanı, İstanbul’da Kek ve Pasta Üretim Elemanı Meslek Kursu verilerek, istihdam edilebilirlikleri artırılmış, bazı gıda fabrikalarında işe girişlerine destek olunmuştur.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ocak-Ekim ayları arasında Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri ile 1144 kadın girişimci adayı eğitilmiştir. KOSGEB Tekirdağ İGEM tarafından, Ticaret ve Sanayi Odaları ile işbirliği yapılarak, Tekirdağ, Çorlu ve Keşan’da kadınlara yönelik Mart-Mayıs 2010 döneminde üç adet uygulamalı girişimcilik programı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2010

yılında şimdiye kadar gerçekleşen 87 adet KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programına toplam 820 kadın, 1.121 erkek katılım sağlamıştır.

- 2010 yılı Ocak-Aralık ayları arasında KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri düzenlenmiş, 11.444 kişi eğitim almıştır. Eğitim alanların yaklaşık %41'i kadın girişimci adayı olmaktadır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kadın Girişimciler Kurulu tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Global Girişimcilik Haftası Etkinlikleri kapsamında 15 ilde 100 faaliyet gerçekleştirilmiştir. Konferans, eğitim, TV programları, yarışma, staj ve mesleki eğitim gibi konularda etkinlikler düzenlenmiştir.

Strateji 1.2. Yöresel özellikler dikkate alınarak kadınlara yönelik istihdam garantili meslek kurslarının yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB, İŞKUR

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.2 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ocak–Aralık 2010 döneminde açılan istihdam garantili kurslara 22.277 kadın katılmış, 6.351 kadın istihdam edilmiştir. Bu veriye devam eden kurslar da dâhildir. Cazibe Merkezleri Projesi kapsamında açılan meslek edindirme kurslarına 1.209 kadın katılmıştır. Hibe projeleri kapsamında, 4.606 kadın meslek edindirme kurslarından yararlanmıştır, söz konusu kurslar devam etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.2 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesindeki okullarda uygulanan örgün ve yaygın eğitim programları ile bölgesel özellikler de dikkate alınarak mesleki eğitim verilmektedir.
- Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda hasta ve yaşlı hizmetleri alanının yanı sıra yaygın eğitimde de kurs programları düzenlenmiş, 38 kişi eğitilmiştir.
- Halk Eğitim Merkezlerinde; çalışan annelerin çocuklarını güvenle bırakacakları okul öncesi eğitim kurumları sayıca yeterli olmadığından, bu alanda ehliyetli bakıcı anneler yetiştirme ve çocuğun kendi ev ortamında bakılması ile çocukların fiziksel, zihinsel,

duygusal, sosyal gelişimlerini iyi tanıyan, bakımlarında ve eğitimlerinde bilinçli hareket etmesini bilen profesyonel elemanlar yetiştirilmesi amacıyla Eğitici Anne (Çocuk Bakıcısı) Yetiştirme Kursları düzenlenmektedir. Programlar süreklilik arz eden çalışmalardır.

- Çocuk bakıcılarının yaygın eğitim kurslarından yararlanarak mesleklerini yerine getirmesi sağlanmaktadır. Yetişkin eğitimi yoluyla, çocukların şiddetle ilgili programları izlemesi ile müstehcenlik içeren görüntü, yazı, söz veya bunların içeriğinden gelebilecek zararlara karşı çocuğun eğitiminde yer alan kişilerin ve velilerin bilinçlendirilmesine çalışılmaktadır. Halk Eğitim Merkezlerinde 1 Haziran 2010'dan bu güne kadar çocuk, hasta, özürlü ve yaşlı bakım hizmetleriyle ilgili kurslardan, çocuk bakım elemanı kursuna 2.079, hasta bakım elemanı kursuna 15, hasta refakatçisi kursuna 140, hasta ve yaşlı refakatçisi kursuna 726 kadın kursiyer katılmıştır. Söz konusu programlar süreklilik arz eden çalışmalardır.

Strateji 1.3. Çocuk, hasta, özürlü ve yaşlı bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve erişilebilir hale getirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB, ÇSGB(SGK), SHÇEK, Yerel Yönetimler.

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Tarafından Strateji 1.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Genel Müdürlüğün kapsamında yer alan mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında hasta ve yaşlı bakım hizmetleri alanında diploma eğitimi verilmektedir. Ayrıca 2010 çağrı döneminde öğretmenlerin hasta ve yaşlı bakımı konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan ve Ulusal Ajansa sunulan “Yaşlı ve Hasta Bakımında Metodolojik Çalışmalar ve Mesleki Eğitimle Bağlantısı” konulu Proje kabul edilmiştir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Strateji 1.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ankara, İstanbul, İzmir, Manisa olmak üzere toplam dört adet huzurevi bulunmaktadır. Kapasitesi 1.900 olan huzurevlerinde toplam 1.626 emekli sigortalı barınmaktadır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı 96 huzurevinde toplam 9.158 kapasite bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlarda 3.044'ü kadın 4.760'sı erkek olmak üzere toplam 7.804 yaşlıya hizmet verilmektedir. Yaşamını evde yalnız veya ailesi ile birlikte sürdüren 60 yaş üstündeki yaşlıların yaşam kalitesini arttırmak, boş zamanlarını değerlendirmek, sosyal-psikolojik ve sağlık ihtiyaçlarının karşılanmasında rehberlik ve mesleki çalışmalar yapmak, sosyal ilişkilerini ve aktivitelerini arttırmak amacıyla Genel Müdürlüğe bağlı 5 yaşlı hizmet merkezinde toplam 950 yaşlıya gündüzlü hizmet sunulmaktadır. Bunun yanı sıra özel sektör tarafından açılan bir yaşlı hizmet merkezinin rehberlik çalışmaları sürdürülmektedir.
- Ülkemizde diğer bakanlıklar ve belediyelere bağlı 28 huzurevi, dernek ve vakıflara ait 32 huzurevi, azınlıklara ait 7 huzurevi, özel kişilere ait 120 huzurevi olmak üzere toplam 187 adet 13.668 kapasiteli huzurevi/yaşlı bakım merkezi bulunmaktadır.
- Genel Müdürlük ve D.P.T Müsteşarlığının koordinasyonunda hazırlanan ve yürürlükte bulunan “Yaşlanma Ulusal Eylem Planı”nı temelinde “Yaşlı Bakım Hizmetlerinin Yaygınlaştırılması ve Erişilebilir Hale Getirilmesi” stratejisi yer almaktadır. Yaşlı bakım ve hizmetleri alanına ayrılan bütçe 2010 yılında 139.196.800 TL'dir.
- Özürlülere yönelik hizmetler kapsamında, özürlü insanların toplumsal yaşama uyumlarının ve katılımlarının sağlanması için bireysel gelişim ve özürünün kendine güvenen, üreten ve bağımsız yaşayabilen kişiler haline gelebilmesi amaçlanmaktadır. Özürlülere yönelik hizmetler, kurum odaklı yürütülmekte olup Ekim 2010 verileri doğrultusunda yatılı olarak hizmet veren 72 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde, 4.437 özürlü bireye bakım ve rehabilitasyona yönelik hizmetler verilmektedir.
- Gündüzlü olarak hizmet veren 7 Gündüzlü Bakım Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezinden yararlanan 435 özürlü bireye ise, nitelikli bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulmakta, özürlü bireylere sahip ailelerin ve annelerin kendilerine daha çok zaman ayırması ve bakım yüklerinin hafifletilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bu merkezlerde, danışmanlık ve destek hizmetleriyle, özürlülerin aileleri ile birlikte yaşamalarına ve normal bir toplumsal ortamda işlevlerini yerine getirmelerine yardımcı olunmaktadır.

Genel Müdürlük özellikle son yıllarda özürlü bireylere ve ailelerine yönelik hizmetlerde şu önemli atılımları gerçekleştirmiştir:

- Bakıma muhtaç özürliye ikametgahında bakım hizmeti veren akrabasına veya vasisine bir aylık net asgari ücret her ay ödenmektedir. Ekim 2010 tarihi itibarı ile 275.795 bakıma muhtaç özürliye evde bakım hizmeti verilmektedir.
- Genel Müdürlüğün izni ile açılan Özel Bakım Merkezlerinde ise bakıma muhtaç her özürli için iki asgari ücret tutarına kadar ödeme yapılabilmesi sağlanmıştır. 2010 Ekim ayı itibarı ile 70 Özel Bakım Merkezi hizmet vermektedir.
- Bakıcı personel niteliğinde olumlu gelişmeler sağlanmış, bakıcı sertifikası olanlara, lise ve üniversite mezunu olanlara daha fazla ücret ödemesi yapılarak daha nitelikli bakıcı personel istihdamı sağlanmıştır. 2010 Ekim ayı itibari ile bakıcı personel sayısı 4.292'dir.
- Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi sayısında artış sağlanmıştır. 2010 Ekim ayı itibari ile 79 (9'u Engelsiz Yaşam Merkezi olmak üzere) adet merkez bulunmaktadır. Gündüzlü hizmet veren Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezlerinde ağırlıklı olarak grup çalışması ve yarım veya tam gün hizmet yöntemi ile mesai günlerinde nitelikli bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulması sağlanmıştır. Böylece özürli bireye sahip ailelerin ve özellikle özürli annelerinin rahatlatılması, kendilerine zaman ayırmalarının sağlanması ve özürli bireyin daha uzun süre (mümkün ise gün boyu) kuruluş hizmetlerinden yararlandırılması sağlanmıştır.
- Engelsiz Yaşam Merkezi Projesi ile Genel Müdürlüğe bağlı olarak hizmet veren bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin 280 metre karelik müstakil, tek katlı ve bahçeli evlerde 3'er kişilik toplam 4 yatak odası ve diğer bölümlerden oluşan toplam 12 kişilik kuruluşlar olması için çalışmalar başlatılmıştır. 2009 yılında Bursa ve Hatay illerinde "Engelsiz Yaşam Merkezi Projesi" dahilinde kuruluşlar hizmet vermeye başlamıştır. Ayrıca, Genel Müdürlüğe bağlı en büyük bakım merkezi olan Ankara Saray Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi "Engelsiz Yaşam Merkezi Projesi" dahilinde yeni baştan inşa edilmiştir. Merkezde kalan özürli bireyler yeni binalara taşınmış olup, eski hizmet binaları yıkılmaktadır. 2010 Nisan ayı itibari ile İstanbul, Kars, Şanlıurfa illerindeki engelsiz yaşam merkezleri de hizmete açılmıştır. 2010 Ekim ayı itibariyle açılan engelsiz yaşam merkezi sayısı 9'a yükseltilmiştir.
- "Umut Evi Projesi" ile ailesi yanında bakımı mümkün olmayan sürekli bakım hizmetinin sunulacağı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde toplu yaşamın getirdiği olumsuzluklar olduğundan özürliülerin küçük gruplar halinde bir apartman dairesinde

veya müstakil bir evde toplumla soyutlanmadan yaşaması sağlanmaya çalışılmaktadır. Proje, İzmir ilinde uygulamaya konulmuştur. Isparta’da açılan iki Umut Evi ile 2010 Ekim Ayı itibariyle toplam 3 Umut Evi bulunmaktadır.

Hak-İş Konfederasyonu tarafından Strateji 1.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri

- Bu çerçevede başta Genel İşler işkolunda olmak üzere sendikaların yetkili olduğu ve toplu iş sözleşmesi akdettiği 500’e yakın işyerinde toplu iş sözleşmelerine işçi çocuklarının işverenlerin açtıkları/açacakları Kreş/Anaokulundan ücretsiz veya indirimli yararlanmasına ilişkin maddeler konmakta, sendika-işyeri işbirliğiyle doğum öncesi veya doğum sonrası analık ve sağlık eğitimi yapılmasına ve kadın üyelerin çocukları için eğitim yardımı verilmesine ilişkin hükümler konmaktadır.

Strateji 1.4. Çocuk bakımı sorumluluğunun anne ve baba arasında paylaşılması için “Ebeveyn İzni” konusunda yasal düzenlemeler yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB, KSGM

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.4 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Genel Müdürlük tarafından Avrupa Birliğinin ilgili direktifleri ve ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan Ebeveyn İzni Kanun Tasarısı TBMM’nin Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda kabul edilmiş olup, diğer ilgili Komisyonlarda görüşülmek üzere, Parlamentonun gündeminde yer almaktadır.

Strateji 1.5. Kadının ekonomik ve sosyal yaşama katılımını kısıtlayan zihniyet, geleneksel yapı ve diğer engellerin azaltılması için erkeklerin de katılımı ile toplumsal bilincin yükseltilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB, ÇSGB, KSGM, SHÇEK, GAP İdaresi Başkanlığı.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.5 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı “ÇATOM Projesi” kapsamında; sosyal yaşama katılımı destekleyen ve kadın bilincini oluşturmayı hedefleyen sosyal ve kültürel programlar, hedef grupların sosyal destek hizmetlerine (burs, yeşil kart, aynı yardım, resmi nikah vb.) ulaşmasını kolaylaştırıcı sosyal destek programları düzenlenmektedir.

- “Türkiye’nin Az Gelişmiş Bölgelerindeki Kadınların ve Kadın STK’larının Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında kurumsal yapı oluşturmak için teknik yardım ve hibe programının uygulanması ve bu kapsamda kadın STK’ların cinsiyete dayalı ayrımcılıkla mücadele, kadın haklarının ihlaline karşı kamu farkındalığı ve kapasite oluşturma ve kadının sosyal, politik ve ekonomik statüsünün güçlendirilmesi konusunda proje geliştirme ve yönetim kapasitelerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ülkemizde kadınların toplumsal fırsatlardan eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve kadının insan haklarının korunması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinde yetişkin eğitimi, ülke düzeyinde toplumsal duyarlılığın artırılması bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Halk Eğitimi Merkezlerinde yetişkinlere yönelik olarak koruyucu/önleyici hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla; ilgili programların, Halk Eğitimi Kurs Programlarına dahil edilmesine çalışılmaktadır.
- Halk Eğitimi Merkezlerinde özellikle kadın ve genç kızlara yönelik olarak, gelir getirici meslek kursları verilmekte, çoğu zaman evde işini yaparken, edindiği becerilerle ev ortamında çalışma ve aile bütçesine katkı sağlama şansı yakalayabilmekte, okuma-yazma, meslek ve sosyal-kültürel kurslar düzenlenmekte, ayrıca pek çok kadının istihdama katılması sağlanmaktadır. Bu alanda yürütülen faaliyetlerle kadınların sosyal-kültürel-ekonomik seviyeleri yükseltilerek çalışma hayatında kadın-erkek eşitliği sağlanmaya çalışılmaktadır.
- TC. Hükümeti- UNICEF işbirliğinde sürdürülmekte olan “Önce Çocuklar Projesi” kapsamında 0-6 yaş dönemini kapsayan erken çocukluk döneminde çocuğu bulunan ailelere yönelik planlanmış olan programda Baba Eğitimleri de verilmektedir. Bu program doğrultusunda eğitilen öğretmenler 2007-2010 yılları arasında 125 kurs programı uygulayarak 4.376 anne-baba, 2.404 çocuk eğitimini gerçekleştirmişlerdir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından kamu yöneticilerine yönelik olarak düzenlenen “Kadın-Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programları”nda ve kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri ve üniversiteler tarafından düzenlenen toplantılarda yapılan sunumlarda;

toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde kadının kalkınmaya katılımı, kadın istihdamının artırılması ve kadın girişimciliğinin önemi vurgulanmaktadır. 2010 yılında toplam 933 yönetici “Kadın- Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitim Programları”ndan yararlanmıştı.

- Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratma ve duyarlılık artırmaya yönelik olarak düzenlenen toplantılara erkeklerin de katılımı sağlanmakta, hedef kitlesi erkekler ve erkeklerin bilinçlendirilmesi olan aktiviteler düzenlenmektedir.
- Kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve üniversiteler tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programları, panel, sempozyum vb. aktivitelere eğitimci/konuşmacı olarak katılım ve katkı sağlanmaktadır.
- Geleceğin medya profesyonelleri olan İletişim Fakültelerinde okuyan öğrencilere toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılması amacıyla Haziran ve Kasım aylarında düzenlenen Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyesi çalışmalarına 89 kişi katılmıştır.
- Yerel medya çalışanlarına yönelik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında farkındalık kazandırmak amacıyla Temmuz ve Kasım aylarında düzenlenen “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Yerel Medya Çalışanlarının Rolü ve Haber Yazma Atölyesi” çalışmasına 26 yerel medya profesyoneli katılım sağlamıştır.
- Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda görsel ve basılı materyal üretilmekte ve alanda çalışanların kullanımına sunulmaktadır. Genel Müdürlüğün kütüphanesinden 312 kullanıcı, web sitesinden 31.000 ziyaretçi faydalanmıştır. Dağıtılan basılı ve görsel yayınların sayısı ise 45.925’tir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Toplum Merkezlerinde yürütülmekte olan bilgi ve bilinç düzeyini yükseltmeye yönelik çalışmalar özellikle kadınlar ve gençleri hedef alarak sürdürülmekte olup, Toplum Merkezleri ve Aile Danışma Merkezlerinde uygulanmakta olan Aile Eğitim Programları anne ve babanın sağlıklı çocuk yetiştirme yetisini kazandırmayı amaçlayan programlar olup, eşler birlikte katıldıklarında erkeklere de ulaşılmaktadır. Bu strateji kapsamında, toplum merkezleri ve aile danışma merkezlerinde

uygulanmakta olan Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP)'nda kadınların yasal haklarını kullanma, örgütlenme, girişimciliklerinin desteklenmesi konuları yer almakta ve kadınların bu konularda bilgi ve bilinçlenmeleri sağlanmaktadır. 2010 Ekim ayı itibariyle 601 kadın bu programdan yararlanmıştı

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve İŞKUR işbirliği ile Ankara, Konya, Gaziantep illerinde yürütülen “Türkiye’de Kadınlar için İnsana Yakışır İş İmkanları Sağlanması Yoluyla Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gerçekleştirilmesine Yönelik Aktif İş Gücü Piyasası Politikaları Projesi” kapsamında mesleki eğitime katılan kadınların iş yaşamına katılımlarının desteklenmesi amacıyla KİHEP eğitimi Genel Müdürlük tarafından verilmiştir. Eğitim alan kadın sayısı 727’dir.

Strateji 1.6. Kadın girişimciliğinin eğitim, finansman, danışmanlık hizmetleri ile desteklenerek teşvik edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB, KOSGEB, İŞKUR, GAP İdaresi Başkanlığı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.6 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 18.09.2009 tarihinde “KOSGEB ile İŞKUR Arasında Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü” (UGEP) imzalanmıştır. Protokolün sonucunda, Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerden mezun olarak kendi işini kuran girişimcilerin Küçük ve Orta İşletmeleri Destekleme ve Geliştirme İdaresi Başkanlığı Yeni Girişimci Desteğine başvurabilecektir. Finansman, İşsizlik Sigortası Fonundan Aktif İşgücü Programlarının uygulanması için İŞKUR’a aktarılan kaynaktan sağlanacaktır. Kadınların da faydalanması hedeflenen program kapsamında 10.000 kişiye girişimcilik eğitiminin verilmesi ve katılımcıların % 30’unun kendi işlerini kurarak istihdama katılması amaçlanmaktadır.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.6 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- ÇATOM Projesinin amacı; kadınların sorunlarının farkına varmalarına, sorunlarını tanımlamalarına ve sorunlarının çözümü için inisiyatif kullanabilmelerine fırsat yaratmak; kadınların kamusal alana daha fazla katılımını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmasını sağlamak; kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak; kadını güçlendirerek fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak/cinsiyet dengeli kalkınma sürecini başlatmak ve bu yolla yerel koşullara

uygun, katılımcı toplum kalkınması temelli tekrarlanabilir model/modeller geliştirmektedir.

- ÇATOM'larda uygulanan programlar, okuma-yazma, okul öncesi eğitimi, anne eğitimi, bilgisayar, beslenme, ev ekonomisi alanlarında eğitim programları, gelir getirici ve kadın istihdamını\girişimciliğini destekleyici programlar, meslek kazandırıcı ve gelir getirici alanlarda bilgi ve beceri geliştirmeye yönelik eğitim programları (el sanatları, trikotaj, biçki-dikiş, nakış, mefruşat, keçe işleme, gümüş işleme, tekstil, hediyelik eşya, sabun, kumaş boyama, kuaförlük, yöresel mutfak vb.), inkübatörlük destekleri (ÇATOM'larda mesleki bilgi ve beceri kazanan kadınların ÇATOM'larda sipariş üzerine çalışmaları, girişimcilik eğitimi verilmesi, mikro finansman\kredi desteği sağlanmasına aracı olunması, bireysel danışmanlık vb. desteklerle kadın girişimciliğinin geliştirilmesi), pazarlama-satışa yönelik etkinlikler (sergi, fuar vb., ÇATOM'da üretilen ürünlerin elektronik ortamda tanıtımı ve pazarlanmasına yönelik bir ürün katalogu hazırlanmış ve WEB sayfasında sunuma açılmıştır) olarak özetlenebilir. ÇATOM'daki söz konusu programlarla yerel el sanatlarının yaşaması, geliştirilmesi sonucu yapılan ürünlerle katılımcıların para kazanması sağlanmaktadır.
- 2010 yılının ilk yarısında ÇATOM'larda biçki dikiş, kuaförlük, aşçılık, bilgisayar, el sanatları, okuma yazma, sağlık eğitimi gibi çeşitli kurslarda eğitim görmüş 83 katılımcı ÇATOM'ların desteğiyle çeşitli yerlerde iş bulmuştur. İş alanları dikiş, aşçılık, çocuk bakıcılığı, usta öğretici, dış ticaret, proje asistanı, gezici rehber, temizlik, satış elemanlığı gibi alanlardır.
- ÇATOM'larda biçki dikiş, kuaförlük, aşçılık, bilgisayar, el sanatları gibi çeşitli kurslarda eğitim görmüş katılımcılardan 24 kadın Ocak, Şubat, Mart ve Mayıs aylarında tek başına veya grup olarak iş kurmuştur. Dikim evi, tuhafiyeye, kuaför salonu, alüminyum folyo işleme atölyesi gibi alanlarda iş kurulmuştur.
- 2010 yılının ilk yarısında ÇATOM'larda biçki dikiş, el sanatları, kuaförlük, aşçılık, ahşap boyama, cam boyama, gibi çeşitli kurslarda eğitim görmüş 3.707 katılımcı bu kurslarda ürettikleri ürünleri ÇATOM'lar vasıtasıyla sipariş, kermes, sergi ve fuarlarda satışını gerçekleştirerek 264.687,05 TL gelir elde etmiştir.
- İŞKUR ile işbirliği içinde ÇATOM'larda kurs açılarak katılımcılara harçlık sağlanmaktadır.

- Haziran-Aralık 2010 döneminde ÇATOM’larda kurulan üretim atölyelerinin güçlendirilmesi çalışmaları kapsamında eğitim faaliyetlerine devam edilmiştir.
- 22-25 Eylül 2010 tarihleri arasında Şanlıurfa’da Harran Otelinde 36 ÇATOM’un sorumlusunun katıldığı “ÇATOM Koordinasyon ve Eğitim Toplantısı” gerçekleştirilmiştir. Toplantı kapsamında “Ürün Fiyatlandırması” konulu bir eğitim çalışması yapılmıştır.
- Lions Kulübü, İstanbul Büyük Şehir Belediyesi ve Dargeçit Derneği işbirliği ile Ağustos ayı içerisinde Mardin’de bulunan ÇATOM’lar Büyükkada, Kınalıada ve Zeytinburnu’nda stantlar açmıştır. Toplam 7.000 TL’lik satış gerçekleştirilmiştir.
- Üretim yapılarak elde edilen programlardan 373 kadın ve genç kız 81.105 TL gelir elde etmiştir. İŞKUR ile işbirliği içinde yürütülen programlardan 35 katılımcı 7.600 TL gelir elde etmiştir.
- ÇATOM’lara devam eden 165 kadın hizmet sektöründe istihdam imkanı elde etmiştir. 1 kadın çeyiz evi, 5 kadın el sanatları mağazası, 1 kadın dikimevi, 1 kadın tuhafiyeye ve 2 kadın kuaför olmak üzere toplam 10 kadın 6 işyeri açmıştır.
- “GAP Bölgesi’nde Kadının Güçlendirilmesinde Yenilikler Projesi” ile yenilikçi üretim-pazarlama ile ilgili stratejiler yoluyla Güneydoğu Anadolu’da kadınların sosyal ve ekonomik yaşamının güçlendirilmesi amaçlanmakta ve kadınların işgücü piyasasına katılımı, ürünlerin markalaştırılması ve yeni pazarlama fırsatlarının yaratılması hedeflenmektedir. Proje GAP İdaresi ve UNDP işbirliği ile İsveç Uluslararası Kalkınma Kuruluşu’nun (SIDA) finansal desteğinde Mart 2008 tarihi itibarıyla uygulamaya geçmiştir.
- Mevcut atölyelerin, daha profesyonel bir şekilde yönetilen birimlere dönüştürülmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede Ocak-Haziran 2010 döneminde Şanlıurfa, Batman, Şırnak’taki atölyelere toplam 16.255 TL hammadde desteği verilmiştir.
- 2 Nisan 2010 tarihinde Mardin Merkez ÇATOM’da daha önce yapılmış olan kumaş boyama atölye çalışmasında üretilen ürünlerin kalite kontrolü yapılmıştır. Bu atölye çalışmasında çantalar (file, katlanabilir ve boyama çantalar) ve lavanta keseleri üretilmiştir. Çalışmaya 24 kadın katılmıştır. Burada üretilen çantalar tasarımcı tarafından satın alınıp modacıların festivali olan 2010 Haziran ayında düzenlenen Galatamoda Festivallerinde tasarımcının kendi standında satışa sunulmuştur.

- 15–17 Haziran 2010 tarihlerinde yapılan Çermik Hediyeelik Eşya Atölye Çalışmasında büyük bir firmanın yılbaşı için müşterilerinin talep ettiği hediyeelik eşya ürün grubuna yönelik olarak kırtasiye grubu ürün numuneleri üretilmiştir. Bu atölye çalışmasına 19 kadın katılmıştır.
- Mardin Valiliği'nin tahsis ettiği en çok turist çeken noktalara bir adeti projeden, diğeri GAP İdaresi'nden olmak üzere 2 adet hediyeelik eşya standı yaptırılmıştır. Bu standlarda Mardin merkez ve ilçelerde üretim yapan kadınların ürettiği hediyeelik eşyalar satılmaktadır.
- Mardin Merkez ÇATOM bünyesinde faaliyet gösteren ve proje tarafından tasarım ve pazarlama desteği verilen boyama atölyesinden 36 kadın faydalanmıştır.
- Dargeçit ÇATOM'da gerçekleştirilen oya atölyesi çalışması sonucunda, modern tasarımlı oylar, yemenilere farklı tarzda uygulanmış ve 200 adet yemeni üretilmiştir. Söz konusu atölyeden 12 kadın faydalanmıştır.
- Mardin Latfiye ÇATOM bünyesinde kurulan ve proje tarafından desteklenen Bittim Sabunu Atölyesinde 5 kadın çalışmaktadır.
- Besni Yufka ve Unlu Mamuller Atölyesinde yılın ilk yarısında toplam 11.335 TL'lik satış yapılmıştır.
- Mardin Kişniş Restoranından 20 kadın gelir elde etmektedir.
- “9 İl'e 9 Modacı” alt projesi kapsamında yaratılan Argande markası ürünleri, Batman'da kurulan üretim atölyesinde hazırlanmakta ve Mudo mağazalarında satılmaktadır. Türkiye'nin en önemli hazır-giyim firmalarından olan Mudo'nun 7 ildeki en büyük 17 mağazasında satışa sunulmuştur. Ocak-Haziran 2010 döneminde 49.297 TL değerinde Argande satışı gerçekleşmiştir. Bu satışlardan dönen parayla Argande atölyesinde çalışan 35 kadının aylık maaşı karşılanmaktadır. Eklenen yeni tasarımcılarla 2011 sonbahar kış koleksiyonu hazırlanmıştır. 2011 Sonbahar-Kış koleksiyonu Mudo'nun sipariş vermesi ve fiyatlandırması için Mudo'ya gönderilmiş, 2010 İlkbahar / Yaz ve 2011 Sonbahar Kış koleksiyonu için kataloglar basılmıştır.
- “Türkiye'nin Az Gelişmiş Bölgelerinde Kadınların ve Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının Güçlendirilmesi Projesi”nde ilk amaç kadın girişimciliği ve istihdamı olmamakla birlikte kadın ve kadın STK'larının güçlendirilmesi için araç olarak kullanılabilir. Projenin değerlendirme aşaması bitmiş, hibe almaya aday proje

sahipleri sözleşme imzalamak için kendilerinden istenen belgeleri göndermişlerdir. Bu belgelerin uygunlukları değerlendirme aşamasında olup, sözleşmelerin Ocak 2011’de imzalanması beklenmektedir. Proje teknik yardım ve hibe bileşenlerini içermektedir. Teknik yardım bileşeni çerçevesinde eğitimler verilmiş ve diğer faaliyetler devam etmektedir.

- Genç kız ve kadınlar gerek ÇATOM’larda gerekse evlerinde üretim yaparak gelir elde etme olanağı bulmakta; son 7 yılda toplam 1.464 katılımcı dikim/tekstil atölyesi, kuaför, market, telefon bayii, mağaza, ev (çocuk bakıcılığı) vb. alanlarda iş bularak çalışmaya başlamıştır.
- Girişimcilik potansiyeli taşıyan bireylere verilen girişimcilik eğitimi ve mikro finansman/kredi desteği ile genç kız ve kadınlar kendi işlerini kurmaktadır. Son 7 yıl içinde bireysel ya da ortaklık şeklinde 129 katılımcı tarafından 81 işyeri açılmıştır. Özellikle son birkaç yıldır ÇATOM’larda her yıl ortalama 200’e yakın genç kız ve kadın iş bularak çalışmaya başlamakta, 8-10 kadın da işyeri açarak kendi işlerini kurmaktadır.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.6 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kadın girişimcilere iş kurma sürecinde önlerine çıkan engelleri aşmalarına yardımcı olmak ve kuracakları işletmeleri en kritik dönemleri olan ilk yıllarında desteklemek için, Başkanlık tarafından Türkiye-AB Mali Yardımı 2005 Yılı Programı kapsamında gerçekleştirilen Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Projesi 2. bileşeni olan “Kadın Girişimciliğinin İnkübasyon Hizmetleri Vasıtasıyla Desteklenmesi” bileşeni yürütülmüştür. Proje kapsamında ülkemizde ilk defa kurulan Kadın İş Geliştirme Merkezleri (KİŞGEM) Pendik/İstanbul, Hacibektaş/Nevşehir, Kütahya ve Çorum’da yer almaktadır. 2010 Mayıs sonu itibariyle, işlik sayısı 104, dolu işlik sayısı 45 ve kadın girişimci sayısı 38, erkek girişimci sayısı 7’dir.
- KOSGEB Tekirdağ İGEM tarafından, Ticaret ve Sanayi Odaları ile işbirliği yapılarak, Tekirdağ, Çorlu ve Keşan’da 18 yaş ve üzeri kadınlara yönelik Mart-Mayıs 2010 döneminde üç adet Uygulamalı Girişimcilik Programı gerçekleştirilmiştir.
- 2010 yılında planlanan 51 adet KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitim Programından, 10’u gerçekleştirilerek sonuçları Girişimciliği Geliştirme Müdürlüğü’ne ulaşılmış olup programa toplam 150 kadın, 70 erkek katılım sağlamıştır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kadın Girişimciler Kurulu tarafından Strateji 1.6 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- TOBB kadın girişimciler kurulu 79 ilde il kadın girişimciler kurulları aracılığı ile örgütlenmiş olup 81 ilde örgütlenmesini tamamlayacaktır. Söz konusu kurullar illerde kadın girişimciliğinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi amacıyla eğitim seminerleri, rol modellerin tanıtılması ve danışmanlık gibi önemli hizmetler sunmaktadırlar. Bunun yanı sıra, “V. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası”nda Kurul tarafından kadın girişimciliğine ilişkin olarak hedefler ve bu hedeflerin gerçekleşmesinden sorumlu kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir. Bu çerçevede belirlenen hedefler şunlardır:
 - ✓ Kadın girişimciliğin teşviki ve özendirilmesi konusunda bir strateji oluşturulması
 - ✓ Kadınların finansmana erişiminin kolaylaştırılması
 - ✓ Kadınların iş hayatına katılımını artırmak için sistemlerin geliştirilmesi
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kadın Girişimciler Kurulu tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar bu stratejinin gerçekleşmesine de hizmet etmiştir.

Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.6 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Banka tarafından “Kadın Girişimci Destek Paketi” uygulanmaktadır. Söz konusu Destek Paketi ile herhangi bir faaliyeti ya da kendine ait bir işyeri olmayan, mal ve hizmet üretimine, serbest meslek ya da ticari faaliyete yönelik yeni bir işyeri açmak isteyen ve belgesi olan veya olmayan, bilgi veya deneyime sahip ancak yeterli sermayesi bulunmayan kadın girişimciler 5.000 TL’den 25.000 TL’ye kadar; azami 6 ay ödemesiz dönemli 36 aya varan krediler ile desteklenmektedir. Bu kredinin en önemli özelliği; kredi için geçmiş döneme ilişkin mali veriler, tablolar gerekmemektedir. Banka teminat yetersizliği probleminin çözümü için Kredi Garanti Fonu (KGF)’nin kefaletini sağlayabilmektedir. KGF’nun öncelikleri arasında genç ve kadın girişimciliğin geliştirilmesi de yer almaktadır.
- Banka KOSGEB veri tabanına kayıtlı işletmelere uygun koşullarda finansal destek sağlayarak; işletme sermayesi ile rekabet gücünün artırılması ve mevcut yapılarının daha iyi şartlarda devam ettirilmesi, üretim maliyetlerindeki finansman yüklerinin azaltılması, yeni yatırım, üretim ve istihdam oluşturulmasını sağlamak amacıyla faizinin $\frac{3}{4}$ ’ünün KOSGEB tarafından peşin, $\frac{1}{4}$ ’ünün ise kredi kullanan işletme

tarafından karşılandığı “100.000 KOBİ Destek Kredisi”ni kullandırmaktadır. Kredi anaparası Banka kaynaklarından karşılanmak üzere, bir firmaya kullandırılabilen azami kredi limiti 25.000 TL’dir. Şahıs işletmelerinde işletmenin sahibinin kadın girişimci olması halinde kullandırılabilen azami kredi limitini 30.000 TL’ye yükseltmektedir. KGF tarafından teminatlandırılan kredi için KGF’nin kefalet oranı talep edilen kredi tutarının azami %80’i iken, firma sahibinin kadın girişimci olması durumunda Banka tarafından kullanılacak kredilerde KGF’nin kefalet oranı kredi tutarının %90’ına kadar yükseltilebilmektedir. Ocak 2009-Mayıs 2010 tarihleri arasında söz konusu destek kredisi kapsamında 666 kadın girişimciye toplam 18.416.330 TL kredi kullandırılmıştır.

- Haziran-Aralık 2010 Döneminde; KOSGEB Ölçek Endeksli Büyüme Destek Kredisi’ni 90 adet kadın girişimciye kullandırmış olup toplam tutarı 3.573.000 TL’dir. KOSGEB Ölçek Endeksli Büyüme Destek Kredisi azami limitleri; mikro ölçekli işletmeler için 30.000 TL, küçük ölçekli işletmeler için 50.000 TL, orta ölçekli işletmeler için 80.000 TL’dir. Kredi talebinde bulunan girişimcinin kadın girişimci olması halinde bu limitler 10.000 TL arttırılmakta ve azami 40.000 TL, 60.000 TL, 90.000 TL halini almaktadır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.6 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kadın girişimciliği alanında kamu kuruluşları, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen projelerin yönlendirme ve danışma kurullarında yer alan Genel Müdürlük tarafından bu alanda düzenlenen çeşitli etkinliklere katılım ve katkı sağlanmaktadır.
- Genel Müdürlük tarafından ülkemizde kadın istihdamı ve girişimciliğinin geliştirilmesine yönelik olarak yürütülen projelerin ve faaliyetlerin tespit edilmesi amacıyla bir envanter çalışması başlatılmış olup, söz konusu çalışma Genel Müdürlüğün web sitesinde yayımlanmıştır.

Strateji 1.7. Ev eksenli çalışan kadınların sosyal güvenlik sisteminden yararlanmaları konusunda bilgilendirilme çalışmaları yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB (SGK)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Strateji 1.7 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 5510 sayılı Kanunun geçici 16 ıncı maddesine göre, 1/10/2008 tarihinden önce, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde belirtilen işleri, hizmet akdiyle herhangi bir işverene tabi olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yapmakta olanların, 1/10/2008 tarihinden sonra da aynı şartlarla bu işleri yaptıklarını, Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenen usul ve esaslara göre tespit edilen isteğe bağlı sigortalı olan kadınlar, prime esas günlük kazanç alt sınırının onbeş katı üzerinden başlanılarak, takip eden her yıl için bir puan arttırılmak suretiyle otuz katını geçmemek üzere malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi öderler. Bu uygulamayla ilgili usul ve esaslar Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığınca yayımlanan 2010/117 sayılı Genelge ile düzenlenmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.7 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ev-eksenli çalışan kadınların işgücü istatistiklerinde görülmemeleri, sosyal güvenliklerinin olmaması ve içinde buldukları olumsuz çalışma koşullarının ele alınması ve bu alanda yaşanan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Genel Müdürlük tarafından ilgili tüm tarafların katılımı ile 3 Kasım 2010 tarihinde "Türkiye'de Ev-Eksenli Çalışan Kadınlar: Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu Toplantı düzenlenmiştir.

Strateji 1.8. Meslek örgütleri ile işçi-işveren sendika ve konfederasyonlarında düzenlenecek eğitimlerle cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İşçi ve İşveren Sendikaları Konfederasyonları, Meslek kuruluşları

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından Strateji 1.8 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Bölge temsilciliklerinde sendika yöneticilerine 'Toplumsal Cinsiyet' konulu eğitimler verilmektedir.
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldırmaya yönelik yapılan tüm çalışmaların bu eşitsizliğin başka bir alanda yeniden kendisini üretmemesine dikkat edilmektedir.
- Kadın çalışmalarında uzman kişiler tarafından yürütülen kadın perspektifiyle sendikal tüzük çalışmasına katılım sağlanmaktadır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tarafından Strateji 1.8 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Haziran–Aralık 2010 dönemi içinde TİSK’in düzenli iletişim organı olan İŞVEREN Dergisi her iki ayda bir yayınlanmış olup, dergi içinde düzenli şekilde yer bulan KADIN Bölümünde, konuya ilişkin olarak ülkemiz, AB ve dünya genelinden güncel haberler, rapor özetleri ve gelişmeler duyurulmaktadır. Söz konusu bölümün amacı özellikle çalışma hayatını kesen yatay alanlarda cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilmesi, Türk kadınının çalışma hayatına daha fazla katılmasını sağlayacak politikaların desteklenmesidir. Bu bültenlere ayrıca www.tisk.org.tr adresinden ulaşılabilmektedir.
- TİSK’in İŞVEREN Dergisi Kadın Bölümü’nde her iki ayda bir ilgili haber, rapor özetleri ve gelişmelerin duyurulmasına devam edilecektir.

Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN) tarafından Strateji 1.8 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Konfederasyon ve bağlı sendikalar eğitimlerle cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilmesi konusunda seminerler düzenlemektedir. Bem Bir-Sen Sendikası Kadın Çalışmaları Gözlem Merkezi adlı projeyi belediyelerle birlikte yürütmektedir. Ayrıca Bem Bir-Sen’li kadın üyeler, Paris Belediyelerini yerlerinde incelemişlerdir. Danimarka 3F Sendikası uzmanları Memur-Sen’li kadın üyelerle bir araya gelmişlerdir. Büro Memur-Sen Sendikasının Kadın Kolları tarafından Şanlıurfa ve Mardin gibi tarihsel mekanlara geziler düzenlenerek üyeler arasında tanışma ve kaynaşma ortamı oluşturulmuştur. 2011 yılında üniversitelerle işbirliği yapılarak kadına yönelik şiddet ve cinsiyet eşitliği hakkında seminerler düzenlenmesi planlanmaktadır. Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası tarafından Kadın Emeği Türkiye Araştırması yapılmış, bu araştırmada esas olarak hemşire ve ebelerin sorunları, beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Birlik Haberleşme ve İletişim Çalışanları Sendikası tarafından kadın dağıtıcılar tarafından yaşanan zorluklara dikkat çekilmiştir. Türkiye Diyanet ve Vakıf Görevlileri Sendikasında kadın istihdamının artırılması ve sendikada kadınların daha aktif rol alabilmeleri için şubeler bünyesinde “Kadınlar Komisyonu” kurulmuştur.

Hak-İş Konfederasyonu tarafından Strateji 1.8 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Hak-İş ve bağlı sendikaları, yapılan tüm eğitim faaliyetlerinde, yürütülen proje çalışmalarında verilen eğitimlerde “Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” konusuna özel olarak değinmektedir.
- Hak-İş’in 25 Kasım 2007 tarihinde yapılan Genel Kurulunda kadın çalışmalarına yönelik önemli bir aşama kaydedilmiştir.
- Genel Kurulda Ana Tüzüğe “kadınların toplumdaki rol ve statüsünü yükseltmeye yönelik çalışmalar yapmak” şeklinde bir hüküm eklenmiştir
- Hak-İş Konfederasyonu 2010 yılında önemli bir karar alarak kadın çalışmalarını daha etkin ve sistematik bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla 14 Nisan 2010 tarihinde Konfederasyon bünyesinde Hak-İş Yönetim Kurulu üyeleri, bağlı sendikaların Yönetim Kurulu Üyeleri, Merkez Kadın Komitesi başkanları ve uzmanlardan oluşan bir toplantı gerçekleştirmiştir. Söz konusu toplantı öncesinde Hak-İş ve bağlı sendikalarının kadın üye profili ve kadın çalışmalarının durum tespitini, ihtiyaçları belirlemek için bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket çalışmasında çıkan sonuçlar derlenerek rapor haline getirilmiş ve yapılan toplantıya altyapı teşkil etmiştir. Raporunda yer alan hususlar geniş bir çerçevede tartışılmış, üye sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar, tabandan tavana karar alma süreçlerindeki kadın sayısını artırmaya yönelik faaliyetler, kapasite artırma çalışmaları, toplu iş sözleşmelerine konacak hükümler, çalışma hayatında karşılaşılan sorunlara yönelik atılması gereken adımlar başta olmak üzere konuların bütünsel bir yaklaşımla bir eylem planı çerçevesinde ele alınmasına karar verilmiştir. Yönetim Kuruluna sunularak tüm teşkilata iletilecek olan Eylem Planı hazırlık çalışmaları devam etmektedir.
- Hak-İş’e bağlı Hizmet-İş Sendikasının koordinasyonunda, 2010 yılında 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle tüm Şube ve İl Kadın Komite Başkanlarının, Öz Orman-İş, Öz Tarım-İş, Öz Gıda-İş, Öz İplik-İş sendikalarının kadın temsilcilerinin katılımıyla Girne’de gerçekleştirilen iki gün süreli bir eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca aynı tarihlerde bağlı Sendika KKTC Kıbrıs Kamu-Sen tarafından KKTC ve Türkiye’de çalışma hayatındaki kadın sorunlarının tartışıldığı Panel düzenlenmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.8 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Genel Müdürlük tarafından meslek örgütleri, sendikalar ve konfederasyonlar

tarafından düzenlenen toplantı, sempozyum ve panellerde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda Genel Müdürlük tarafından sunumlar yapılmaktadır.

Strateji 1.9. Kayıt dışı ekonomi ile mücadele kapsamında kadınların sosyal güvenlik sistemi içinde istihdamına yönelik çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB, Maliye Bakanlığı, İŞKUR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Strateji 1.9 Kapsamında Yürütülen Çalışmalar:

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından,

- Başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malûl çocuğu bulunan kadın sigortalılara, emeklilik veya yaşlılık aylığı talebinde bulunmaları halinde, 5510 Sayılı Kanunun yürürlük tarihinden (1.10.2008) sonra geçen prim ödeme gün sayılarının dörtte birinin;

Toplam prim ödeme gün sayısına eklenmesi,

Eklenen bu sürelerin emeklilik yaş hadlerinden indirilmesi uygulaması ile erken emekli olma imkanı sağlanmıştır.

- Çalışan kadın sigortalının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla,

Doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede,

Çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave edilerek, çalışılmayan her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

- 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kadın sigortalıların, İş Kanunu kapsamında çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda uğrayabileceği kazalar, iş kazası olarak sayılmıştır. Buna göre, emziren kadın sigortalıya, çalışmadığı bu dönemde geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri bağlanmaktadır.

- 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kadın sigortalılara:

- Doğumdan önce tescilli olması,

- Çocuğunun sağ olarak doğması,

- İki doğumu aşmaması, şartlarıyla her doğumdan sonra çalışmadığı iki yıllık süreyi borçlanma imkanı sağlanmıştır.

- Doğumdan sonra iki yıllık sürenin bir bölümünde çalışmış olan kadın sigortalının kısmi borçlanma hakkı da bulunmaktadır.

- İşten ayrıldıktan sonra 300 gün içinde doğum yapan kadın sigortalı da çalışmadığı iki yıllık süreyi borçlanabilmektedir.

- Kurumdan yetim aylığı almakta olan kız çocuklarına, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği adı altında peşin olarak ödenmektedir. Evlenme ödeneği alan kız çocuğunun iki yıl içerisinde aylık veya gelir yönünden yeniden hak sahibi olması halinde, kendilerine iki yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağlanamasa da, bu süre zarfında genel sağlık sigortalı sayılmaları sağlanmıştır.

- 1/10/2008 tarihinden önce gelir vergisinden muaf işleri hizmet akdiyle herhangi bir işverene bağlı olmaksızın sürekli ve kazanç getirici nitelikte yaptıklarını ve 1/10/2008 tarihinden sonra da vergi dairelerinden alacakları yazıyla belgeleyen isteğe bağlı kadın sigortalılara, 2010 yılında on yedi günlük prim ödeyerek, 30 gün hizmet kazanma ve genel sağlık sigortalısı olma imkanı getirilmiştir. Bu uygulamadan 01.10.2008 tarihinden önce sigortalı olup sigortalılığı devam eden veya sona eren kadın sigortalılar faydalanabilmektedir.

- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 7 nci maddesine istinaden;

18 yaşından büyük kadınların,

- 1/7/2008 ile 30/6/2010 tarihleri arasında işe alınmaları,

- 1/7/2008 tarihinden önceki bir yıllık dönemde işyerine ait aylık prim hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınmaları,

- 2008/Ocak ile 2008/Haziran veya 2008/Aralık ve 2009/Ocak aylarına ilişkin aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmamaları ve

Fiilen çalışmaları halinde, sigorta primine esas kazancın alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hissesinin;

- Birinci yıl için yüzde yüzü,

-İkinci yıl için yüzde sekseni,

-Üçüncü yıl için yüzde altmışı,

-Dördüncü yıl için yüzde kırkı,

-Beşinci yıl için yüzde yirmisi,

İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.

İşveren hissesine ait primlerin İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak, aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu teşvik uygulaması ile, kadın istihdamının ve kadınların kayıtlı çalışmalarının teşvik edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda 2010 yılı Mart ayı verilerine göre bu teşvikten faydalanan işyeri sayısı 22.082 sigortalı kadın sayısı 30.986, erkek sayısı 29.945'tir.

Strateji 1.10. Kadın istihdamını artırmak amacıyla okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasının sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Yapılan Çalışmalar:

- “Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi” dezavantajlı çocukların ve ailelerinin gündüz çocuk bakım ve okul öncesi eğitime kayıt ve devamlarını artırmaya katkı sağlamak amacıyla MEB kurumları, kamu kurumları, belediyeler ve STK’ların kapasitesi ile toplum temelli modeller ve ortaklıkların geliştirilmesi yoluyla dezavantajlı çocuklar ve aileleri için kaliteli gündüz çocuk bakım ve okul öncesi eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve oluşturulması çalışmaları sürdürülmektedir. Proje kapsamında 2.100 kadının eğitimi yapılarak istihdamlarına imkan sağlanacaktır.
- Anne Çocuk Eğitimi Programları özellikle risk altında, çok elverişli olmayan şartlarda yaşayan çocukların çok yönlü gelişimini sağlamak, çevresini desteklemek, özellikle annenin eğitici rolünü geliştirmek bakımından önemlidir. Okul öncesi eğitimden yoksun çocukların annelerinin, yaygın eğitim yoluyla çocuğun zihinsel, bedensel ve sosyal becerilerini, yaratıcılığını ve yeteneklerini geliştirebileceği bir ortam oluşturabilecek eğitim vermeyi hedeflemektedir. Programlar süreklilik arz eden çalışmalardır.

Strateji 1.11. Kadınların sendikal örgütlenmeye katılımının teşvik edilmesi ve sendika yönetimlerinde kadın temsilinin artırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İşçi ve İşveren Sendikaları ve Konfederasyonları

Memur Sendikaları Konfederasyonu tarafından Strateji 1.11 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Konfederasyon tarafından başta sendika genel merkezleri olmak üzere teşkilatlara bir yazı gönderilerek kadınların yönetim kademelerinde temsil edilmesi noktasında pozitif ayrımcılık yapılması istenmiştir. Yapılan son şube kongrelerinde söz konusu yazı doğrultusunda çok sayıda kadın şube yönetimine girmiş ve üst kurul delegesi olarak seçilmiştir.

Hak-İş Konfederasyonu tarafından Strateji 1.11 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Son dönemde üye sendikalara bağlı şube başkanlıklarında yönetim kurullarına bağlı olarak çalışan ve bütçesi olan kadın komitelerinin kurulması çalışmaları tamamlanma aşamasına gelmiştir. Kadın üyelerin sendikal faaliyetlere katılımlarını artırmak için toplu iş sözleşmelerine izin ve bazı özel haklarla ilgili hükümler koyulmakta, kadın temsilcilerin toplu iş sözleşmesi müzakerelerine katılımları sağlanmaktadır.

HEDEF 2: Kırsal kesimdeki kadınların ekonomik konumları iyileştirilecektir.

Strateji 2.1. Kırsal kesimde çalışan kadınların teknolojik imkanlardan ve gelişmelerden yararlanmasının sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı.

Strateji 2.1 kapsamında herhangi bir çalışma bildirilmemiştir.

Strateji 2.2. Tarıma dayalı iş kollarında kadın girişimciliğinin özendirilmesi, kadınların kooperatif kurmasının desteklenmesi, mevcut kooperatifler içerisinde üyeliklerinin artırılması ve aktif rol almalarının sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Atılım Üniversitesi tarafından Strateji 2.2 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 3.11.2010 tarihinde “Kırsal Alanda Kadın Girişimciliğinin Arka Yüzü” konulu bir konferans gerçekleştirilmiştir.

Hak-İş Konfederasyonu tarafından Strateji 1.11 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Son dönemde üye sendikalara bağlı şube başkanlıklarında yönetim kurullarına bağlı olarak çalışan ve bütçesi olan kadın komitelerinin kurulması çalışmaları tamamlanma aşamasına gelmiştir. Kadın üyelerin sendikal faaliyetlere katılımlarını artırmak için toplu iş sözleşmelerine izin ve bazı özel haklarla ilgili hükümler koyulmakta, kadın temsilcilerin toplu iş sözleşmesi müzakerelerine katılımları sağlanmaktadır.

Strateji 2.3. Kırsal kesim kadınları için gelir getirici ve çalışma koşullarını iyileştirici, faaliyet çeşitliliğini artırıcı projeler yürütülmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, MEB, İŞKUR

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- “Kırsal Alanda Yaşayan Kadınların Sosyo-Ekonomik Yönden Eğitiminin Desteklenmesi Yoluyla Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmanın Sağlanması Projesi”nin amacı kırsal alandaki kadınların ekonomik durumlarında, girişimciliklerinde, eğitim ve kültür düzeylerinde artış sağlanarak gelir düzeylerinin yükseltilmesi ile sürdürülebilir kırsal kalkınmanın sağlanmasıdır. Proje Azerbaycan ve Türkiye arasında uygulanacaktır. Her iki ülkenin deneyimlerinin paylaşılarak kırsal alandaki kadınlara yönelik çalışmalardaki eksikliklerinin giderilmesi hedeflenmektedir. Projenin bütçesi 250.000 dolar olup. FAO’dan sağlanacaktır. Proje 2011 de uygulamaya başlanacaktır. Ayrıca FAO’ya 2 proje daha sunulmuştur. Bunlar; “Çiftçi Kadınlar Yarışıyor Bilgi Yarışması Uygulamasının Analiz Edilmesi ve Geleceğe Yönelik Geliştirilmesi” ve “İklim Değişikliğine Bağlı Olarak Doğal Kaynakların Yönetimi Konusunda Kırsaldaki Kadının Harekete Geçirilmesi” projeleridir. Her iki proje ile ilgili gelişmeler takip edilmektedir.
- MATRA çerçevesinde Hollanda ile ikili işbirliği ile hazırlanan “Kadına Yönelik Ulusal Veri Bankası Oluşturulmasına Destek” ve “Kadınları Çevre Duyarlı Tarım Faaliyetlerine Dahil Edilmesi İçin Kırsaldaki Kadının Kapasitesinin Geliştirilmesi” başlıklı projeler ABGS’ye sunulmuştur. Konu ile ilgili cevap beklenmektedir.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine sunulmuş olan “Kırsal Kesimde Önder Girişimci Kadınların Desteklenmesi Projesi”, “Kırsal Alanda Kadının Konumunun İyileştirilmesi ve Kapasitesinin Artırılması Eylem Planı Hazırlığına Destek Projesi” ve “Kırsal Turizm (Eko Turizm) Alanında Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Projesi” ile ilgili cevap beklenmektedir.

- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından sadece STKlar, meslek odaları, kooperatifler, birliklerin başvurabileceği küçük hibe programı (Small Grant Programme-SGP) bulunmaktadır. Proje sahibi destek istediği miktar kadar aynı veya nakdi eş finansman ortaya koymakla sorumludur.(%50-%50). Küçük hibe programı çerçevesinde verilecek destek 50.000 Amerikan Dolarını geçmeyecektir. Bu çerçevede Bakanlık tarafından desteklenen yönetimi ve üyeleri kadınlardan oluşan tarımsal kalkınma kooperatiflerinin bu programdan yararlanabilmeleri için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. İlk olarak Eskişehir ilinde bulunan kadın kooperatiflerinden Mihalgazi ve Sarıcakaya TKK'ya hibe programı ile ilgili bilgilendirme toplantısı 15 Haziran 2010 da gerçekleştirilmiştir. Biyoçeşitlilik, iklim değişikliği ve toprak bozulması odak alanları içerecek şekilde önerecekleri konuda Genel Müdürlük tarafından proje hazırlanarak uygulamaları sağlanacak ve Bakanlık ortak olarak projenin takibini yapacaktır. Bu iki kooperatifte gerçekleştirilecek projelerin diğer kooperatiflere örnek olması sağlanacaktır.
- JICA (Japan International Cooperation Agency) Türkiye'de bugüne kadar başta doğal kaynakların araştırılması, ulaşım, sulama, tarım, afet, çevre ve enerji olmak üzere çeşitli alanlarda kırka yakın kalkınma çalışması hazırlamıştır. Eğitim programları, JICA'nın gelişmekte olan ülkelerin insan kaynakları gelişimine destek olmak üzere yürüttüğü teknik işbirliğinin önemli faaliyetlerinden biridir. JICA ile yapılan görüşmeler sonucunda; önder, lider, girişimci kadınlar, kooperatif üyesi kadınlar, uyguladıkları proje ya da çalışmalar ile başarılı olmuş kadınlar arasından seçilen 6 kadın Japonya'da 18 günlük bir eğitime gönderilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Ev kadınlarına Halk Eğitim Merkezlerinde verilen meslek edindirme kursları yardımı ile onların ev işlerinin yanında ekonomik hayata katılmaları da sağlanabilmektedir. Takı-tasarım, halı-kilim dokumacılığı, mefruşat, trikotaj, çocuk bakıcılığı, stilistik, dikiş, bilgisayar, resim, cilt bakımı, manikür, pedikür, diksiyon, sekreterlik, gümüş işleme, pastacılık, yorgancılık, el sanatları, çiçek yetiştiriciliği, makine nakışları, aşçılık, vb. konularda kurs programları mevcuttur. Programlar süreklilik arz eden çalışmalardır.

- Kırsal kesim kadınları için gelir getirici ve çalışma koşullarını iyileştirici, faaliyet çeşitliliğini artırıcı projeler yürütülmektedir.

Strateji 2.4. Kadınlara yönelik tarımsal yayım hizmetlerinin daha yaygın ve etkili bir şekilde sunulması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından Strateji 2.4 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kadın çiftçiler tarımsal üretim eğitim ve yayım çalışmaları kapsamında 1.999 adet çiftçi toplantısı düzenlenmiş olup, toplantılara 28.987 kadın katılmıştır.
- Ev ekonomisi eğitim ve yayım çalışmaları kapsamında 1.488 adet çiftçi toplantısı düzenlenmiş olup, toplantılara 22.003 kadın katılmıştır.
- Kırsal alanda kadınlara hizmet götüren teknik personele yönelik “besi ve süt sığırcılığı”, “Arıcılık” “Meyve yetiştiriciliği” konularında 3 adet hizmet içi eğitim gerçekleştirilmiş olup 64 teknik personel eğitim almıştır.
- Tarım bölgeleri gözetilerek programlanan bölgesel kırsal alanda kadın çalıştaylarının üçü 2009 yılında gerçekleştirilmiştir. 24-26 Eylül 2009’da Eskişehir ilinde, 15-17 Ekim 2009’da Trabzon’da, 17-19 Kasım 2009’da Denizli ilinde gerçekleştirilen “Bölgesel Kırsal Alanda Kadın Çalıştayları” sonuç kitaplarının basımı tamamlanarak ilgili yerlere dağıtımı sağlanmıştır. 28-30 Eylül 2010 tarihleri arasında ise Tekirdağ ilinde, 13-15 Ekim 2010 tarihleri arasında Tokat ilinde, 23-25 Kasım 2010 tarihleri arasında Mardin ilinde “Bölgesel Kırsal Alanda Kadın Çalıştayları” düzenlenmiştir.
- 2010 yılı Kadın Çiftçiler Yarışıyor Bilgi Yarışmasının 81 il ve 9 bölge elemeleri tamamlanmış, 15 Temmuz 2010 tarihinde Türkiye finali gerçekleştirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- İhtiyaç duyulduğu zaman kırsal kesimdeki bireylere yönelik yaygın eğitim kursları düzenlenmektedir.

Strateji 2.5. Tarımda çalışan kadınların sosyal güvenlik sistemine dahil edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB (SGK)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından Strateji 2.5 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Tarım işlerinde hizmet akdine dayanarak çalışan kadınlar, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında; tarım işlerinde hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin 4 nolu alt bendi kapsamında sigortalı sayılmaktadırlar. Buna karşın; 5510 sayılı Kanunun 6 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları hükümlerinin uygulanmasında işverenin işyerinde ücretsiz çalışan eşi sigortalı sayılmamaktadır. Kanun'un yukarıda belirtilen hükmü uyarınca eşinin yanında hizmet akdine istinaden çalışan kadınların ücret almamaları durumunda sigortalı sayılmaları kanunen mümkün bulunmamaktadır.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 2010 yılında yürütölmek üzere 44 milyon TL tutarında “Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Projesi (METİP)” hazırlanmıştır. Temelde mevsimlik işçilerin iş sağlığı ve güvenliklerini artırma ve sosyal güvenlikleri ile ilgili hak ve menfaatlerini korumayı amaçlayan bileşenleri içeren bu proje, özellikle tarım işçileri arasında büyük bir orana sahip olan kadınları da kapsaması açısından büyük önem taşımaktadır.

HEDEF 3 : İşgücü piyasasında cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele edilecek, kadın ve erkek arasında ücret farklılıklarının azaltılması sağlanacaktır.

Strateji 3.1. İş Kanunu'nun toplumsal cinsiyet eşitliğini temel alacak tanımları da içerecek şekilde yeniden gözden geçirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB, KSGM

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından yürütölen “Çalışma Hayatında Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi”nin hazırlık toplantılarına katılım sağlayarak eğitim materyalinin hazırlanması konusunda materyal desteği ve deneyim paylaşımında bulunmuştur. Projenin temel amacı kısaca 657, 4857 ve 5510 sayılı kanunların toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında AB direktifleri ile

uyumlu hale getirmek ve ilgili kurumların uzman ve müfettişlerini bu yönde eğitmektir.

Strateji 3.2. Kadınlar ve erkekler arasında eşit işte farklı ücret uygulamalarına ilişkin veri üretilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: TÜİK, Üniversiteler

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından Strateji 3.2 kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Türkiye'de gelir dağılımı ile ilgili çalışmalar çeşitli aralıklarla ve farklı kapsamlarla ele alınmış olmakla birlikte 2005 yılına kadar bu konuda bağımsız bir çalışma yapılmamıştır. Gelir dağılımına ilişkin istatistikler, 1987 yılından 2005 yılına kadar asıl amacı tüketim harcamalarına ilişkin ayrıntılı bilgi derlemek olan “Hanehalkı Bütçe Anketleri”nden (HBA) verilmiştir. HBA, her ne kadar günümüze kadar gelir dağılımı istatistiklerinin veri kaynağı durumunda olsa da, ülkemizde de uluslararası standartlarda veri üretebilmek için bağımsız bir gelir dağılımı çalışmasının yapılmasına duyulan ihtiyaç neticesinde Türkiye İstatistik Kurumu, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması'nı (EU-SILC: European Community Income and Living Condition Survey) uygulamaya başlamıştır.
- “Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması” 2008 yılı verileri Temmuz 2010 tarihinde yayımlanmış ve 2009 verilerinin de 2011 yılının ilk çeyreğinde yayımlanması planlanmaktadır.

Strateji 3.3. Kadınlar ve erkekler arasında ücret farklılıklarının giderilmesine yönelik çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İŞKUR

Strateji 3.3 kapsamında herhangi bir çalışma bildirilmemiştir.

Strateji 3.4. Kadınların istihdama girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemlerin alınması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İŞKUR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu tarafından Strateji 3.4 Yapılan Çalışmalar:

- 2008 yılında hazırlık çalışmaları başlatılan ve 2009-2012 yıllarında yürütülecek olan Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonunun toplam bütçesi başlangıçta 17

Milyon Avro iken; 2009 yılı son çeyreğinde yapılan bütçe revizyonu ile; operasyonun toplam bütçesi 27.150.589 Avro'ya yükseltilmiştir. Söz konusu bütçede AB Katkısı 23.078.000,65 Avro, Ulusal Katkı 4.072.588,65 Avro'dur. Operasyonun kurumsal gelişim bileşeni için 3.338 milyon Avro, Hibe bileşeni için ise 23.770.589 milyon Avro tahsis edilmiştir. GAP bölgesi 9 ilini de kapsayan NUTS II bölgesinde uygulanacak olan Operasyonun hedefi, kadınların istihdam edilebilirliklerini arttırmak, onların daha çok ve daha iyi işlere girişlerini kolaylaştırmak ve kadınların işgücüne katılımlarını önleyen engelleri azaltmak amacıyla, özellikle yerel düzeyde, İŞKUR'u daha etkili kamu istihdam hizmeti sunması için desteklemektir.

Operasyonun hedef grupları ise yaşlı ve çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle uzun süre işsiz kalmış ve işgücüne dahil olmayan kadınlar ile daha önce tarımsal sektörde çalışmış kadınlar dahil olmak üzere kentsel bölgede yaşayan istihdam dışı kalmış, yaşlı ve çocuk bakım sorumlulukları nedeniyle uzun süre işsiz ve işgücüne dahil olmayan kadınlardır. Proje kapsamında, 4.000 kadına girişimcilik eğitimi, 1200 kadına çocuk/yaşlı bakım eğitimi, 12.000 kadına istihdam garantili kurs, 18.000 kadına kariyer danışmanlığı ve rehberliği hizmetleri verilmesi planlanmaktadır.

Operasyonun Hibe Bileşeni kapsamında; 17.02.2009-20.03.2009 tarihleri arasında Operasyon kapsamına giren 13 büyüme merkezinde Hibe Bilgilendirme Günleri düzenlenerek, yereldeki ilgili hedef grupların Operasyon hakkında bilgi sahibi olması sağlanmıştır. Sonrasında, hibe teklif çağrısına çıkılmış olup, 13.03.2009-12.06.2009 tarihinde potansiyel hibe başvurularının "Değerlendirme Süreci" başlamıştır. Temmuz 2010 itibari ile sona ermiş olan Hibe Değerlendirme süreci sonucunda 133 proje uygulanmaya hak kazanmıştır. Projelerin izleme süreci devam etmektedir.

- İŞKUR ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan "Çalışma Hayatında Cinsiyet Eşitliğinin Sağlanması" projesinin ortağıdır. Söz konusu projede var olan mevzuatın ayrımcılıkla mücadele ve iş hayatında cinsiyet ana akımlaştırması yönünde AB Müktesebatına uyumlandırılmasını hedeflemektedir. Proje kapsamında teknik yardım kapsamında mevzuat taraması aşaması sürmektedir.

Yürütülmekte Olan Strateji Çalışmaları

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarlık Makamının başkanlığında yürütülen çalışmalar sonucunda hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisi Belgesi,

kadınları çalışma hayatında dezavantajlı gruplar kapsamında değerlendirmekte ve istihdama katılımlarını kolaylaştırıcı özel tedbirler İŞKUR Stratejik Planındaki (2011-2015) dört amaçtan birisi olan “İşgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda istihdam hizmetlerini çeşitlendirmek ve işe yerleştirmede aktif rol oynamak”tır. Bu amaç altında kadınlara ilişkin olarak 1 hedef ve 3 strateji belirlenmiştir.

Hedef: 2015 yılı sonuna kadar Kurum tarafından işe yerleştirilenlerin % 35’inin kadınlardan oluşmasını sağlamak

Strateji: Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımına ilişkin bilinç oluşturacak çalışmaların yürütülmesi

Strateji: Kadının işgücüne katılımına ve istihdamına yönelik çalışmalara öncelik verilmesi

Strateji: Kadınların işgücü yetiştirme faaliyetlerinden yararlanmalarına öncelik verilmesi öngörülmektedir.

“KADIN VE YOKSULLUK”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 14.06.2010 - 21.12.2010/ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Koordinasyon Daire Başkanlığı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Türkiye Halk Bankası, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Memur Sendikaları Konfederasyonu, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu, Hak-İş Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği.

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: İstihdam Dışında Kalan Yoksul Kadınların Konumlarını İyileştirici Çalışmalar Yapılacaktır.

Strateji 1.1. Kadın yoksulluğu ile mücadele çerçevesinde var olan kredi/mikro kredi uygulamalarının yaygınlaştırılması, ulaşılabilir kılınması, eşit dağılımının ve sürdürülebilirliğin sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Valilikler (İl Özel İdareleri), İŞKUR, Finans Kurumları

Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında yapılan çalışmalar:

18.09.2009 tarihinde Küçük ve Orta İşletmeleri Destekleme ve Geliştirme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) arasında “Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü” (UGEP) imzalanmıştır. Protokolün sonucunda, uygulamalı girişimcilik eğitimlerinden mezun olarak kendi işini kuran girişimciler KOSGEB Yeni Girişimci Desteğine başvurabilecektir. Finansman, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan Aktif İşgücü Programları’nın uygulanması için İŞKUR’a aktarılan kaynaktan sağlanacaktır.

Kadınların da faydalanması hedeflenen program kapsamında 10.000 kişiye girişimcilik eğitiminin verilmesi ve katılımcıların % 30'unun kendi işlerini kurarak istihdama katılması amaçlanmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Gelir Getirici Proje Destekleri

Sosyo-ekonomik yoksunluk içinde bulunan vatandaşların toplumsal ihtiyaçları karşılanarak topluma entegre olmaları ve ekonomide aktif üretken duruma geçerek, sürdürülebilir gelire ulaşmaları amacıyla, kentsel alanda iş kurmaya yönelik, kırsal alanda yöre şartlarına uygun sürdürülebilir faaliyetlere yönelik gelir getirici proje destekleri verilmektedir.

Gelir getirici proje desteklerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik amaçlarından biri, yoksulluk ve sosyal dışlanmaya maruz veya bu risk altında olan birey ve grupların ekonomik ve sosyal hayata aktif katılımlarının artırılması ve yaşam kalitelerinin yükseltilerek toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin sağlanmasıdır.

Gelir getirici projeler kapsamında, bitkisel - hayvansal üretim, tarımsal ürün işleme, hediyelik-turistik eşya üretimi, market işletmeciliği, kuaförlük, terzilik, elektronik eşya satışı, el sanatları, mobilya üretimi ve satışı, konfeksiyon, çiçekçilik, lokantacılık, kırtasiyecilik, elektrikçilik, tornacılık, gümüş eşya üretimi, doğalgaz – sıhhi tesisatçılık vb. konulardaki projelere destek verilmektedir. Söz konusu projeler için kır-kent ayrımı gözetilmeksizin kişi başına en fazla 15.000.-TL destek sağlanmaktadır. Destekler faizsiz 8 yıl vade ile geri ödemeli olarak uygulanmaktadır. Geri dönüşler; ilk iki yıl ödemesiz, sonraki altı yıl altı eşit taksitte gerçekleştirilmektedir.

2003-2010 Kasım döneminde desteklenen **16.175** projeden **151.324** ailenin faydalanması sağlanmış ve toplamda **303 Milyon TL** kaynak kullanılmıştır. Gelir getirici projeler kapsamında başvuruların %10,8 'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Türkiye Halk Bankası tarafından Strateji 1.1 kapsamında yapılan çalışmalar:

Banka tarafından “Kadın Girişimci Destek Paketi” uygulanmaktadır. Kadın girişimci kredisi ile herhangi bir faaliyeti ya da kendine ait bir işyeri olmayan, mal ve hizmet üretimine, serbest meslek ya da ticari faaliyete yönelik yeni bir işyeri açmak isteyen ve belgesi olan veya olmayan, bilgi veya deneyime sahip ancak yeterli sermayesi bulunmayan kadın girişimciler 5.000 TL'den 25.000 TL'ye kadar; azami 6 ay ödemesiz dönemli 36 aya varan krediler ile

desteklenmektedir. Bu kredinin en önemli özelliği; kredi için geçmiş döneme ilişkin mali veriler, tablolar gerekmemektedir. Banka teminat yetersizliği probleminin çözümü için Kredi Garanti Fonu (KGF)'nun kefaletini sağlayabilmektedir. KGF'nun öncelikleri arasında genç ve kadın girişimciliğin geliştirilmesi de yer almaktadır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından Strateji 1.1 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Kadın Girişimciler Kurulu üyelerine var olan kredi ve hibe programları hakkında bilgi verilmek amacıyla konferans ve toplantılar düzenlenmiştir.

Strateji 1.2. Sosyal güvenlik sistemi dışında kalan ve çalışamayacak durumdaki kadınlara yönelik uygulanan sosyal yardım (aynı/nakdi yardım) ve hizmetlerin (sosyal konut tahsisi, kira desteği vb.) geliştirilmesi, ulaşılabilir kılınması, eşit dağılımının ve sürdürülebilirliğin sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: SYDGM, SHÇEK, Yerel Yönetimler, Valilikler

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.2 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Eşi Vefat Etmiş Kadınlar İçin Bir Nakit Sosyal Yardım Programı Geliştirilmesine Yönelik Araştırma Projesi

Proje ile eşi vefat etmiş olan ve 3294 sayılı Kanun kapsamında yer alan kadınlara yönelik olarak yerel düzeyde SYDV'lerce veya diğer yardım kuruluşlarınca uygulanan aynı veya nakdi yardım programlarını ülke çapında geçerli bir standarda oturtturmak, bu türdeki programların sürekliliğini sağlayarak yardım alan kitlenin en büyük ihtiyacı olan düzenli gelir gereksinimini karşılamak amacıyla nakit bir sosyal yardım programı oluşturulması hedeflenmiştir.

Bu Projenin temel amacı, Türkiye'de eşi vefat etmiş ve herhangi bir sosyal güvencesi olmayan kadınlara yönelik bir nakit sosyal yardım programının uygulanması için hedef kitlenin tahmini boyutunu tespit etmek, sosyo-ekonomik özelliklerini ortaya koymak, düzenli nakdi sosyal yardım programı modeli önermektir.

Proje, Boğaziçi Üniversitesi ile işbirliği içinde yürütülmüş olup 2010 yılı Aralık ayında tamamlanmıştır.

- Şartlı Eğitim Yardımı ve Şartlı Sağlık Yardımı

Daha önce ŞNT olarak adlandırılan bu yardım programının ismi 15 Eylül 2010 tarih ve 11549 sayılı Bakan Oluruyla “Şartlı Eğitim Yardımı” ve “Şartlı Sağlık Yardımı” olarak değiştirilmiştir. Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Programı, yoksul ailelerin eğitim çağındaki çocuklarının eğitimlerine devam etmelerini, 0-6 yaş grubundaki çocuklarının sağlık kontrollerini tamamlamalarını, ayrıca anne adaylarının düzenli olarak kontrollerini yaptırarak hastanede doğum yapmalarını teşvik etmeyi amaçlayan şartlı bir sosyal yardım programıdır. Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Programının ödemeleri annelere yapılmaktadır.

Program kapsamında aylık ödeme miktarları şu şekildedir.

Eğitim bileşeninde

- İlköğretime devam eden erkek öğrenci için aylık 20 TL
- İlköğretime devam eden kız öğrenci için aylık 25 TL
- Ortaöğretime devam eden erkek öğrenci için aylık 35TL
- Ortaöğretime devam eden kız öğrenci için aylık 45 TL

Sağlık bileşeninde ise,

- Anne adayları için gebelik süresinde aylık 20 TL,
- **0-6 yaş grubu çocuklar için 12 ay süreyle her çocuk için aylık 20 TL,**
- **Doğumun hastanede yapılması durumunda doğum için aylık 60 TL ödenmektedir.**

Şartlı Eğitim Yardımı kapsamında 2010 yılı Kasım ayı itibariyle 2.172.750 öğrenciye 163,39 Milyon TL kaynak aktarılmıştır. Şartlı Sağlık Yardımları kapsamında 2010 yılı Kasım ayı itibariyle 775.204 çocuğa 49,05 Milyon TL kaynak aktarılmıştır. Şartlı Sağlık Yardımı Gebelik Bileşeni kapsamında 2010 yılı Kasım ayı itibariyle 54.260 anne adayına 271.960 TL yardım yapılmıştır.

- Türkiye'de Uygulanan Şartlı Nakit Transferi Programı'nın Fayda Sahipleri Üzerindeki Etkisinin Nitel ve Nicel Olarak Ölçülmesi

Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Programı kapsamında yararlanıcı sayısı ve ayrılan kaynak itibariyle Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün en kapsamlı yardım programlarından. Bu nedenle programın yararlanıcılar üzerindeki etkisinin anlaşılması ve

gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla SYDGM tarafından "Türkiye'de Uygulanan Şartlı Nakit Transferi Programı'nın Fayda Sahipleri Üzerindeki Etkisinin Nitel ve Nicel Olarak Ölçülmesi" projesi yürütülmektedir.

Söz konusu projenin hedefi, yoksulluk nedeniyle eğitim ve sağlık alanında sunulan hizmetlerden faydalanamayan 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında bulunan muhtaç durumdaki ailelerin nakit transferleri yoluyla bu hizmetlere ulaşmasını amaçlayan Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Programı'nın, bu ailelerde yarattığı etkinin nitel ve nicel olarak ölçülmesidir.

Bu kapsamda toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin söz konusu projenin amaçlarından bazıları şunlardır;

- Programın anne ve çocuk ölümlerinin azaltılması üzerindeki etkisinin ölçülmesi
- Programın toplumsal cinsiyet üzerindeki etkisinin ölçülmesi
- Programın kızların eğitime katılımı üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi
- Programın aile yapısı ve annenin aile içerisindeki rolü üzerine etkisinin değerlendirilmesi

2009 yılında DPT tarafından yatırım programına alınan proje 2010 yılında da devam etmekte olup projenin 2 yıllık süre içerisinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

- SYDGM-TOKİ "Sosyal Konut Projesi"

T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü ile T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) arasında imzalanan "Sosyal Konut" Yapım Protokolü ile; 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında bulunan sosyal güvenceden yoksun fakir ve muhtaç durumdaki vatandaşlara yönelik, geri ödemeli olarak konut sağlanması amaçlanmaktadır. Amaç; fakir ve muhtaç vatandaşlarımızın en temel ve zaruri ihtiyaçlarından biri olan barınma ihtiyacının karşılanması ve onlara insanca yaşam standartları çerçevesinde "barınma" imkanı sunulmasıdır. Proje kapsamında hak sahiplerinden kefil istenmeyecek ve proje başlangıcında peşinat veya herhangi bir isim altında bedel talep edilmeyecektir. Söz konusu geri ödemeler ise 20 yılda tamamlanacaktır. Bu kapsamda 8.076 konut için ihale yapılmış ve kura çekilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.2 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Kurumun bu bağlamdaki ayni ve nakdi yardım hizmetleri çocukların kurum bakımına muhtaç konuma düşmelerine engel olmak ve öncelikle aileleri yanında bakılıp korunmalarını teşvik etmek hedefine yönelik olarak geliştirilmekte olup bu kapsamda 2010 yılı içerisinde her bir çocuk için aylık ortalama 390 TL ayni ve nakdi yardım sağlanarak ailesi yanında bakımının sürdürülmesi sağlanmış ve kurum bakımına verilmesine engel olunmuştur.

2010 yılında Ekim sonu itibariyle toplam 31.097 kişiye yardım yapılmış olup, bunlardan 30.559 kişisi çocuktur.

2010 Yılı Ekim sonu sayısal veriler aşağıdadır:

Yıl	Korunma Kararlı Çocuk		Korunma Kararlı Statüsündeki Çocuk		Korunma Kararsız Çocuk		Yetişkin		Yaşlı		Toplam	Toplam Yardım Tutarı
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E		
2010 (Ekim sonu)	1983	3039	12371	12306	433	427	297	140	78	23	31.097	80.975.000 TL

Ayrıca özürlü bireylerin ikametgahlarında bakımlarını sağlayan akrabasına 1 (bir) aylık net asgari ücret tutarında aylık; özel bakım merkezlerinde 24 saat bakımı sağlanan her bir bakıma muhtaç özürlü için ise 1 (bir) aylık net asgari ücretin 2 katı kadar aylık ödeme Sosyal Hizmetler Müdürlükleri tarafından yapılmaktadır. 2010 yılı Ekim Ayı verilerine göre 275.795 bakıma muhtaç özürlüye evde bakım hizmeti verilirken 70 Özel Bakım Merkezinden 3.992 bakıma muhtaç özürlü yararlanmaktadır.

Strateji 1.3. Sosyal koruma anlayışına uygun olarak düzenli geliri güvence altına alacak çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: ÇSGB, İşçi ve İşveren Sendikaları Konfederasyonları

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.3 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Strateji 1.2 kapsamında değinilen “Eşi Vefat Etmiş Kadınlar için Bir Nakit Sosyal Yardım Programı Geliştirilmesine Yönelik Araştırma Projesi” bu stratejiye yönelik olarak da katkı sağlamıştır.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından Strateji 1.3 kapsamında yapılan çalışmalar:

- İş piyasasının niteliğini işçiler lehine değiştirmeyi prensip olarak kabul eden DİSK, özellikle kadın çalışanlar için kayıt-dışı ve esnek çalışma ile mücadele, sosyal güvenceli, sürdürülebilir ve insan onuruna yaraşır bir iş ve ücret talebi çerçevesinde politikalarını, stratejilerini ve çalışmalarını belirlemektedir. Bu kapsamda ilk olarak son dönemde Asgari Ücretin artırılması ve insanca bir yaşam standardına yükseltilmesi için “Asgari Ücret Kampanyası” yürütölmektedir.

İkinci olarak güvencesiz çalışma, taşeronlaştırma, işçi sağlığı – iş güvenliği konularında “Acil Demokrasi” adı altında bir kampanya sürdürölmektedir.

Yürütölmekte olan bu iki kampanyada ise kadın işçilerin toplumdaki ve emek piyasasındaki dezavantajlı konumu öne çıkarılmaktadır.

Ayrıca ev eksenli ve ev işçisi olarak çalışan kadınlar ile iletişime geçilmiş, yürüttükleri çalışmalar desteklenmiştir.

Bununla birlikte şu an yürütölmekte olan çalışmaların güncelleştirilerek sürekliliğinin sağlanması ve yeni çalışmalar ile genişletilmesi planlanmaktadır.

HEDEF 2: Yoksullukla Mücadele Eden Sorumlu Kuruluşlar Arasında Koordinasyon Güçlendirilecektir.

Strateji 2.1. Sosyal yardım hizmetleri sisteminde sağlıklı işleyen bir bilgi işlem alt yapısı oluşturulması ve veri tabanları arasında entegrasyon sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: SYDGM

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.1 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Sosyal Yardım Bilgi Sistemi (SOYBİS); sosyal yardım başvurusu yapan vatandaşların; muhtaçlıklarını ve kişisel verilerini merkezi veri tabanlarından temin/tespit etme, Mükerrer yardımların önlenmesine yönelik olarak kurumlar arası (online) veri paylaşımını sağlama amacıyla SYDGM tarafından hayata geçirilmiş bir E-Devlet uygulamasıdır.

Sosyal Yardım Bilgi Sistemi vasıtasıyla sosyal yardım başvurusu yapan vatandaşların online olarak TC Kimlik Numaraları vasıtasıyla:

- İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü MERNİS veritabanından adres bilgileri, nüfus-aile-kişi kayıt örnekleri ve olay bilgileri,
- İŞKUR veri tabanından kişinin İŞKUR'a kaydının olup olmadığına, İşsizlik Sigortası, Kısa Çalışma Ödeneği ve İş Kaybı Tazminatı alıp almadığına ilişkin bilgiler,
- Vakıflar Genel Müdürlüğü veri tabanından kişinin Muhtaç Aylığı alıp almadığına ilişkin bilgiler,
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü veritabanından kişinin Evde Bakım Aylığı alıp almadığına ilişkin bilgiler,
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü veri tabanlarından kişinin Şartlı Nakit Transferi, Gelir Getirici Proje ve diğer yardımlardan yararlanıp yararlanmadığına ilişkin bilgileri,
- Sosyal Güvenlik Kurumu veritabanından kişinin sosyal güvencesinin olup olmadığı, sağlık hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı ve 2022 sayılı Kanuna göre Maaş (yardım) alıp almadığına ilişkin bilgileri,
- Gelir İdaresi Başkanlığı veri tabanından kişinin vergi mükellefiyeti ve üzerine kayıtlı aracı olup olmadığına ilişkin bilgiler,
- Sağlık Bakanlığı veri tabanından kişinin Yeşil Kartı olup olmadığına ilişkin bilgiler,
- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nden kişinin üzerine kayıtlı gayrimenkulü olup olmadığına ilişkin bilgiler,
- Kredi ve Yurtlar Kurumundan burs ve kredi alıp almadığına ilişkin bilgiler,
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesindeki Çiftçi Kayıt Sistemi'nden kişinin üstüne kayıtlı ekili/ekilmemiş, sulu/susuz arazi miktarı ile söz konusu arazide yetiştirmiş olduğu ürün bilgileri,
- İçişleri Bakanlığında geçici Korucu Maaş bilgisi,
- İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünden terör kaybı tazminatı bilgisi temin edilmektedir.

Sosyal Yardım Bilgi Sisteminin hizmete sunulmasıyla birlikte:

- Yardım başvurusu yapan vatandaşların muhtaçlıkları merkezi veri tabanları kullanılmak suretiyle bizzat devlet tarafından yapılmaya başlanmıştır; bireyler muhtaçlıklarını ispatlama külfetinden kurtarılmıştır,
- Yardım başvurusu yapan vatandaşların tek tek kamu kurumlarını dolaşarak durumları ile ilgili evrak toplamasının önüne geçilmiş; sadece Nüfus Cüzdanlarını ibraz etmek suretiyle yardıma müstahak olup olmadığı belirlenmeye başlanmıştır,
- Yoksul vatandaşların yardıma erişim süreci kısaltılmıştır,
- Kamu kurumları tarafından mükerrer yardım verilmesi engellenmiş; sosyal yardımların gerçek ihtiyaç sahiplerine ve daha geniş bir kitleye ulaşması sağlanmıştır,
- Yardım başvurusu yapan vatandaşların durumları ile ilgili belge talebinde buldukları kamu kurumlarında oluşan iş yükü azaltılmıştır,
- SYD Vakıflarında yaşanan yoğunluk giderilerek, Vakıf çalışanlarının sosyal inceleme (hane ziyareti) yapmaları için ayırdıkları zaman artırılmıştır,
- Kamu kurumları arasında mükerrer yardımların engellenmesine yönelik yapılan yazışmalar ortadan kaldırılarak bürokrasi en aza indirilmiş ve kamu kaynaklarının etkin kullanılmasına katkıda bulunulmuştur,
- Etkin sosyal yardım politikaları geliştirilmesine yönelik gereken sağlıklı istatistiki bilgi için alt yapı oluşturulmuştur,
- SYDGM, ülkemizin e-devlet uygulamaları vasıtasıyla yürüttüğü e-dönüşüm sürecine, SOYBİS ile katkıda bulunmuştur.

Sosyoekonomik ve kişisel özellikleri (eğitim, kültür ve maddi) bakımından toplumun en dezavantajlı kesiminde yer alan sosyal yardım yararlanıcılarına yönelik sunulan hizmetleri insan odaklı ve hızlı hale getirmeye yönelik olarak hayata geçirilen SOYBİS'e AB, 2009 epractice (e uygulama) raporunda da yer verilmiştir.

SOYBİS'e Türkiye Bilişim Derneği tarafından düzenlenen Bilişim Yıldızları e-Dönüşüm Yarışması e-devlet kategorisinde ödül kazanmasının ardından TÜSİAD tarafından düzenlenen 7. eTR Ödülleri'nde "Kamudan Kamuya e-Hizmetler" kategorisinde "Birincilik" layık görülmüştür.

21 Haziran 2010 ve 8051 sayılı Genelge ile SOYBİS'in Yeşilkart ve 2022 sayılı Kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılması hususu tüm Valilik ve Kaymakamlıklara

duyurulmuş olup, 14 Aralık 2010 tarihi itibarıyla yurt genelinde 978 adet Yeşilkart ve 675 adet 2022 kullanıcısı sistemi aktif olarak kullanmaktadır.

Strateji 2.2. Sosyal yardım ve proje uygulamalarında mükerrerliğin önlenmesi amacıyla, sosyal yardım alanında faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Bilgi Toplumu Stratejisi kapsamında Yüksek Planlama Kurulunca kabul edilerek Resmi Gazetede yayımlanan 2006-2010 dönemi Eylem Planında "Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri" adıyla bir eylem öngörülmüştür. Söz konusu eylemde sorumlu kuruluş olarak SYDGM belirlenmiş ve adı geçen eylemin hayata geçirilmesi görevi SYDGM'ye verilmiştir.

Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi ile; sosyal yardım alanının temel problemi olarak gösterilen sağlıklı işleyen ortak veri tabanı eksikliğinin giderilerek kurumsal bir sosyal yardım sisteminin alt yapısının oluşturulması hedeflenmektedir.

Projenin Amacı;

- Devlet tarafından verilen tüm sosyal yardımların tek çatı altında toplanması, sosyal yardımlarla ilgili veri tabanlarının entegre edilerek hane halkı yaklaşımının geliştirilmesi,
- Çeşitli sosyal yardım başvurularının elektronik kanallardan yapılabilmesi,
- Özürlüler veri tabanı da dahil olmak üzere veri tabanları arasında bilgi paylaşımı ve etkin denetimin sağlanması,
- Sosyal yardım bilgilerinin bütüncül bir şekilde yönetilmesi ile sosyal yardım kararlarının etkinleşmesi ve daha adil kaynak dağıtımının sağlanması,
- Vatandaşlara sosyal yardımlarla ilgili tüm bilgilerin tek noktadan ulaştırılması, sosyal yardım konusunda etkin yönlendirmenin yapılabilmesinin sağlanması ve
- Oluşturulacak karar destek sistemi ile sosyal güvenlik politikalarının desteklenmesi olarak öngörülmüştür.

Bu amaçlar doğrultusunda, Projenin paydaşları; İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğü, SHÇEK, Valilikler, Yerel Yönetimler ile diğer ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları ve ilgili Sivil Toplum Kuruluşları olarak belirlenmiştir.

Yapılan ilk teknik incelemelerde proje 3 aşamalı olarak kurgulanmıştır. Buna göre ilk aşamada SYDGM ve SYDV'ler arasında Yönetim Bilgi Sistemlerinin oluşturulması; ikinci aşamada SYDGM, SHÇEK, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve SGK'nin veri tabanlarının entegre hale getirilmesi ve son aşamada da kamu kurumları ile yerel yönetimler ve STK'lar arasında bilgi paylaşımına olanak sağlayan bir mekanizma oluşturulması hedeflenmektedir.

Projenin ilk aşama çalışmaları kapsamında, SYDGM tarafından yürütülen en önemli yardım programlarından birisi olan Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımları programı modülünün yazılımı tamamlanmıştır. Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları modülü, 15.09.2010 tarihinde Türkiye genelinde tüm Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının kullanımına açılmıştır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan ve SHÇEK'in paydaş kurum olarak yer aldığı Bilgi Toplumu Stratejileri Eylem Planı (2006-2010) vatandaş odaklı hizmet dönüşümü VOHD-48 (Vatandaş Odaklı Hizmet Dönüşümü) "Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi"nde "Devlet tarafından verilen tüm sosyal yardımların eşgüdüm içerisinde yürütülmesi sağlanacak, sosyal yardımlarla ilgili veri tabanları entegre edilerek hane halkı yaklaşımı geliştirilecektir" amaç ve hedefi gözetilerek çalışmalar sürdürülmektedir.

“KADIN VE ÇEVRE”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 22.05.2010 - 27.12.2010 / Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Çevre ve Orman Bakanlığı; İçişleri Bakanlığı; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü; Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı; Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi (BÜKÇAM), Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM), Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanlığı, Çankaya Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara Üniversitesi Çevre Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Türk Kızılayı Afet Yönetim Merkezi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı (TÜBİTAK).

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: Çevre verilerinin cinsiyet temelinde ayrıştırılması, kadın ve çevre konusunda araştırma ve bilimsel çalışmaların artırılması sağlanacaktır.

Strateji 1.1: Çevre konusu üzerine çalışan kurumlarca üretilen verilerin cinsiyet temelinde üretilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: TÜİK, Çevre ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler (Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Çevre Araştırma Merkezleri)

Çevre ve Orman Bakanlığı Tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Çevresel koşulların kadınlar üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve verilerin cinsiyet temelinde üretilmesi çerçevesinde Çevre ve Orman Bakanlığı Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Genel Müdürlüğü tarafından “Trabzon İli Orman Köylerinde Kadın ve Orman Kaynakları İlişkisi” adıyla bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu

çalışmada Trabzon ilinde 68 köy seçilmiş ve bu köylerde yaşayan 611 kadınla anket yapılmıştır. Söz konusu araştırmada elde edilen veriler toplanırken ve derlenirken, kadınlar ve erkekler olarak ayrı ayrı sınıflandırma yapılmıştır. Araştırmanın yapıldığı köylerde işgücüne katılım oranları ve bu köylerde yaşayanların yaptıkları işler, erkekler ve kadınlar için ayrı olarak sınıflandırılmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM) Tarafından Strateji 1.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığı tarafından “Öğrencilerin Çevresel Risk Algılama Düzeyleri”, “Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Çevre Bilincinin Değerlendirilmesi”, “Toplumun Çevresel Risk Algılama Düzeyinin Belirlenmesi”, “Erişkinlerin Sel ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi”, “Annelerin TV İzleme Konusundaki Davranışları ve Akıllı İşaretler”, “Lise Öğrencilerinin Tüketici Hakları Konusundaki Bilgilerinin Değerlendirilmesi” konularında yapılan araştırmalarda veriler cinsiyet temelinde ayrılaştırılmış ve kadının çevre ile ilgili konularda bilgi düzeyi ve farkındalığı değerlendirilmiştir.

Strateji 1.2: Kadın ve çevre konusuna ilişkin araştırma ve bilimsel çalışmaların teşvik edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Çevre ve Orman Bakanlığı, TÜBİTAK, Üniversiteler, Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile Çevre Araştırma Merkezleri

- Toplantıda konuya ilişkin olarak yürütülen bir faaliyet belirtilmemiştir.

Strateji 1.3: Kadın ve çevre konusunda yapılmış ulusal ve uluslararası araştırma/makale ve bilimsel çalışmaların takip edilmesi toplanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Üniversiteler, Çevre ve Orman Bakanlığı

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM) Tarafından Strateji 1.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Koruyucu Sağlık, Kadın ve Çevre Derneğinin düzenlediği “Kadın ve Çevre Sempozyumu”na katkı vermiş ve öğretim üyeleri tarafından, “Kadın ve Çevre” ile “Su ve Kadın” konularında konferanslar verilmiştir.

- Merkez, ayrıca UNESCO Milli Komisyonu Kadın İhtisas Komitesi'nin düzenlediği “Kadın ve İklim” konusundaki çalışmalara ve bu konuda yapılan sempozyuma katılmış, çalışmalar sırasında ilgili araştırma ve çalışmalar takip edilmiştir.

HEDEF 2: Kadınların çevre konusunda alınacak kararlarda etkin olmaları sağlanacaktır.

Strateji: 2.1. Ülkemizde sayısı 40 civarında olan kadın meclisi sayısının 81 İlde yaygınlaştırılarak çevre konusunda alınacak kararlarda kadınların etkin kılınması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler

Toplantıda konuya ilişkin olarak yürütülen bir faaliyet belirtilmemiştir.

Strateji 2.2: Çevre politikalarını oluşturma süreçlerine kadınların katılımının artırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: DPT, Çevre ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Tarafından Strateji 2.2 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Türkiye Milli Komisyonu Kadın İhtisas Komitesi tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin temsilcilerinin katılımıyla 21 Aralık 2009 tarihinde “Çevre, Kadın ve İklim Değişikliği” konulu bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantı sonucunda elde edilen çıktıların bir kitap haline getirilmesi planlanmaktadır.
- UNDP ve İspanya Hükümeti tarafından oluşturulan Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne Ulaşma Fonu (MDG-F) tarafından desteklenen “Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi” BM Ortak Programı kapsamında oluşturulan ve Program Yönetim Komitesi ile Ortak Program Müdürlüğü tarafından koordine edilen Teknik Danışma Komitesi'ne (TAC) katılım sağlanmıştır. Komitenin görevi başta çevre ve kadın odaklı olmak üzere Seyhan Nehri Havzası'nda yapılacak proje tekliflerinin incelenmesi ve değerlendirilmesinde aktif rol oynamaktır.

Türkiye'nin iklim değişikliğine uyumu için hazırlanan projeye Nisan 2009'da 7 milyon dolar kaynak sağlanmıştır. Projenin beklenen çıktıları şunlardır:

- İklim değişikliğine uyumu, Türkiye'nin ulusal kalkınma planlarına dâhil etmek,

- Ulusal, bölgesel ve kurumsal kapasiteyi geliştirmek,
- Seyhan Nehri Havzası'nda topluma dayalı projeleri uygulamak,
- İklim değişikliğine uyumu tüm BM programlarına dâhil etmek.

Söz konusu Proje kapsamında, Ulusal İklim Değişikliği Uyum Stratejisini geliştirmek için çalışılacak, aynı zamanda, doğal afetlere karşı erken uyarı sistemleri oluşturma ve su, toprak ve enerji kullanımına ilişkin iklim değişikliğine uyum çalışmaları yürütmenin yanı sıra başta Seyhan Nehri Havzası'nda olmak üzere tarımsal, kentsel ve endüstriyel suların kullanımı, ekosistem hizmetleri ve doğa koruma alanlarında topluma dayalı pilot projeler uygulanacaktır. Proje ayrıca iklim değişikliğinin kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler ve gençler gibi gruplar üstündeki olumsuz etkilerini en aza indirmek için çalışmalar yürütmeyi öngörmektedir. Projenin uygulanmasında merkezi ve yerel yönetimlerin, özel sektörün, üniversitelerin, akademisyenlerin ve STK'ların etkin katılımları hedeflenmektedir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarafından Strateji 2.2 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 28-30 Nisan 2010 tarihlerinde Adana'da yapılan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yürütölen "MDG-F-1680: Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi BM Ortak Programı" projelerinin değerlendirilmesi toplantılarına katılım sağlanmışır. 30 Nisan 2010 tarihindeki projelerin "toplumsal cinsiyet" perspektifinden değerlendirilmesi oturumunda Kadın Çiftçiler Dairesi Başkanlığı temsilcileri sunum yapmışır. Ayrıca Program kapsamında yürütölen toplam 18 adet projenin toplumsal cinsiyet perspektifinden değerlendirilmesinde söz konusu Başkanlık tarafından katkı sağlanmışır.
- Kadınların çevre konusunda politika oluşturulma süreçlerine katılımının artırılması amacıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü (TEDGEM) tarafından şu projeler hazırlanmışır:
 - İklim Değişikliğine Bağlı Olarak Doğal Kaynakların Yönetimi Konusunda Kırsaldaki Kadının Harekete Geçirilmesi (Gıda ve Tarım Örgütü'ne (FAO'ya) sunulmak üzere hazırlanmışır.)
 - Kadınların Çevre Duyarlı Tarım Faaliyetlerine Dâhil Edilmesi İçin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın Kapasitesinin Geliştirilmesi (Hollanda ile ikili işbirliği çerçevesinde uygulanmak üzere ABGS'ye sunulmuşır.)

- Kırsal Turizm (eko turizm) Alanında Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi (TOBB'a sunulmak üzere)

Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.2 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında belirlenen; planlanan, yönetilen ve korunan alanlarda özellikle 2009-2010 arasında planı yapılan korunan alanlarda kadınların planlama aşamasında görüşleri alınmakta ve süreçlere katılımları sağlanmaktadır.
- Söz konusu Genel Müdürlük tarafından yürütülen “Yıldız Dağları Biyosfer Projesi” kapsamında özellikle alanın yönetimi ve korunmasına yönelik politikaların oluşturulmasında kadınların oluşturduğu çalışma gruplarından destek alınmaktadır.
- Genel Müdürlük tarafından yürütülen “Küre Dağları Orman Koruma Alanlarının Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında da her toplantı ve çalışmaya kadınların dâhil edilmesi ve cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına özen gösterilmektedir.

Strateji 2.3: Olumsuz çevre koşullarından kadınların daha çok zarar gördükleri konusunda farkındalık ve duyarlılık yaratılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından Strateji 2.3 kapsamında yapılan çalışmalar:

- Tokat, Tekirdağ ve Denizli illeri koordinatörlüğünde yapılan Bölgesel Kırsal Alanda Kadın Çalıştaylarındaki çalışma konularından biri olan “Kadın-Sağlık” çalışma grubunda olumsuz çevre ve sağlık konusuna değinilmiş ve kırsal alandaki kadınların bu konuda bilinçlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi Tarafından Strateji 2.3 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi, Pamukkale Üniversitesince düzenlenen Kadın ve Çevre Sempozyumu'nun Bilim Kurulu'nda yer almış, ayrıca sempozyum içinde yer alan “Kadın ve Çevre Olgusuna Uluslararası Bakış” konulu panelde oturum başkanlığı ve sunum yapılmıştır.

- Tıp Fakültesi 1. Dönem öğrencilerine verilen Çevre Sağlığı dersinde çevre sorunlarının kadın ve çocuk sağlığı üzerindeki etkileri de vurgulanmaktadır.

HEDEF 3: Çevre politikalarının etkin uygulanmasında kadınların rolü güçlendirilecektir.

Strateji 3.1: Sürdürülebilir ve ekolojik açıdan doğru olan tüketim ve üretim biçimleri ile doğal kaynakların kullanımı ve yönetimi konusunda kadınlara yönelik bilinç yükseltici çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı

Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Tarafından Strateji 3.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında yönetilen alanlarda kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanımı, tüketimi ve yararlanılması konusun özellikle korunan alanlar için hazırlanan uzun vadeli gelişme planlarında yer verilmekte ve kadınların uygulama alanlarındaki milli park çalışanları tarafından bilgilendirilmeleri sağlanmaktadır.
- Söz konusu Genel Müdürlük tarafından yürütülen “Yıldız Dağları Biyosfer Projesi” kapsamında özellikle kadınların sürdürülebilir doğal kaynak yönetimi ve doğal kaynaklardan yararlanılmasına yönelik ülkemizdeki uygulama örneklerini yerinde görmelerini sağlamak amacıyla ziyaretler desteklenmiş ve gerçekleştirilmiştir.
- Söz konusu Proje kapsamında yurt dışı uygulama örneklerinin gösterilmesi amacıyla özellikle kadınlardan oluşan grubun katılımıyla Bulgaristan’a bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- Küre Dağları Milli Parkı’nda ev pansiyonculuğu eğitimleri düzenlenerek bölgede kadınların daha aktif olarak görev almaları ve doğal kaynakları sürdürülebilir bir yaklaşımla ziyaretçilere sunmalarına yönelik eğitimlere başlanılmıştır. Benzer uygulamalar diğer korunan alanlarda da sürdürülmektedir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarafından Strateji 3.1 Kapsamında Yapılan Çalışmalar:

- 2010 Bölgesel Kırsal Alanda Kadın Çalıştaylarında (Tokat, Tekirdağ, Mardin) “Doğal Kaynakların Korunmasında Kadın” konu başlığında çalışmalar yapılmış bölgesel sorunlar ve çözüm önerileri ortaya koyulmuştur. Ayrıca UNDP-Birleşmiş Milletler

Kalkınma Programı Küresel Çevre Fonu Küçük Hibe Programı için “Biyçeşitlilik” ve “Toprak Bozulması” konusunda 2 proje teklifi hazırlanmıştır.

- Çevre ve Orman Bakanlığı koordinatörlüğünde BM tarafından yürütülen “Seyhan Havzasında İklim Değişikliğine Topluma Dayalı Uyum Hibe Programı” kapsamında 18 proje toplumsal cinsiyet açısından değerlendirilmiş ve Kasım ayında yapılan hibe toplantılarının sonuncusuna katılım sağlanmıştır.
- 2011 yılında Kars, Afyonkarahisar ve Gaziantep illerinde yapılacak Bölgesel Çalıştaylarda Doğal Kaynakların Kullanımında Kadın konusunun bölgesel olarak ele alınması, sorunlar ve çözüm önerilerinin belirlenmesi planlanmaktadır.

Strateji 3.2: Çevre sorunlarının çözümüne ilişkin sivil toplum örgütlerinde kadın inisiyatiflerinin geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluş: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Tarafından Strateji 3.2 Kapsamında Planlanan Çalışmalar:

- Kadınların çevresel sürdürülebilir bir kalkınma hedefine ulaşılması ile çevre ve iklim değişikliği konularındaki tüm süreçlere katılımının sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla, 5 Haziran Dünya Çevre Günü nedeniyle, söz konusu alanda çalışma yapan ilgili kamu kuruluşları, meslek örgütleri, akademisyenler ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla bir panel yapılması planlanmaktadır.

HEDEF 4: Başta kırsal kesim kadını olmak üzere kadınlar kırsal ve kentsel olumsuz çevre koşullarına karşı korunacak, güçlendirilecek ve yaşam standartları yükseltilecektir.

Strateji 4.1: Tarımsal alan ve seralarda çalışan kadınların, kullanılan kimyasallardan olumsuz etkilenmelerini önleyici ve koruyucu çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

- Toplantıda konuya ilişkin olarak yürütülen bir faaliyet belirtilmemiştir.

Strateji 4.2: Doğal afetlerden korunmaya ve doğal afet sonrası yaşanan olumsuzluklara yönelik bilinç artırıcı, destekleyici çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, SHÇEK, Üniversiteler

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından Strateji 4.2 kapsamında planlanan çalışmalar:

- Afetlerden korunma ve afetler sonrasında oluşan kötü koşullardan en çok etkilenen gruplardan olan kadın ve çocukların afetler konusunda eğitilmesi için çalışmalar ve araştırmalar yapılmaktadır.
- 2010 yılı içerisinde Başkanlık bünyesinde üniversite öğretim üyeleri, Milli Eğitim Bakanlığı temsilcisinden oluşan “Afet ve Acil Durum Eğitim Kurulu” oluşturulmuştur. Bu kurulda yer alan üyeler ve ilgili diğer kurumlarla yapılan görüşmeler ile kadınlar ve çocuklara yönelik eğitim faaliyetlerinin ve oluşturulacak eğitim materyallerinin içeriği belirlenmeye çalışılmaktadır.
- Kızılay ve SHÇEK ile kadınlar ve çocuklara yönelik eğitimler başta olmak üzere afetler konusunda yapılan çalışmaların desteklenmesi ve işbirliği yapılması konusunda da protokoller imzalanmıştır. Diğer kurum ve STK’larla ortak işbirlikleri görüşülmektedir.
- 2011 yılında yapılacak olan hazırlık çalışmaları ve araştırmalar sonucu çıkacak ihtiyaçlara göre özellikle zarar görebilirliği yüksek gruplar içerisinde olan kadın ve çocuklara yönelik eğitim materyalleri hazırlanacaktır.
- 1-7 Mart “Deprem Haftası” ve 13 Ekim “Dünya Afet Zararlarını Azaltma Günü” kapsamında ülke çapında geniş kapsamlı bir eğitim kampanyası gerçekleştirilmesi ve bu faaliyetler içerisinde afetlerden en çok etkilenen gruplar olarak kadınlar ve çocukların eğitimi konusun da önemli bir yer verilmesi planlanmaktadır.
- GAP İdaresi Başkanlığı ile yapılan görüşmeler doğrultusunda söz konusu Kurumun başlattığı GAPSEL Projesi Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile yürütülecektir. Bu kapsamda özellikle Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz Bölgesindeki halkın sel odaklı olmak üzere tüm afetler konusunda bilinçlendirilmesi ve farkındalık oluşturulması, sosyal ve kurumsal kapasitenin artırılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında bu bölgelerin sosyal yapı ve eğitim düzeyleri de göz önünde bulundurularak özellikle kadınların eğitiminin ayrı bir başlık altında planlanması sağlanacaktır.
- Diğer kurum ve STK’larla yapılan görüşmeler sonucu oluşturulacak projeler netleştiği takdirde Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile bilgi paylaşımında bulunulacaktır.

Strateji 4.3. arpık kentleşme, gecekondulaşma ve kentsel hizmetlerin (şehir içi ulaşım, aydınlatma vb.) kadınlar üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alınarak çözüm önerileri geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, , evre ve Orman Bakanlığı, Yerel Yönetimler

Toplantıda konuya ilişkin olarak yürütölen bir faaliyet belirtilmemiştir.

“KADIN VE SAĞLIK”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarih ve Yeri: 07.06.2010 - 28.12.2010 / Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı/Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı/Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Çankaya Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: Kadınların Sağlık Hizmetlerine Erişim Koşulları ve Verilen Hizmetlerin Kalitesinin İyileştirilmesi İçin Politika Geliştirme Dahil Gereken Tüm Önlemler Alınacaktır

Strateji 1.1. Kadınların sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak üzere politikalar geliştirilmesi, mevzuat ve idari düzenlemelerin gözden geçirilmesi.

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı/AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Gezici sağlık hizmetleri uygulaması ile hizmete ulaşamayan grupların hizmete erişimleri sağlanmaktadır. Ayrıca, Aile Hekimliği uygulamasında da hizmete erişimin sağlanması için esaslar belirlenmiştir. Kadınların sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak üzere Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nda, 18 yaş altı gençler ile analık hali olarak

tanımlanan gebelik ve doğum sonrası 42. güne kadar olan dönemde kadınların sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanması sağlanmıştır. Bu konuda daha detaylı bilgi 1.12’de verilmiştir.

Strateji 1.2. Sağlıkta Dönüşüm Programı ile uygulamasına başlanan Aile Hekimliği sisteminde kadın sağlığına ağırlıklı olarak yer verilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında 81 ilde yaygınlaştırılmış olan Aile Hekimliği uygulamasında 15-49 yaş kadın izlemi, gebe, bebek, loğusa izlemleri performansa dayalı zorunlu alanlar olarak belirlenmiştir.

Strateji 1.3. Engelli kadınların sağlık hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırıcı politikalar geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, Özürlüler İdaresi Başkanlığı

Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

“Sağlık Hizmetlerine Erişim” konusunda gerekli yasal altyapı kurulmuş olup, örnek uygulamalarla sağlık hizmetleri başta olmak üzere toplumsal yaşamın her alanının özürlü bireyler için ulaşılabilir olmasını sağlama yönünde çalışmalar yürütülmektedir. Bu amaçla yerel yönetimlerle gerçekleştirilen protokoller doğrultusunda engelsiz, erişilebilir fiziksel çevre ve hizmet üretilmesine model olacak uygulamalara öncülük edilmektedir.

Ulaşılabilirlik alanında gerekli çözümlerin üretilebilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının ulaşılabilirliğe yönelik çalışmalara bir bütünlük ve plan çerçevesinde başlamalarının sağlanması ve ülke çapında konuya ilişkin bilinç ve duyarlılık oluşturulması amacıyla 2010 Herkes İçin Ulaşılabilirlik Eylem Yılı çerçevesinde Ulusal Eylem Planı hazırlanması gerekliliğinden yola çıkılarak; ilgili mevzuatın uygulanması ve ulaşılabilirliğin hayata geçirilerek özürlülerin toplumsal yaşama tam, eşit ve etkin katılımlarının sağlanması için kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerin konuyla ilgili sorumluluklarını acilen yerine getirmelerini sağlamak için; ülke genelinde Özürlüler İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda “Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Eylem Planı (2010-2011)” hazırlanmış olup 12.11.2010 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır. “Ulaşılabilirlik Strateji Belgesi”; mevzuat düzenlemeleri, toplumsal bilinçlendirme, uygulama, izleme ve değerlendirme eksenlerinden oluşmaktadır.

Oluşturulan “Ulaşılabilirlik Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme Kurulu” aracılığıyla ise ulaşılabilirliğin hayata geçirilmesinin takibi amaçlanmaktadır. Ayrıca, ulaşılabilirlik çalışmaları kapsamında “Yerel Yönetimler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Teknik El Kitabı” hazırlanarak, dağıtımı yapılmış ve Başkanlık web sitesinde yayınlanmıştır. Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından, 2010 yılı için hazırlanacak Bütçe Hazırlama ve Yatırım Programı Hazırlama Rehberinde ulaşılabilirlik düzenlemelerine ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe taleplerinin değerlendirilmesi ve desteklenmesi talep edilmiştir. Tüm Bakanlıklara da faaliyetlerinde, ulaşılabilir yapılı çevre ve bilgilendirme hizmetleri konusunda yapılması gereken çalışmalar için 2011 yılı için bütçe ayrılması konusunda bir yazı iletilmiştir.

Özürülülerin başta sağlık, eğitim, istihdam olmak üzere hayatın her alanına eşit fırsatlarla katılması amacıyla “Türkiye’de Özürülülüğe Dayalı Ayrımcılıkla Mücadele” ve “Özürülülerin Toplumsal Entegrasyonunun Geliştirilmesi” Projeleri yürütülmektedir. Projeler, özürülü bireylerin hiçbir ayrımcılığa uğramadan temel hak ve hizmetlerden fırsat eşitliği çerçevesinde yararlanmalarını, bağımsız, üretken ve aktif bireyler olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Diğer bir önemli hedef ise özürülülük alanında çalışan sivil toplum örgütlerinin kapasite gelişimini sağlayarak onları özürülülük alanındaki karar alma mekanizmalarında söz sahibi olacak konuma getirmektir.

Strateji 1.3’de işbirliği kuruluşu olarak yer alan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çalışmalar:

Genel Müdürlük ve Altınokta Körler Derneği Genel Merkezi işbirliğiyle iki kez düzenlenen 1. ve 2.“Görme Engelli Kadınlar Kurultayı” sonuçları ile konuya ilişkin politika önerilerinin yer aldığı kitapçığın dağıtımı sürdürülmektedir.

Strateji 1.4. Gebe ve emziren kadınlar başta olmak üzere tüm kadınların maruz kaldıkları çevresel ve mesleki sağlık risklerinin ortadan kaldırılması için politikalar geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı

Strateji 1.5. Kadınların sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını desteklemek üzere Aile Danışma Merkezi, Toplum Merkezleri, ÇATOM ve Halk Eğitim Merkezleri gibi ağırlıklı olarak kadınlara hizmet sunan kuruluşların sayıca arttırılması, bu kuruluşlarda görev yapan personelin toplumsal cinsiyet duyarlılığına sahip olması amacıyla bilinç arttırıcı programlar geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, SHÇEK, GAP İdaresi Başkanlığı, MEB,

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

ÇATOM Projesi kapsamında Bölgede faaliyet gösteren 35 adet ÇATOM'un kurumsal altyapılarının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Haziran- Aralık 2010 döneminde ise 5 adet ÇATOM faaliyete geçirilerek hizmet veren ÇATOM sayısı 40'a çıkarılmıştır. Söz konusu merkezlerde, sağlık eğitimi, kısmi ve gezici poliklinik hizmetleri vb sağlık programları uygulanmakta olup, raporlama döneminde sağlık eğitimlerinden yararlanan katılımcı sayısı 36, sağlık hizmetlerinden (aşı kampanyası, kısmi poliklinik vb) yararlanan katılımcı sayısı ise 3.897'ye ulaşmıştır.

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen "GAP Bölgesi'nde Kadının Güçlendirilmesinde Yenilikler Projesi" kapsamında, Toplumsal Cinsiyet ve Üreme Sağlığı Eğitimleri düzenlenmekte olup, raporlama döneminde 26 kişinin katılımıyla Gaziantep ilinde gerçekleştirilen eğitim programı ile birlikte 9 GAP ilinde gerçekleştirilen seminerler kapsamında toplam 275 kişiye ulaşılmıştır.

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen bir diğer proje olan "Türkiye'nin Az Gelişmiş Bölgelerindeki Kadınların ve Kadın Sivil Toplum Kuruluşlarının Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında ise kadınların sağlık hizmetlerine erişimini artırmak ve kolaylaştırmak için Proje bileşenleri kapsamında faaliyetler yürütülmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Aralık 2010 tarihi itibarı ile SHÇEK'e bağlı olarak hizmet vermekte olan 84 Toplum Merkezi, 46 Aile Danışma Merkezi ve 43 Kadın Konukevi bulunmakta olup, söz konusu kuruluşlarda çalışan meslek elemanlarına yönelik olarak gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programlarında personelin toplumsal cinsiyet duyarlılığı kazanmalarına özen gösterilmektedir.

Ayrıca, aile danışma merkezlerinde psiko-sosyal destek hizmetleri verilmekte, toplum merkezlerinde ise her yaştaki kadın gruplarına yönelik olarak sağlık hizmetlerinden yararlanmaları ve bu konuda doğru talepler üretmelerini desteklemek amacıyla bilgi ve bilinç yükseltmeye yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Halk Eğitim Merkezlerinde görevli öğretmenlerin; anne çocuk sağlığı, aile planlaması yöntemleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar HIV/AIDS konularında bilgilendirilmeleri ve toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı (TAP Vakfı) işbirliğinde “Aile Sağlığı Eğitim Projesi” Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde 19 ilde uygulanmaktadır. Bu kapsamda, raporlama dönemine ilişkin olarak toplam 17 ilde üçer günlük eğitici eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca; “Aile Eğitim Programları” özellikle risk altında, çok elverişli olmayan şartlarda yaşayan çocukların çok yönlü gelişimini sağlamak, çevresini desteklemek, özellikle annenin eğitici rolünü geliştirmek amacıyla yürütülmektedir.

Halk Eğitimi Merkezlerinde yetişkinlere yönelik olarak koruyucu/önleyici hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla; Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesini içeren programların Halk Eğitimi Kurs Programlarına dahil edilmesi çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca, yetişkin eğitimi yoluyla; sağlık, çevre, beslenme, hijyen kuralları, erken evlilik, çok eşlilik, kumalık, başlık parası, berdel, aile içi şiddet, fiziksel şiddet, sözel şiddet, cinsel şiddet gibi konularda kadınların bilinçlendirilmesine çalışılmaktadır.

Bu kapsamda, Halk Eğitim Merkezlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla yerel ve ulusal ihtiyaçlara uygun kurs programlarının hazırlanması, mevcut programların güncellenmesi, yaygın eğitim kurumlarında ulusal standartların geliştirilmesi, programlarının ve materyallerinin yenilenmesi ile bu kurslara katılımın artırılmasının desteklenmesi, program uygulayıcıların (öğretmenler, usta öğreticiler) kapasitelerinin güçlendirilmesi, yaygın eğitim kurumlarına erişimin ve kalitenin artırılması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Strateji 1.5’te işbirliği kuruluşu olarak yer alan üniversiteler kapsamında, Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından gerçekleştirilen çalışmalar:

BÜKÇAM tarafından, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Çankaya Mesleki Eğitim ve Halk Eğitimi Merkezi’nde 60 eğitmenin katılımıyla “Dünyada ve Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kadın Sağlığı” konusunda bir eğitim semineri düzenlenmiştir.

Strateji 1.6. Sağlık kuruluşlarında kadınların yoğun olarak karşılaştıkları hastalıklara (menopoz sonrası kemik erimesi, üreme sistemi kanserleri gibi) özel teşhis ve tedavi birimlerinin yaygınlaştırılması

Strateji 1.7. Kadın sağlığına yönelik erken tanı ve tarama programları geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı (1.6 ve 1.7 için)

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.6 ve 1.7 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

81 ilde, Devlet hastaneleri bünyesinde hizmet veren Kanseri Erken Tanı , Tarama ve Eğitim Merkezinde (KETEM) kanser taramaları hizmetleri ücretsiz olarak verilmektedir. Ayrıca, Serviks (rahimağzı) kanseri taraması için 35 - 65 yaş aralığındaki kadınlar, 5 yılda bir kez pap smear testi yapılarak, meme kanseri taraması için 50 - 69 yaş aralığındaki kadınların iki yılda bir mamografi filmi çekilmekte, hekim tarafından muayene edilerek taranmaktadır. Bunlara ek olarak, kolorektal kanser tarama programı yeni başlamakla birlikte, bu kapsamda 50 - 70 yaş arası kadın ve erkeklerin yılda bir gaitada gizli kan testi, 10 yılda bir ise kolonoskopi yapılarak taranması planlanmaktadır.

Strateji 1.7 kapsamında, Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından gerçekleştirilen çalışmalar:

BÜKÇAM tarafından toplumu bilinçlendirmek amacı ile özellikle erken tanının önemi ve yapılması gerekenlerin vurgulandığı broşürler geliştirilmiş olup halka dağıtılmaktadır. Ayrıca BÜKÇAM'ın koordinasyonu ile üniversiteye bağlı olarak yayın yapan TV kanalında "Kadın Hakları, Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı, Kadına Yönelik Şiddet, Yaş Dönemlerine Göre Kadınların Sağlık Sorunları ve Yapılması Gerekenler, Sağlık Sistemi ve Kadın- Çocuk Sağlığı vb konuları ele alan toplam 9 program yapılmıştır.

Strateji 1.8. Genç, erişkin ve ileri yaştaki kadın gruplarına yönelik sağlık politikaları ve destek programları geliştirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı/AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.8 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen eğitim programlarının genel çerçevesini belirlemek üzere, eğitim standartlarını belirleyen yol gösterici nitelikte "Ulusal Aile Planlaması Hizmet Sunum Rehberi" oluşturulmuştur.

Kadın Sağlığı Programları yürütülmektedir. Yürütülen söz konusu programları şunlardır:

Evlilik ve gebelik öncesi danışmanlık programı; Programın hedefi önlenebilir nedenlerle meydana gelen anne ölümlerinin önlenmesine katkı sağlamaktır. "Akraba Evliliği", "Riskli Gebelikler", "Evlilik ve Gebelik Öncesi Danışmanlık" hizmetleri için ilgili bilimsel komisyon oluşturulmuş ve Eğitim Modülü geliştirilmiştir.

Doğum öncesi bakım programı; Gebe tespit ve izlemlerinin zamanında, klinik protokollere uygun şekilde yapılarak anne ölümlerini azaltmayı amaçlayan Program kapsamında nitelikli DÖB alan gebelerin izlenme oranı 2009 yılı verilerine göre % 92'ye ulaşmıştır.

Aile planlaması programı; İstenmeyen ve riskli gebelikleri önleyerek anne ve bebek ölümlerini azaltmayı amaçlayan program kapsamında Türkiye genelinde karşılanmamış aile planlaması ihtiyacının 2009 yılında % 2,5'e düşürülmesi hedeflenmektedir. Karşılanmamış aile planlaması ihtiyacı 2009 yılı verilerine göre % 6 düzeyindedir.

Acil obstetrik ve yenidoğan bakım programı; Önlenebilir nedenlerle meydana gelen anne ve yenidoğan ölümlerini etkili sevk sistemi ve güvenli kan nakli hizmetleri ile azaltmayı amaçlayan program kapsamında bugüne dek Program illeri olan Kars, Erzurum, Ardahan, Iğdır, Ağrı'da yönetici eğitimi, destek personel eğitimi, klinisyen eğitimleri yapılmış, 81 ilin temel ve kapsamlı AOYB sevk haritası çıkarılmış, Program 81 ile yaygınlaştırılmıştır.

Doğum ve sezaryen programı; Her gebenin sağlıklı ve güvenli olarak hastanede doğum yapmasını, sezaryen oranlarının makul düzeylerde olmasını sağlamayı ve eşitsizlikleri (bölge, yerleşim yeri, yaş, cinsiyet) ortadan kaldırmayı amaçlayan program ile bir sağlık kuruluşunda yapılan doğumların oranı 2009 yılı verilerine göre % 90'a ulaşmıştır.

Doğum sonu bakım programı; Postpartum dönemde önlenebilir nedenlerle meydana gelen anne ve bebek ölümlerini önlemek amaçlayan program kapsamında doğum sonu bakım alan kadın oranı 2008 TNSA verilerine göre % 84,7'e ulaşmıştır.

Gebelere demir desteği programı; Her gebeye, gebeliğinin 4. ayından itibaren 6 ay, doğumdan sonra 3 ay demir desteği sağlamayı amaçlayan program ile gebe, loğusa, anne, bebek ve çocuklara yönelik mikro besin ögesi desteğinden yararlanma oranı 2008 TNSA verilerine göre %79,9'a ulaşmıştır.

Anne ölümlerini izleme programı; Her anne ölümünü nedenlerine yönelik olarak incelemeyi ve önlenebilir nedenlerle meydana gelen anne ölümlerini önlemeyi amaçlayan program ile anne ölüm oranı 2009 yılı verilerine göre yüz binde 18,2 düzeyine indirilmiştir.

Ergen sağlığı ve gençlik programı; Gençlerin sağlığının geliştirilmesi yoluyla riskli gebelik grubunda olan adolesan gebelikleri ve riskli davranışları önlemeyi amaçlayan program kapsamında; 2010'un sonuna kadar Sağlık Bakanlığına bağlı Eğitim ve Araştırma Hastanelerinin %100'ünde Adölesan Polikliniği oluşturulması, USEP hedefleri doğrultusunda 2013 yılına kadar her 250.000; 2015 yılına kadar her 150.000 gence Genç Dostu Cinsel Sağlık

/ Üreme Sağlığı (CS/ÜS) hizmet birimi oluşturulacaktır. Ergenler ve gençlerle ilgili “özelliği olan” hizmetlerin birinci basamak sağlık hizmetleri içinde verilmesi hedeflenmektedir.

Yaşlı üreme sağlığı programı; Menapoz ve antropoz döneminin komplikasyonlarını önleyerek, kadın ve erkeklerin fiziksel ve ruhsal yönden sağlıklı geçirmelerinin sağlanmasını amaçlayan program çerçevesinde klinik protokollerin hazırlanması için 2009’da Bilim Komisyonu oluşturulmuş, eğitim modülleri ve klinik protokoller geliştirilmiştir.

AÇSAP hizmetlerine erkek katılımının sağlanması programı; Hizmete erkek katılımının sağlanması yoluyla talebi arttırarak anne ve bebek ölümlerinin önlenmesine katkı sağlamayı amaçlayan program kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri Üreme Sağlığı Programı ile yaklaşık 3 milyon er ve erbaşa eğitim verilmiştir.

Kaliteli hizmet sunumunun sağlanması programı; Kaliteli hizmet sunumu ve hizmete olan talep artışını sağlayarak anne ve bebek ölümlerinin önlenmesine katkı sağlamayı amaçlayan program kapsamında, daha önceden başlatılan, üreme sağlığı hizmetlerinin sağlık hizmetlerine entegrasyonu süreci çalışmaları sürdürülmektedir. Sağlık personelinin konuya ilişkin ve doğum öncesi bakım, doğum, doğum sonu bakım hizmetleri konularında hizmet içi eğitim verilmektedir.

Söz konusu stratejiler kapsamında yürütülmekte olan diğer programlar ise şunlardır: Maternal ve Neonatal Tetanos Eliminasyon Programı (MNT), Cinsel Sağlık Programı, Yenidoğana Temel Yaklaşımın Sağlanması Programı (NRP), Bebek ve Çocuk İzlemleri Programı, Yenidoğan Yoğun Bakım Programı, Yenidoğan Taramaları Programı (Fenilketonüri, Kongenital Hipotroidi, İşitme, Görme), Çocuk Beslenmesi Programı (Anne sütünün desteklenmesi, Demir Desteği, D vitamini Desteği, İyotlu Tuz vb.), Çocuk Enfeksiyonlarını Önleme Programı ve Bebek Ölümlemlerini İzleme Programı.

Belirtilen tüm Programların izleme değerlendirmesi gerçekleştirilmektedir.

Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan Genç Dostu Sağlık Hizmet Merkezleri 1. basamak sağlık kuruluşlarında 41, 3. Basamak sağlık kuruluşlarında ise 2 adet olmak üzere hizmet vermektedir. Ayrıca söz konusu merkezlerle birlikte, Adölesan Polikliniklerinin yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Söz konusu uygulamaların yanı sıra, her yaştaki kadınlara yönelik üreme sağlığı hizmetlerinin, bütüncül bir yaklaşımla, güçlendirilerek sunulmasına devam edilecektir.

Strateji 1.8’de işbirliği kuruluşu olarak yer alan üniversiteler kapsamında, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından gerçekleştirilen çalışmalar:

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi ile Türk Kardiyoloji Derneği işbirliğinde, 8-9 Mart 2011 tarihlerinde, başta birinci basamak hekimler olmak üzere tüm sağlık personeline yönelik “Kadın Kalp Sağlığı” kongresi yapılması planlanmakta olup çalışmalar sürdürülmektedir.

Strateji 1.9. İleri yaştaki kadınlara yönelik kurumsal ve hizmet amaçlı destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, SHÇEK

Sağlık Bakanlığı tarafından Strateji 1.9 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından “Yaşlı Dostu Üreme Sağlığı Programı” başlatılmıştır.

Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından “Yaşlılarda Tanı ve Tedavi Rehberi” yayınlanmıştır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.9 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı 96 huzurevinde toplam 9.158 kapasite bulunmaktadır. Söz konusu kuruluşlarda 3.044’ü kadın 4760’sı erkek olmak üzere toplam 7804 yaşlıya hizmet verilmektedir. SHÇEK’in yanı sıra diğer Bakanlıklar ve Belediyelere bağlı 28 huzurevi, Dernek ve Vakıflara ait 32 huzurevi, Azınlıklara ait 7 huzurevi, Özel kişilere ait 120 huzurevi olmak üzere toplam 187 adet 13668 kapasiteli huzurevi/yaşlı bakım merkezi bulunmaktadır.

Huzurevi bakımını tercih etmeyen, sosyal, fiziksel ve psikolojik desteğe ihtiyaç duyan, akıl ve ruh sağlığı yerinde olan, altmış yaş ve üzerinde olup, bulaşıcı hastalığı ile herhangi bir özrü bulunmayan yaşlıya evinde sosyal- psikolojik destek hizmeti verilmesi ve Alzheimer, demans vb. hastalığı olan yaşlıların gündüzlü bakımının sağlanması, aileleri ile dayanışma ve paylaşımı geliştirerek ailelerdeki çaresizlik duygularının azaltılması yönündeki çalışmalarını sunmak üzere açılan 5 Yaşlı Hizmet Merkezi mevcut olup toplam 950 yaşlıya gündüzlü hizmet sunulmaktadır.

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.8 kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların Strateji 1.9’u da kapsadığı ifade edilmiştir.

Strateji 1.10. Sağlık personeli yetiştiren fakülte ve yüksekokulların müfredatlarında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularının yer alması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: YÖK

Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından Strateji 1.10 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Başkent Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Beslenme ve Diyetetik, Hemşirelik vb bölümlerindeki ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü öğrencilerine kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği vb. kadın sağlığının iyileştirilmesine ilişkin bilgiler verilmiş, Tıp Fakültesi müfredatı içine; “Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı ve Sağlık, Kadına Yönelik Şiddet ve Sağlık Sonuçları” konuları eklenmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından Strateji 1.10 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

HÜKSAM öncülüğünde, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü mezuniyet sonrası programları kapsamında ve HÜ Sosyoloji Bölümü'nün sorumluluğunda, “Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları” Yüksek Lisans programı açılması için gerekli hazırlıklar yapılmış olup süreç devam etmektedir.

Ayrıca, YÖK tarafından düzenlenen ve Ankara'daki üniversitelerin eğitim, hukuk, iletişim ve tıp fakültelerinden öğretim üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele” ve “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı” toplantısında, farklı üniversitelerin bu konularda şimdiye kadar yapmış olduğu özgün çalışmalar ifade edilmiştir. HÜKSAM bu kapsamda yapılan çalışmalara katılım sağlamış ve “Tıp Fakülteleri Çalışma Grubu”nda, tıp fakültelerinin müfredatına eklenmesi amacıyla eğitim öneri paketi çalışmaları yapılmıştır. Söz konusu Merkez çalışmalarını sürdürmektedir.

Strateji 1.10'da işbirliği kuruluşu olarak yer alan Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.10 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Türkiye Üreme Sağlığı Programı kapsamında, üreme sağlığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularının, tıp fakülteleri, hemşirelik ve ebelik sağlık yüksek okullarının müfredatlarına eklenmesine ilişkin çalışmalar sonucunda 9 fakülte bu konuları müfredatlarına dahil etmiştir. Ayrıca, YÖK ile yapılan yazışmalar sonucunda bu müfredat

YÖK'ün resmi web sitesinde yayınlanmış, söz konusu uygulamanın tüm üniversitelere yaygınlaştırılması önerilmiştir.

Strateji 1.11. Sağlık Bakanlığı personeli arasından oluşturulacak eğitici havuzu ile tüm illerde sağlık personeline toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konularında duyarlılık eğitimi verilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, KSGM

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.11 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nin ilgili tedbirleri gereğince, Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğiyle "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" 3 Ocak 2008'de dönemin Bakanları tarafından imzalanmıştır. Kasım 2010 tarihi itibarıyla yaklaşık 61.173 sağlık personeli eğitilmiştir.

Strateji 1.12. Sağlık Sektörü İçin Ulusal Stratejiler ve Eylem Planı (2005-2015) hedefleri doğrultusunda kırsal alanlar öncelikli olmak üzere tüm Türkiye'de anne ölümlerinin azaltılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.12 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Kadın sağlığı ve aile planlamasına yönelik yürütülen programlar kapsamında öncelikle oluşturulan bilim kurulları tarafından (Bilim kurulları kamu hastanelerinde görev yapan klinik şef ve şef muavinleri, üniversite öğretim üyeleri, kadın sağlığı konusunda çalışan uzman dernekler ile özel sektör temsilcilerinden oluşmaktadır.) doğum öncesi bakım, doğum ve sezaryen, doğum sonrası bakım, acil obstetrik bakım yönetimi klinik rehberleri oluşturulmuş ve ülke genelinde sağlık personeli tarafından standart ve kaliteli hizmet verilmesi sağlanmıştır.

2005 yılından bu yana uygulanmakta olan "Gebelere Demir Desteği Programı" ile ücretsiz demir desteği sağlanmaktadır. Bu kapsamda gebelerimizin %90'ına ulaşılmıştır.

Acil Obstetrik Bakım programı çalışmaları, obstetrik komplikasyonlarda anneye ve bebeğe müdahale, güvenli sevk, güvenli kan nakli, sektörler arası işbirliği bileşenleri ile sürdürülmektedir. Bu kapsamda Temel ve Kapsamlı AOB Merkezleri belirlenmiş ve sevk

haritaları oluşturulmuştur. Perinatal merkezlerin oluşturulacağı hastaneler belirlenerek yenidoğan ve erişkin yoğun bakım, nitelikli personel ve alt yapı güçlendirme çalışmaları sürdürülmektedir.

81 ilde mevcut olan 90 adet Üreme Sağlığı Eğitim Merkezi ile 14 Üreme Sağlığı Bölgesel Eğitim Merkezinde 700 civarında eğitici görev yapmaktadır. Söz konusu eğiticiler tarafından uygulanan “Üreme Sağlığına Giriş, Güvenli Annelik ve Acil Obstetrik Bakım, Aile Planlaması Danışmanlığı, Gençlere Yönelik Üreme Sağlığı Hizmetleri, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar, Eğitim Becerileri, İleri Eğitim Becerileri, İzleme ve Değerlendirme” eğitim modülleri ile hekim, ebe hemşire ile diğer hekim dışı sağlık personelinin hizmet içi eğitimleri sürdürülmektedir. Söz konusu çalışmalar sonucunda oluşan nitelikli hizmet sunumu yoluyla hizmete olan talebin artırılması sağlanmıştır.

Anne ölümlerini önlemede bir diğer adım, istenmeyen gebeliklerin ve annelerin iki yıldan kısa aralıklarla gebe kalmalarının önlenmesidir. Bu kapsamda, aile planlaması konusunda sağlık kuruluşlarına danışmanlık, klinik hizmet ve yöntem amacı ile gerçekleşen ve yöntem uygulanan kişilere ait ziyaret sayısı 2009 yılı sonunda sekiz milyona yaklaşmıştır.

2008 yılında uygulamaya sokulan “Misafir Anne Projesi” ile ikamet ettikleri yerde hastane bulunmayan annelerin, doğumlarına 10 gün kala en yakın yerleşim yeri merkezine getirilerek kamu kurumları misafirhanelerinde konaklamaları ve doğumları hastanede gerçekleştirildikten sonra evlerine geri dönmeleri sağlanmaktadır. Uygulamanın başladığı 2008 yılından bu yana 12.275 yüksek riskli anne adayları bu hizmetten yararlanmışlardır. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında ülkemizde en küçük köylerde hizmet veren sağlık evi sayısı son 7 yılda 3 kat artarak 5328’e ulaşmıştır. Kırsal bölgelerde sağlık hizmetini en ücre yerleşim yerlerine ulaştırmak amacı ile gezici sağlık hizmeti uygulamaları geliştirilmiş, hizmet verilmesi gereken nüfusa hizmeti ulaştırma oranı %99'lara çıkmıştır. Ayrıca özellikle kış koşulları ağır geçen kırsal bölgelere hizmet veren kar paletli ambulans sayıları artırılarak 132 olmuş, kırsal nüfusun %100'üne 112 hizmeti ulaştırılmıştır.

Bunlara ek olarak, hastanelerde bulunan yenidoğan yoğun bakım ünitesi sayısı 2002 yılına göre %266 oranında artışla 124'e, yatak sayısı ise %466 oranında artışla 2915'e yükseltilmiştir. Bu ise 37. gebelik haftasından önce acil gebelik terminasyonu yapılması gereken ancak yenidoğan yoğun bakım ünitesi olmadığı için sevk edilen ve anne ölümü olarak sonuçlanan vakaların azalmasını sağlamıştır.

Yine hastanelerdeki tam donanımlı erişkin yoğun bakım yatak sayısı son yedi yılda 9 kat artarak 7351'e ulaşmış olup bu ise mevcut yerde yoğun bakım ünitesi olmadığı için sevk edilen, sevkte veya sevk sırasında gelişen komplikasyonlar nedeni ile sevk edildiği bir üst merkezde kaybedilen anne ölümlerini engellemiştir. Sağlık personeli istihdamında da çalışmalar yapılmış, uzman hekim istihdamında en iyi olan il ile en kötü olan il arasında 14 kat uzman hekim farkı varken bu sayı 3 kata, pratisyen hekim açısından 9 kattan 2.7 kata, hemşire-ebe için 8'den 3.8'e inmiştir.

Yeşil kartlı olan kişilerin özel hastanelerin acil servis ve yoğun bakım hizmetlerinden ücretsiz faydalanmaları sağlanarak hizmete ulaşımını kolaylaştırılmıştır. Bu da özellikle riskli ve komplikasyonlu gebelerin sağlık kuruluşuna ulaşımının önündeki engeli ortadan kaldırarak anne ölümlerinin azaltılmasında rol oynamıştır. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında Aile Hekimliği uygulamasının başlaması ile bu basamakta hizmet veren hem birim sayısı artmış hem de yapılan poliklinik sayısı önceki yılların çok üzerine çıkarak hizmet talebi ve arzının güçlenmesine neden olmuştur.

Anne Ölümleri İzleme Programı kapsamında "Anne Ölümleri Veri Sistemi" 2007/27 sayılı genelge ile Ocak 2007 tarihinden itibaren uygulanmaya başlamıştır. Gizliliğe dayalı yaklaşımın kullanıldığı sistemde, il düzeyinde İl Anne Ölümlerini Tespit ve Önleme Birimi ile İl İnceleme Komisyonunda, merkezi düzeyde Ön İnceleme Komisyonu ve Merkez İnceleme Komisyonlarında her anne ölümü ICD 10 hastalık istatistikleri sınıflaması ve üç gecikme modeli yaklaşımı çerçevesinde incelenmekte olup önlenebilirlik durumları belirlenmekte, ilgili sağlık kuruluşu ve sağlık personeline yapılan geri bildirimlerle sonuçlar paylaşılmaktadır. Bugün gelinen noktada, 2005 Ulusal Anne Ölümleri Çalışması sonuçlarına göre yüz binde 28,5 olan anne ölüm oranı, 2007 yılında 21,3, 2008'de 19,4, 2009'da 18,4'e düşürülmüştür.

HEDEF 2: Sağlık Konusunda Doğru Davranış ve Tutum Geliştirilecektir.

Strateji: 2.1. Kadınların sağlık hizmetlerine erişiminin önemini vurgulayan bilinçlendirme çalışmaları yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, KSGM

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Hedef 1 kapsamında belirtilen çalışmaların, Strateji 2.1'e de hizmet edeceği belirtilmiştir.

Ayrıca, sağlık çalışanlarına yönelik üreme sağlığı hizmet içi eğitim programları sürdürülmektedir. Söz konusu program kapsamında, güvenli annelik ve aile planlaması, cinsel

yollarla bulaşan enfeksiyonlar, toplumsal cinsiyet eşitliği, üreme sağlığı hakları, ana sağlığı hakları konuları ele alınmaktadır.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Genel Müdürlük tarafından düzenlenen “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitim Programı” ile gerek yurtiçi gerekse yurtdışında gerçekleştirilen etkinliklerde “Kadın ve Sağlık” konusuna özel önem verilmekte, konunun uzmanları tarafından katılımcılar bilgilendirilmektedir.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yıllık olarak hazırlanan “TRT Genel Yayın Planı”nda “Kadın ve Sağlık” konusuna yer verilmesi Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce önerilmiştir.

Strateji 1.11 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar Strateji 2.1’e de hizmet edecektir.

Strateji 2.2. Kadınların üreme sağlığı başta olmak üzere genel sağlık konuları hakkında bilinçlendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, SHÇEK, GAP İdaresi Başkanlığı

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Hedef 1 kapsamında bahsedilen çalışmaların Strateji 2.2’ye de hizmet edeceği belirtilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.2 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Aile Hekimliği uygulamasına 81 ilde geçilmiş olup, söz konusu uygulama ile kişiye yönelik hizmetler aile hekimleri tarafından, topluma yönelik hizmetler ise Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede, kadınlar bireysel üreme sağlığı sorunları hakkında aile hekimden danışmanlık alabilecekken, toplu eğitimler Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından sürdürülecektir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.2 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Toplum Merkezleri ve Aile Danışma Merkezlerinde uygulanmakta olan yapılandırılmış aile ve ebeveyn eğitimi programlarında hedef kitle kadınlar olmakta ve bu programlarda öncelikle kadın üreme sağlığı olmak üzere genel sağlık, hijyen, beslenme konuları ayrıntılı olarak yer almakta, kadınların bu konularda bilgi ve bilinç düzeylerinin yükseltilmesi hedeflenmektedir.

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmaların Strateji 2.2'ye de hizmet edeceği ifade edilmiştir.

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 2.2 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

ÇATOM'larda yürütülen sağlık eğitimleri ile kadınların üreme sağlığı ve hastalıklar konularında bilinçlenmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, Benim Ailem programlarıyla; cinsiyet rollerin ne olduğu, nasıl kazanıldığı, cinsiyet ayrımcılığının olumsuzlukları vb. konularda kadınlara eğitim verilmekte, Psikolojik Danışmanlık programı kapsamında ise birçok kadına psikolojik destek sağlanmaktadır. ÇATOM'larda yürütülmüş olan sağlık programları kapsamında, 440 kadın; anne ve çocuk eğitiminden, 108 kadın; Benim Ailem programından, 318 kadın; genel sağlık eğitiminden, 391 kadın ise psikolojik danışmanlık hizmetinden yararlanmış ve toplam 1 314 kişiye ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmalara ek olarak, "Topluma Dayalı Ana Çocuk Sağlığı Projesi" yürütülmüş, kadına yönelik şiddet, aile planlaması ve korunma yöntemleri, meme ve rahim ağzı kanseri, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, sağlıklı beslenme ve önemi, anne eğitimi, çocuk psikolojisi, iletişim, temizlik, hijyen, iyotlu tuz kullanımı, süt ve peynir yapımında gereken özenin gösterilmesi, çocuk sağlığı vb. konularda eğitimler verilmiştir.

Strateji 2.2'de işbirliği kuruluşu olarak yer alan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çalışmalar:

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından basımı gerçekleştirilen ve dağıtımı sürdürülen "Kadının Statüsü ve Sağlığı ile İlgili Gerçekler" isimli kitabın bir bölümünde üreme sağlığına yer verilmektedir.

Strateji 2.3. Erkeklerin aile planlaması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar ve üreme sağlığı başta olmak üzere kadın sağlığı konusunda bilinçlendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.3 kapsamında yapılan çalışmalar:

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Hedef 1 kapsamında bahsedilen çalışmaların Strateji 2.3'e de hizmet edeceği belirtilmiştir. Ayrıca, Sağlık Bakanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri ve UNFPA'in ortak yürüttüğü program kapsamında askeri birliklerdeki er ve erbaşlara yönelik olarak verilen üreme sağlığı ve aile planlaması eğitimi, 2004 yılından bu yana sürdürülmekte olup bugüne kadar 3 milyonun üzerinde genç erkek nüfus eğitim almıştır.

Strateji 2.4. Kadın sağlığı konusunda eğitim ve bilinçlendirme etkinliklerinde uzmanlaşmış STK'ların yer alması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, SHÇEK, KSGM, GAP İdaresi Başkanlığı, Yerel Yönetimler.

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.4 kapsamında; Türkiye Aile Planlaması Vakfı, Willovs Foundation vb. STK'larla işbirliğinde özellikle anne ölümlerinin yüksek olduğu illerde üreme sağlığı projeleri yürütüldüğü ifade edilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Toplum Merkezlerinde kadın sağlığı konusunda düzenlenen eğitim seminerleri kapsamında, Toplum Merkezlerinin bulunduğu bölgede yer alan sağlık ocakları ve ildeki il sağlık müdürlükleri ile yapılan işbirliklerinin yanı sıra ilde konu ile ilgili STK' lar bulunması halinde işbirlikleri gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Strateji 2.2'de belirtilen paket programların büyük kısmı STK'lar tarafından hazırlanarak Genel Müdürlükle işbirliği içersinde uygulanmaları sağlanmakta ve bu bağlamda STK'ların program hazırlamaları teşvik edilmektedir.

GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.5 kapsamında ifade edilen "Türkiye'nin Az Gelişmiş Bölgelerindeki Kadınların ve Kadın STK'larının Güçlendirilmesi Projesi" Strateji 2.4'e de hizmet etmektedir.

İçişleri Bakanlığı/Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Büyükşehir Belediyelerinde özellikle göç almış yoksul semtlerde kadın sağlığı konusunda ücretsiz taramalar yapılmakta, üreme sağlığı, kanser, aile planlaması konularında eğitim ve seminerler düzenlenmekte, belediye ve özel hastanelerin işbirliğiyle taramalar yapılmakta, kadın koordinasyon merkezlerinde kadını bilinçlendirici eğitimler verilmekte, Halk Eğitim Merkezleri işbirliği ile seminerler düzenlenmektedir.

İl Özel İdarelerinin sağlık ocağı, ek hastane binası, sağlık lojmanı yapımı, mamografi cihazı alımı, eğitim ve seminer gibi sağlık harcamalarına bütçelerinde önemli pay ayrılmaktadır.

Büyükşehir Belediyelerinde hasta bakımı yapan kadınlara destek olmak amacıyla üniteler kurulmakta, mali imkanı bulunmayan küçük belediyeler ise özel sektör desteği, vakıflar, yurtiçi ve yurt dışından kardeş belediyeler ile işbirliği içinde sosyal görevlerini yerine getirmek üzere çalışmalar gerçekleştirmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Genel Müdürlük tarafından düzenlenen “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitim Programı” ile gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında vatandaşlara ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yönelik düzenlenen aktivitelerde konunun uzmanları tarafından kadın sağlığı konusunda bilgilendirilme yapılmaktadır.

Genel Müdürlük tarafından, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü Kutlama Programı kapsamında düzenlenen panelde kadın, anne ve üreme sağlığı konularının ele alındığı "Kadın ve Sağlık" oturumu gerçekleştirilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından Strateji 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

HÜKSAM tarafından, üniversite içerisinde öğrenci ve öğretim üyeleri ile üniversite dışından sivil toplum kuruluşları temsilcilerine yönelik olarak aylık periyodik konferanslar düzenlenmektedir. Bugüne dek verilen konferansların konuları: “Sosyolojik Açıdan Toplumsal Cinsiyet, Tıpta Cinsiyetçilik, Yaşam Tarzının Doğurganlığa Etkisi, Kadın ve Ensest, Geçmişten Günümüze Seks İşçiliği, Dinlerde Kadın ve Kadın Algısı, Akademik Yaşamda Kadın Olmak”tır.

Strateji 2.5. Engelli kadınlara sağlık eğitimi verilmesine ilişkin çalışmalar yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, SHÇEK

Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 2.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülen “Engelsiz Türkiye Projesi” kapsamında, özürlülere ilişkin oluşturulan yeni mevzuat, haklar ve olanaklar hakkında kamu yöneticileri, STK’lar ve özürlü vatandaşlarımıza yönelik bilgilendirme toplantıları yapılmaktadır. Söz konusu toplantılar sağlık, sosyal güvenlik, istihdam konularında olmak üzere özürlülüğe ilişkin bilgilendirme ve yaşanan sorunların tespiti ve çözümü amaçlarıyla yapılmaktadır. Bugüne dek toplam 62 ilde düzenlenmiş olup 81 ile yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Ayrıca, Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından Strateji 1.3 kapsamında belirtilen çalışmaların Strateji 2.5’i de kapsadığı ifade edilmiştir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde hizmet verilmekte, tüm hizmetlerden özürli kişilerin de yararlanması için gerekli önlemlerin alınması teşvik edilmekte, katılımlarını engelleyecek koşulların ortadan kaldırılmasına ilişkin (Yeni kuruluş binası yapımında gerekli özenin gösterilmesi, yönetmeliklerde bu konuların yer alması, bu kuruluşlarda özürli meslek elemanlarının görev yapmasının önündeki engellerin kaldırılması vb.) önlemler alınmaktadır.

Ayrıca, özürli hizmetlerinde hizmet çeşitliliğine gidilerek tüm özürli gruplarına ulaşılmaya çalışılmaktadır. Sayıları 70'e ulaşan Özel Bakım Merkezlerinde ise 3992 kişiye bakım ve rehabilitasyon hizmeti verilmektedir. Buna ek olarak, gündüzlü olarak hizmet veren 7 "Gündüzlü Bakım Aile Danışma ve Rehabilitasyon Merkezi"nden yararlanan 435 özürli bireye ise nitelikli bakım ve rehabilitasyon hizmeti sunulmakta, özürli bireylere sahip ailelerin ve annelerin kendilerine daha çok zaman ayırması ve üzerlerindeki bakım yükünün hafifletilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir. Söz konusu merkezlerde sağlanan danışmanlık ve destek hizmetleri ile özürli bireylerin aileleri ile birlikte yaşamalarına ve normal bir toplumsal ortamda işlevlerini yerine getirmelerine yardımcı olunmaktadır.

Strateji 2.6. Erken evliliklerin ve akraba evliliklerinin kadın ve çocuk sağlığına olumsuz etkileri hakkında toplumun bilinçlendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, KSGM, Valilikler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Gen. Müd.

Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.6 kapsamında yapılan çalışmalar:

Sağlık Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı işbirliğinde yürütülen "Üreme Sağlığı Programı" kapsamında erken evlilikleri ve akraba evlilikleri konularına yer verilmektedir. Ayrıca yürütülmekte olan Gençlik Programında bu konu öncelikli olarak ele alınmakta ve en önemli bileşeni oluşturmaktadır.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Strateji 2.6 kapsamında yapılan çalışmalar:

Kastamonu Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu personeli tarafından "Erken /Zorla Evlilik" konulu bir radyo programı yapılmış, raporlama döneminde Iğdır, Van, Sivas, Sinop, Tekirdağ ve İstanbul İl Müftülükleri tarafından "Erken Yaşta Evlilik/Zorla Evlilik" konularında vaaz ve hutbe verilmiştir. Ayrıca, 67 il müftülüğü bünyesindeki Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarına başvuran vatandaşlara dağıtmak üzere hazırlanan "Çocuk Olmak" broşüründe "çocuk yaşta evlendirmenin çocuk istismarı olduğu" hususu belirtilmektedir.

Söz konusu çalışmalara ek olarak, Sosyal Destek Programı (SODES) çerçevesinde Erzincan ve Elazığ İl Müftülükleri bünyesinde yapılan ve Ekim 2010'da başlayıp 2011 yılında devam edecek iki projede erken evlilikler konusunda bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi planlanmaktadır.

Yurtdışında görev yapan Diyanet İşleri Başkanlığı Personeline yönelik olarak düzenlenen eğitimlerde bu konuya değinilmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.6 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun Erken Evlilikler Alt Komisyonunun çalışmalarına katkı sağlanmaktadır. Ayrıca, gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında katılım sağlanan ve düzenlenen tüm etkinliklerde erken evliliklerin kadın sağlığı üzerindeki olumsuz sonuçlarına vurgu yapılmaktadır.

Erken ve zorla evliliklerin, kadın ve çocuk sağlığına ilişkin olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasına yönelik toplumsal zihniyet dönüşümünün sağlanması oldukça önemlidir. Bu çerçevede Diyanet İşleri Başkanlığı ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordineli bir şekilde çalışarak hizmet içi eğitimlerde din görevlilerine resmi nikah olmaksızın dini nikahın yapılmasının suç olduğu belirtilmektedir.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.6 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Toplum Merkezlerinde kadınlara yönelik yapılan faaliyetlerin genel hedefleri içinde bu konu yer almakta, yapılan tüm çalışmalarda sosyal, ekonomik ve sağlık boyutlarında yaşanan olumsuz etkilere ilişkin bilgiler verilmekte, hizmet verilen bölgede bulunan diğer kamu kurumları ve üniversitelerin ilgili bölümleri ile yapılan işbirlikleri kapsamında eğitimler, söyleşiler ve paneller düzenlenmektedir.

Strateji 2.6'da işbirliği kuruluşu olarak yer alan üniversiteler kapsamında, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun Erken Evlilikler Alt Komisyonunun toplantısına katılım sağlanarak bir rapor sunulduğu belirtilmiştir.

HEDEF 3: Kadın Sağlığına İlişkin Araştırmalar, Bilimsel Çalışmalar ve Bilgiler Yaygınlaştırılacaktır

Strateji 3.1. Kadın sağlığı araştırmalarının yaygınlaştırılması ve desteklenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler

Sağlık Bakanlığı/AÇSAP Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 kapsamında “Neden Sezaryen?” konusunda niteliksel ve niceliksel bir araştırma yapılmıştır.

BÜKÇAM tarafından Strateji 3.1 kapsamında; gerçekleştirilen çalışmalar:

BÜKÇAM tarafından; 2011 yılının ilk yarısında tamamlanması planlanan “Kadınların Güvenli Düşük Seçeneklerinin Artırılması” Faz 3, çok merkezli randomize araştırması, “Düşük Hizmeti Sunan Sağlık Personelinin Tıbbi Düşükle (Medikal Abortus) İlgili Bakış Açıları ve Algılamaları” Araştırması; Aile Planlaması yöntemlerinde seçenekleri artırmak amacı ile “Implante edilebilen Jadelle ve Implanonun kendi arasında ve nonhormonal bir yöntem olan RİA ile kıyaslandığı” Randomize Faz 3 klinik çalışması ve “Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine Başvuran Gebe Kadınların Erkek Çocuk Tercihini Etkileyen Faktörler Araştırması” yürütülmektedir.

Kadına Yönelik Şiddet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konularında üniversitelerin sorumlu olduğu çalışmalarda yapılanların tespiti amacıyla YÖK tarafından, BÜKÇAM işbirliği ile başlatılan çalışma sürdürülmektedir. Söz konusu çalışma kapsamında, Ankara’daki Üniversitelerin İletişim, Hukuk, Tıp ve Eğitim Fakültelerinden temsilcilerle YÖK’ün koordinasyonunda bir çalıştay düzenlenmiş olup üniversitelerden rutin ve sürekli bilgi toplanabilmesi için “anket formu” üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir.

Merkez tarafından veya diğer ilgili taraflarca düzenlenen konferanslarda, Kadın Sağlığı, Kadına Yönelik Şiddet, Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı, Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar-HPV ve Servikal Kanser, Türkiye’de Kadın-Anne ve Çocuk Sağlığının Durumu vb. sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından Strateji 3.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Yukarıda belirtilen “Kadınların Güvenli Düşük Seçeneklerinin Artırılması” araştırması ile “Implante edilebilen Jadelle ve Implanonun kendi arasında ve nonhormonal bir yöntem olan RİA ile kıyaslandığı” Randomize Faz 3 klinik çalışması HÜKSAM ile işbirliğinde yürütülmektedir.

“Türkiye’de uzmanlık alanlarında hekimlerin dağılımında cinsiyete bağlı bir farklılık var mıdır?” sorusunun yanıtını aramak amacıyla “Tıp Mesleğinde Uzmanlık Alanı Tercihleri ve Toplumsal Cinsiyet İlişkisi” araştırması” yapılmıştır. Araştırma yayın aşamasındadır.

HÜKSAM tarafından yürütülen “Engelli Kadına Yönelik Şiddet Araştırması” ile engelli kadınlara yönelik şiddetin boyutu ve bu şiddeti etkileyen bazı faktörleri belirlemek amaçlanmıştır. Söz konusu çalışma kapsamında, evli ve engelli kadınlarda, fiziksel ve fiziksel olmayan şiddetin yoğunluğunu ölçen 30 soruluk, geçerlik ve güvenilirliği yapılmış “Eş İstismarı İndeksi” kullanılmıştır.

Ayrıca, Sağlık konusu başta olmak üzere kadın konusunda kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları vb. tarafından düzenlenen toplantı, panel, çalıştay, konferans ve seminerlere katılım sağlanmakta ve sunumlar gerçekleştirilmektedir.

Merkez tarafından, kadın sağlığı konusu da dahil olmak üzere temel sorun alanlarına ilişkin konferanslar düzenlenmektedir.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından Strateji 3.1 kapsamında, “Türkiye’de Doğurganlık, Üreme Sağlığı ve Yaşlılık, 2008 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, İleri Analiz Çalışması” Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK ile işbirliğinde yürütülmüştür.

Strateji 3.2. Tüm sağlık istatistiklerinin cinsiyet temelli olarak tutulmasının sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Sağlık Bakanlığı, TÜİK

Sağlık Bakanlığı tarafından, 1933’te çıkarılan Umumi Hıfzıssıhha Kanunundan bu yana tüm verilerin cinsiyet temelli olarak tutulduğu ifade edilmiştir.

Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından tutulan bütün istatistiklerin, planlanan bütün araştırmalarda toplanan bilgilerin cinsiyet temelli olarak tutulduğu ve analiz edildiği belirtilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tüm araştırma istatistiklerinin cinsiyet temelli olarak tutulduğu belirtilmiştir.

“YETKİ VE KARAR ALMA SÜREÇLERİNE KATILIM”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantıların Tarihi ve Yeri: 21.06.2010 - 23.12.2010/ Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanlığı, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanlığı, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Memur Sendikaları Konfederasyonu

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

HEDEF 1: Yetki ve karar alma süreçlerinde kadın temsiliyetinin artırılması için farkındalık yaratılacak, bilgi ve bilinç düzeyi artırılabacaktır.

Strateji 1.1. Kadınların panel, seminer, konferans, kitap, broşür vb. araçlarla detaylı bir şekilde siyasal hak ve ödevleri konusunda bilgilendirilmesi

Strateji 1.2. Parlamentoda, yerel yönetimlerde ve muhtarlık görevlerinde kadınların yer almasının önemi hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: KSGM

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.1 ve 1.2. kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Türk Kadınına Seçme ve Seçilme Hakkı Verilişinin Yıldönümü nedeniyle 6 Aralık tarihinde Devlet Bakanı Sayın Selma Aliye KAVAF'ın başkanlığında kadın milletvekillerimiz, kadın sivil toplum kuruluşu temsilcileri, kamu kurum kuruluşlarında çalışan kadın yöneticiler ile Anıtkabir Ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimleri” kapsamında Mart 2009'dan Aralık 2010'a kadar 1358'i Halk Eğitim Merkezi Müdürü, 346'sı İlçe Milli Eğitim Müdürü ve İlçe Sosyal Hizmet Müdürü olmak üzere toplam 1704 kamu yöneticisine eğitim verilmiştir. Ocak 2010'dan I. Ulusal Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme toplantısının gerçekleştiği Haziran ayına kadar 371, Haziran 2010'dan II. Ulusal Eylem Planı İzleme ve Değerlendirme toplantısının gerçekleştiği Aralık 2010'a kadar

ise 562 kamu yöneticisi olmak üzere 2010 yılında toplam 933 kamu yöneticisine ulaşılmıştır. Söz konusu eğitim programlarında kadınların siyaset ile yetki ve karar alma mekanizmalarında yer almalarının önemi, kadınların eksik temsilinin nedenleri üzerinde durularak konuya ilişkin bilinç ve farkındalık oluşturmaya çalışılmaktadır.

- Gerek Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü gerekse kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve üniversiteler tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programlarında, panel, sempozyum gibi çalışmalarda yetki ve karar alma süreçlerinde kadınların katılımlarının artırılmasına yönelik farkındalık sağlamak, bilgi ve bilinç düzeyini yükseltmek üzere kadınların siyasal hak ve ödevlerinin önemine vurgu yapılmaktadır.

Strateji 1.3. Gerek özel sektör gerekse kamuda kadınların karar alma mekanizmalarında yer aldığı olumlu rol modellerinin tanıtılması için çalışmalar yapmak

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: TRT

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından Strateji 1.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Kadınların yetki ve karar alma mekanizmalarında yer alarak toplumsal ve sosyal konumlarının güçlenmesi konusunda bilinç oluşturmak ve farkındalık yaratmak için TRT kanallarında dizi ve programlarda konunun önemine değinilmektedir.
- Bu çerçevede, 2010 Ocak - Haziran döneminde TRT kanallarında iki televizyon programında ve çeşitli radyo programında kadınların yetki ve karar alma mekanizmalarında yer almasının önemine değinilmiştir.
- Haziran-Aralık 2010 döneminde ise TRT kanallarında Ankara Radyosunda 19.10.2010 tarihinde “Paylaştıkça” Programında, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı ve Hürriyet Gazetesi Ekonomi Yazarının katılımıyla, Dünya Ekonomik Forumu’nun yıllık Küresel Cinsiyet Eşitliği Raporu kapsamında Türkiye’nin “yerel meclislerde kadın üye sayısı, kadın meclis başkanları sayıları, istihdam oranları” konusu tartışılmıştır.
- Ankara Radyosunda 26.10.2010 tarihinde “Paylaştıkça” Programında, Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanı’nın katılımıyla Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanından sonra gelişen kadın hakları konusu tartışılmıştır.

- İstanbul Radyosunda 07.12.2010 tarihinde “Renkli Anlar” Programında, KA-DER Başkanının katılımıyla, 5/12/1934 tarihinin Türk kadınının seçme ve seçilme hakkı elde etmesinin 76. Yıldönümü üzerine konuşulmuştur.

Strateji 1.4. Kamu sektöründe yetki ve karar alma mekanizmalarının her düzeyinde cinsiyet temelli verilerin düzenli olarak toplanması ve yayımlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Devlet Personel Başkanlığı

Devlet Personel Başkanlığı tarafından Strateji 1.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Kamu kurum kuruluşlarının Devlet Personel Başkanlığına üçer aylık dönemler itibariyle göndermiş olduğu veriler esas alınarak hazırlanan kamu personelinin cinsiyet temelli dağılımını gösteren istatistiki veriler Devlet Personel Başkanlığına ait www.dpb.gov.tr internet sayfasının istatistikler bölümünde düzenli olarak yayınlanmakta ve güncellenmektedir.
- Devlet Personel Başkanlığı'nın 2010 yılı verilerine göre kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin %34'ü (592.923) kadın, %66'sı (1148001) erkektir. Haziran 2010 verilerine göre kamuda toplam üst düzey yönetici sayısı 8284 olmakla birlikte kadın üst yönetici oranı %7 (571), erkek yönetici oranı (7713) %93'tür.
- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ile sosyal güvenlik kurumları itibarıyla üst düzey yöneticilere ilişkin istatistiki veriler aşağıda belirtilmektedir:
 - Müsteşar: 1 Kadın- 23 Erkek
 - Müsteşar Yardımcısı: 2 Kadın- 78 Erkek
 - Bağlı Kurum Başkanları: 7 Kadın-31 Erkek
 - Bağlı Kurum Başkan Yardımcıları: 5 Kadın-43 Erkek
 - Genel Müdür: 9 Kadın- 156 Erkek
 - Genel Müdür Yardımcısı: 44 Kadın-416 Erkek
 - Kurul Başkanı: 1 Kadın-67 Erkek
 - Kurul Üyeleri: 19 Kadın-122 Erkek
 - Kurum bünyesindeki Başkanlar: 8 Kadın-34 Erkek

- Daire Başkanı: 302 Kadın-1806 Erkek

Strateji 1.5. Kadınların parlamentoda ve yerel yönetimlerde temsilini artırmak üzere tüm toplumsal tarafların katılacağı tartışma ortamlarının oluşturulması ve çıktılarının topluma duyurulması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: KSGM

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 1.5 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

Genel Müdürlük tarafından kamu yöneticilerine yönelik olarak düzenlenen “Kadın Erkek Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyet Eğitimi” ve tüm tarafların katılımıyla düzenlenen toplantılarda yapılan sunumlarda kadınların yetki ve karar alma mekanizmalarına katılımlarının önemine vurgu yapılmaktadır.

Strateji 1.6. Kadınların siyasete katılımı konusunda farkındalık yaratmak için toplumun farklı kesimlerinden kadınları bir araya getiren platformlar olan kadın konseyleri ile birlikte yerel seviyede çalışılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İçişleri Bakanlığı/Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler YG 21 Kadın Meclisleri

İçişleri Bakanlığı/Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarını yerinden ve yakından takip edebilmesi nedeniyle halkın yönetime katılımını kolaylıkla sağlayabilecek bir yapıya sahip olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede, yerel yönetimlerde reform getiren 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun ilgili maddeleriyle yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek amacıyla kurulan ve çalışma usul ve esaslarını İçişleri Bakanlığı'nın yayımladığı yönetmeliklerle belirlenen Kent Konseyleri, İhtisas Komisyonları ve gönüllü katılımlar gibi düzenlemelerle yerel kadın örgütlerinin yerel meclis toplantılarını izlemesi ve komisyonların kurulmasına ilişkin sürece katılması ve stratejik planlara görüş bildirmesi yönünde önemli görevler düşmektedir.
- 2948 Belediye Başkanı'nın 2921'i erkek 27'si ise kadındır. Söz konusu kadın belediye başkanlarından sadece 2'si il belediye başkanıdır (Aydın-Tunceli). 81 İl Özel İdaresi

Genel Sekreteri içerisinde hiç kadın bulunmamaktadır. 34.275 Köy Muhtarının 34.210'u erkek 65'i kadındır. 18.607 Mahalle Muhtarına bakılacak olduğunda 18.178'inin erkek 429'unun kadın olduğu görülmektedir. Ülke genelinde ise 96 Kent Konseyi bulunmakla birlikte kadın meclisi sayısı 130'a ulaşmıştır.

HEDEF 2: Kadınların siyasal hayata katılımı ile yetki ve karar alma süreçlerinde yer almasına katkıda bulunacak düzenlemeler yapılacaktır.

Strateji 2.1. Yerel yönetimler kapsamında ülkemizde sayısı 40 civarında olan Kadın Meclisi sayısının artırılması ve bu Meclislerde alınan kararların uygulamaya yansıtılmasının sağlanması.

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Yerel Yönetimler

İçişleri Bakanlığı/Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.1 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- İçişleri Bakanlığı'nın desteklediği UNDP Projesi olan "Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi" kapsamında yerel yönetimler bünyesinde 2010 Haziran ayı itibarıyla 130 "Kadın Meclisi", "Kadın Komisyonu" ve "Kadın Platformu" oluşturulmuştur.
- Strateji 1.6 kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler Strateji 2.1 kapsamında da değerlendirilmektedir.

Strateji 2.2. İşçi-işveren sendika ve konfederasyonları ile meslek odalarında var olan kadın birimlerinin etkinliğinin artırılması

Strateji 2.3. Kadın birimleri olmayan işçi-işveren sendika ve konfederasyonları ile meslek odalarında bu birimlerin kurulması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: İşçi-İşveren Sendika ve Konfederasyonları, Meslek Odaları ile Memur-işçi sendika ve konfederasyonlarında kadın birimleri yer almaktadır. Hak-İş Konfederasyonu bünyesinde Merkez Kadın Platformu; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde Kadın Girişimciler Kurulu bulunmaktadır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- 2007 yılında TOBB bünyesinde kurulan Kadın Girişimciler Kurulu, 78 ilde yapılanmasını tamamlamış olup Bitlis, Kars ve Osmaniye illerinde de yapılanma

çalışmaları devam etmektedir. Söz konusu Kurulun Aralık 2010 itibariyle 1471 üyesi bulunmaktadır. Mevzuatlarında değişiklik yaparak söz konusu üye sayısını artırmaya çalıştıkları belirtilmektedir.

- 4 Ocak 2010 tarihinde TOBB bünyesinde Sektörler ve Girişimcilik Daire Başkanlığı altında Girişimcilik Müdürlüğü oluşturulmuştur. Söz konusu Müdürlük altında Kadın Girişimciler Kurulu, İl Kadın Girişimciler Kurulu, Genç Girişimciler Kurulu, İl Genç Girişimciler Kurulu çalışmalar yürütmektedir.
- TOBB Kadın Girişimciler Kurulu'nun Aralık 2009-Mayıs 2010 tarihleri arasındaki faaliyetleri kapsamında yurtiçi fuar katılımında Kadın Girişimcilerin Desteklenmesi Projesi dikkat çekmektedir. Projeden yararlanabilecek kadın girişimci sayısı 679 olup yararlanmış olan kadın girişimci sayısı 33' tür.
- 21 Mayıs 2010 tarihinde TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nden gerçekleştirilen TOBB 65. Genel Kurulu ilk kez TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Üyelerinin katılımı ile gerçekleşmiştir.
- 6-7 Kasım 2010 tarihlerinde TOBB tarafından düzenlenen Girişimcilik Kongrelerinde girişimci kadınların yetki ve karar alma mekanizmalarında üst düzeyde yer almaları için önemli birer rol model oldukları vurgulanmıştır.
- Oda ve borsa seçimlerinde kadın girişimcilerden iki üyenin yönetim kurulu başkanı, bir tanesinin hizmet ticaret odası borsası yönetim kurulu başkanı, birisinin ise Çorlu TSO Başkanı olduğu belirtilmiştir. 2 Kadın üyenin meclis başkanlığına, 5 kadın üyenin de yönetim kurulu başkan yardımcılığına, 5 kadın üyenin ise meclis başkan yardımcılığına katıldığı ifade edilmiştir. Oda ve Borsalarda kadınların üst düzeyde yer almalarına ilişkin çalışmalara devam edileceği dile getirilmiştir.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- TİSK bünyesinde "Kadın" birimi bulunmamaktadır. Hukuk ve Araştırma Servisinde kadın konusuyla ilgili çalışan uzmanlar bulunmaktadır. TİSK tarafından 2009 Eylül ayında yapılan "Kadın Yöneticiler Anketi"nin belirli aralıklarla yapılması planlanmaktadır.
- Haziran-Aralık 2010 dönemi içinde TİSK'in düzenli iletişim organı olan İŞVEREN Dergisi'nin her iki ayda bir yayınlamış olduğu dergi içinde düzenli şekilde yer bulan

KADIN Bölümünde, konuya ilişkin olarak ülkemiz, AB ve dünya genelinden güncel haberler, rapor özetleri ve gelişmelerin duyurulduğu belirtilmiştir. Söz konusu bölümün amacının özellikle çalışma hayatını kesen yatay alanlarda cinsiyet eşitliği bakış açısının yerleştirilmesi, Türk kadınının çalışma hayatına daha fazla katılmasını sağlayacak politikaların desteklenmesi olduğu ifade edilmiştir. İŞVEREN Dergisi K Bölümünde söz konusu dönemde yayınlanmış haber bültenlerine www.tisk.org.tr adresinden de ulaşılabileceği dile getirilmiştir.

HAK-İŞ Konfederasyonu tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Konfederasyon bünyesinde Merkez Kadın Komitesi bulunmaktadır. Yönetim kuruluna bağlı Merkez kadın komitesinin çalışmalarını, HAK-İŞ İl Kadın temsilcileri, Bağlı Sendikaların kadın komiteleri ve işyeri kadın kurullarıyla işbirliği içinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca Konfederasyon olarak her türlü eğitim faaliyetlerine, ulusal ve uluslararası toplantılara kadın ve erkek üyelerin eşit bir temsilde katılımına önem verilmektedir.
- Genel Kurulda Ana Tüzüğe “kadınların toplumdaki rol ve statüsünü yükseltmeye yönelik çalışmalar yapmak” şeklinde bir hüküm eklenmiştir.
- HAK-İŞ Konfederasyonu kadın çalışmalarını daha etkin ve sistematik bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla 14 Nisan 2010 tarihinde Konfederasyon bünyesinde, HAK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri, bağlı sendikaların Yönetim Kurulu Üyeleri, Merkez Kadın Komitesi başkanları ve uzmanlardan oluşan bir toplantı gerçekleştirilmiştir.
- Konfederasyon hem ulusal hem de uluslararası alanda gerçekleştirilen kadın konulu tüm faaliyetlere aktif bir biçimde katılmıştır.
- Kadın üyelerin aile ve iş yaşamını uyumlaştırmada karşılaştıkları güçlükleri ortadan kaldırmak amacıyla toplu iş sözleşmelerine hükümler konmakta, toplu iş sözleşmesi görüşmelerine kadın temsilcilerin katılımının sağlanması yönünde çalışmalar gerçekleştirilmektedir.
- Konfederasyon tarafından yürütülen Şanlıurfa’da Çocuk İşçilerin Ailelerine Mesleki Eğitim Sağlanması Suretiyle En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Projesi’nde özellikle kız çocuklarına odaklanılmış ve sokakta çalışan ya da çalışma riski bulunan toplam 160 kız ve erkek çocuğun 70’i sokaktan çekilmiştir. Yine “Sosyal

Diyalog Yoluyla Tekstil Sektöründeki Kadınların Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Projesi”, “Çalışma Hayatında Kadın-Erkek Eşitliği ve İş Sağlığı Güvenliği Eğitimi Projesi” doğrudan kadınlara yönelik olarak yürütülen Projeler arasında gösterilmektedir.

TÜRK-İŞ Konfederasyonu tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- İş Sağlığı ve Güvenliği derslerine kadın konusu eklenmiştir.
- Belirli aralıklarla ilgili kurumların kadın birimleri ile toplantılar düzenlenmektedir.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Konfederasyon bünyesindeki 9 merkez yürütme kurulu üyesinden 4’ü kadındır.
- DİSK’e bağlı Dev-Sağlık İş Sendikasının Genel Başkanı ile beş kişilik yönetim kadrosundan üçü kadınlardan oluşmaktadır. Yine DİSK’e bağlı Emekli-Sen sendikasında dokuz yöneticiden dördü kadındır.
- Söz konusu Konfederasyona üye kadınların iş ve ev yaşamının uyumlaştırılması konularında zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu çerçevede, konuya çözüm getirebilmek amacıyla iş yerlerinde işçilerle görüşmeler yapılması planlanmaktadır.
- DİSK genel merkezindeki ve DİSK’e bağlı kimi sendikalardaki kadın çalışanlar 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde ücretli izinli sayılmaktadırlar.

Memur Sendikaları Konfederasyonu tarafından Strateji 2.2 ve 2.3 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- Memur Sendikaları Konfederasyonu bünyesinde kadın birimlerini oluşturmuştur. Ancak, bazı il ve ilçelerde kadın birimi eksiklikleri bulunmaktadır.
- Memur-Sen’e bağlı Türkiye Diyanet ve Vakıf Görevlileri Sendikasında, kadın istihdamının artırılması ve sendikada kadınların daha aktif rol alabilmeleri için şubeler bünyesinde “Kadınlar Komisyonu” kurulmuştur.
- Memur-Sen’e bağlı Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası, Ulusal Kalkınma Planı’nın Avrupa Topluluğu Politikalarına Uygunluğu ana başlığında “Kadın Çalışmaları Gözlem Merkezi” adlı proje gerçekleştirmiştir. Avrupa Birliği desteğiyle çalışma hayatında cinsiyet eşitliği eğitimleri gerçekleştirilmiş, yine AB

Hibe Programı çerçevesinde Fransa'nın kadın yerel yönetim çalışanları ile bir araya gelinmiştir. Danimarka 3F Sendikası uzmanlarından oluşan 20 kişilik sendikacı heyet Ankara'da Memur-Sen Konfederasyonuna üye sendikaların kadın temsilcileriyle bir araya gelmiştir.

- Memur-Sen'e bağlı Enerji, Sanayi ve Madencilik Hizmetleri Çalışanları Birliği Sendikasında, kadınların sendikal çalışmalarda daha aktif görevlerde bulunmalarının sağlanması için bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.
- Memur-Sen'e bağlı Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikasında; hemşire ve ebelerin sorunları ve beklentilerini tespit etmek amacıyla "Sağlıkta Kadın Emegi Türkiye Araştırması" yapılmıştır. Sağlık-Sen bünyesindeki 76 şubenin ve 8 il temsilciliğinde toplam 46 kadın yönetim kurulu üyesinin mevcut olduğu belirlenmiştir. Ayrıca üye sayılarının yüksek olduğu şubelerde kadın kolları ve kadın komisyonları kurulmuştur.
- Memur Sendikaları Konfederasyonu, Kadın Sendika Yöneticileri Kurultayı düzenleyerek kadın üyelerinin karar süreçlerinde daha etkili olması yönünde çalışmalar yapmayı planlamaktadır. 2011 yılında kadına yönelik şiddet ve cinsiyet eşitliği hakkında seminerler düzenlenerek bu konuda üniversitelerle iş birliği yapılması yönünde adımlar atılması düşünülmektedir.

Strateji 2.4. Yetki ve karar alma süreçlerine hazırlamak üzere, eğitimde kız çocuklarının özellikle sınıf başkanlığı ve okul temsilciliği gibi görevlerde yer alması için teşvik edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB

MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 2.4 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- 3797 sayılı "Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun" hükümlerine göre öncelikle genç kız ve kadınların eğitim öğretim faaliyetlerinden sorumlu birim olarak çalışmalarını yürüten Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, kız çocuklarının sorumlulukları yerine getirebilmeleri ve gelecekte sorumluluk alabilme hususunda bilinçlenmelerine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Bu çerçevede, AB ile işbirliği içerisinde gerçekleştirilen "Developing an Entrepreneurial Climate in VET Sector (ENTReVET) (Meslekî Eğitim Sektöründe Girişimcilik İklimi Geliştirme)" isimli Proje, konuya ilişkin güzel bir örnek

oluşturmaktadır. Kız çocuklarının girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik 5 pilot ilde gerçekleştirilen Proje ile okullarda mini şirketler kurulmakta ve şirketi kuran grup, şirketlerini topluluk önünde MEB yöneticilerine tanıtmaktadır. Şirketi tanıtan öğrencilerin kız öğrencilerden olmasına özellikle özen gösterilmektedir.

- Demokrasi ve insan haklarına ilişkin temel değerlere ulaşip ülkemizdeki hayat standardının yükselmesine katkı sağlamak amacıyla MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü ve Avrupa Konseyi tarafından “Demokratik Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi Projesi” (DVİHEP) yürütülmektedir. Projenin amacı, demokratik vatandaşlık ve insan hakları konusundaki yönetmelikleri, müfredatı revize etmek, yeni müfredat geliştirmek; okul öncesi ve ilköğretim okul topluluklarının (öğretmenler, öğrenciler, öğretim dışı personel, veliler ve topluluk önderleri) (DVİHE) konusunda farkındalıklarının ve kapasitelerinin artırılması, eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve okul öncesinden orta öğretimin sonuna kadar demokratik okul kültürünün benimsenmesine katkı sağlamaktır.

Proje kapsamında 14.09.2010 tarih ve 126 sayılı Kurul kararı ile İlköğretim Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi (8. Sınıf) Öğretim Programı'nın 2010-2011 öğretim yılından itibaren pilot uygulamasının gerçekleştirilmesi kabul edilmiştir. Dersin içeriğinde toplumsal cinsiyet ve şiddetin önlenmesi konuları farklı boyutları ile ele alınmıştır. Konu ile ilgili “Demokrasi Kültürü Ünitesi”, “Hak ve Özgürlüklerimiz Ünitesi”, “Görev ve Sorumluluklarımız Ünitesi” bulunmaktadır. “Demokrasi Kültürü Ünitesi” kapsamında demokrasinin bir yaşam biçimi olarak benimsenmesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi, ayrımcılığın çeşitli biçimlerini sorgulayarak ayrımcılık yapmama konusunda duyarlılık kazandırılması amaçlanmaktadır. “Hak ve Özgürlüklerimiz Ünitesi” ile hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği durumlara ilişkin demokratik çözüm önerileri geliştirme becerisi kazandırılması amaçlanmaktadır. “Görev ve Sorumluluklarımız Ünitesi” ile öğrencilere, karar verme süreçlerine katılmanın önemi ve kendi konumuna uygun sorumluluklar üstlenmesi konusunda gerekli beceriler kazandırılması amaçlanmaktadır.

- Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi 13.01.2004 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokolle uygulamaya konulmuştur. Proje'nin temel amacı; Millî Eğitimin Temel İlkeleri arasında yer alan “Demokrasi Eğitimi” ilkesi çerçevesinde öğrencilere demokrasi bilincini aşılacak, yerleşik bir demokrasi, seçme, seçilme kültürünün oluşturulmasını

sağlanmak ve hoşgörü ve çoğulculuk bilincini geliştirmektir. Proje kapsamında, her yıl Ulusal Egemenlik Haftası'nda 81 il öğrenci meclis başkanları toplanarak "Türkiye Öğrenci Meclisi" oluşturulmaktadır. Eylül 2010 tarihinden itibaren bölgesel seçimlere başlanmış ve çalışmalar devam etmektedir.

- Demokratik Yurttaşlık Eğitimi Projesi (DYE), Avrupa Konseyi'nce desteklenen ve ülkemizde Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen bir Projedir. Demokratik Yurttaşlık Eğitimi; gençlerin ve yetişkinlerin demokratik hayatta aktif olarak yer almaları ve toplum içerisinde haklarını kullanmaları, sorumluluklarını yerine getirmeleri için sunulan bir dizi uygulama ve etkinlikten oluşmaktadır. Proje kapsamında çeşitli çalışmalar yapılmakta ve hizmetiçi eğitim seminerleri düzenlenmektedir.

HEDEF 3: Kamu politikaları kadın-erkek eşitliğini sağlar hale getirilecektir.

Strateji 3.1. Kamu kuruluşlarında orta ve üst düzey yönetici atamalarında kadın-erkek eşitliğini gözetecek yaklaşımların benimsenmesi

Strateji 1.4'te kamu kuruluşlarında orta ve üst düzey yönetici sayıları kadın/erkek olarak yer almaktadır.

Strateji 3.2. Çalışma hayatında yönetici konumdaki kadın sayısının artması için gerekli desteğin sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: Tüm kamu kurum kuruluşları (Strateji 3.1 ve 3.2 için)

- Kadınların ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla hazırlanan ve 2008 yılında yürürlüğe giren "İstihdam Paketi"nde, mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere ait SSK işveren priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacağı, kreş ve emzirme odası açma yükümlülüğünün işverenler tarafından hizmet alımı ile yerine getirilebileceği hususlarına yer verileceği belirtilmektedir.

MEB Personel Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 ve 3.2 kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar:

- MEB Merkez Teşkilatı ile İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde ve okul yöneticiliklerine 657 sayılı kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde atama yapılmakta olup kadın personelin yönetici kadrolara atanması önünde bir engel bulunmamaktadır. Bununla birlikte kadın yönetici sayısını arttırmak üzere 13.08.2009/27318 sayılı

Resmi Gazetede yayınlanan Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikle “Atölye, laboratuvar veya meslek dersleri öğretmenlerinden mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları müdür yardımcılığına ve müdür başyardımcılığına başvuruda bulunanlar ile yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumu yöneticiliklerine başvuruda bulunan bayan adaylara, değerlendirme sonucu çıkan toplam puanın %15’i ayrıca ek puan olarak eklenir.” maddesine yer verilerek kadınlara karşı olumlu ayrımcılık yapılmıştır.

Haziran 2010 verileri çerçevesinde kadrolu-sözleşmeli öğretmenlerin %47,16’sı erkek, %52,84’ü kadındır. Yönetici kademelerine bakıldığı zaman ise kadın yönetici oranının %11,37 olduğu görölmektedir.

- 9 Ekim 2010 tarih ve 27724 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte

“(5) Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumlarının müdür yardımcılığı norm kadrosundan en az biri kadın adaylara ayrılarak, kadın adaylar arasından atama yapılır. Söz konusu kadroya başvuruda bulunan kadın aday olmaması durumunda bu kadroya atama yapılmaz.” Maddesi ilave edilerek kadın yöneticilere ayrıcalık tanınması sağlanmıştır.

Haziran 2010 tarihi itibariyle kadın yönetici sayısı 8.298 iken;17/12/2010 tarihi itibarıyla Merkez ve Taşra Kurumlarındaki kadın yönetici sayısı 8.905’ e ulaşmıştır.

“KADIN VE MEDYA”

2010 YILI İZLEME VE DEĞERLENDİRME TOPLANTISI BİRLEŞİK RAPORU

Toplantının Tarihi ve Yeri: 26.05.2010 - 20.12.2010 / Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü

Katılım Sağlayan Kurumlar: Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.

Raporun Dayanakları: Toplantıya katılan sorumlu kurumlar tarafından yapılan sunumlar ve söz konusu kurumlar tarafından gönderilen raporlar.

Hedef 1: Medyada toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlılığın geliştirilmesi ve medyadaki cinsiyetçi temsillerin dönüştürülmesi için sektörde çalışanların (her kademedeki) ve ilerleyen dönemde çalışma potansiyeline sahip olan bireylerin konuya ilişkin farkındalıkları arttırılacak ve uygulamalar izlenecektir.

Strateji 1.1: Hizmet içi eğitim programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun dâhil edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: TRT, RTÜK, BYEGM

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) tarafından Strateji 1.1 kapsamında yapılan çalışmalar;

- 13 Eylül 2010 tarihinde 45 kişinin katılımıyla Eğitim Dairesi Başkanlığı tarafından “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Türkiye’de Kadın Erkek Eşitsizliğinin Boyutları: Eşitsizlik Göstergeleri, Kadın Erkek Eşitliği Konusunda Uluslararası, Kurumsal ve Yasal Gelişmeler, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ile Kadınların Medyada Temsil Ediliş Biçimleri” konularında bir seminer gerçekleştirilmiştir. Söz konusu seminer, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü’nden eğiticiler tarafından verilmiştir.

Strateji 1.2: Özel radyo ve televizyon çalışanlarına RTÜK tarafından, yerel düzeydeki medya çalışanlarına BYEGM tarafından verilmekte olan eğitimlere toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun dâhil edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: RTÜK, BYEGM

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından Strateji 1.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- 2009 yılında bölgesel ve yerel televizyon ile radyo kuruluşlarının yayınlarını Üst Kurul adına izleyerek kayda alan Emniyet Genel Müdürlüğü izleme birimlerinde görev yapan personele yönelik eğitimlerde toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna yer verilmiştir. Söz konusu eğitimlere, 2010 yılında da devam edilmiştir.
- Medya çalışanlarına yönelik “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Medya” eğitim semineri 25-26 Mayıs 2010 tarihlerinde Ankara, Çankırı, Eskişehir, Kırıkkale, Yozgat, Sivas, Bolu, Düzce, Karabük, Bartın, Kastamonu ve Zonguldak’ta yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşlarının katılımıyla Eskişehir’de gerçekleştirilmiştir.

BYEGM tarafından Strateji 1.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- 15-16 Ekim 2009 tarihinde Manisa’da gerçekleştirilmiş olan 18. Yerel Medya Eğitim Seminerinde “Medyada Kadın Olmak” konusu ele alınmıştır.
- 17-18 Haziran 2010 tarihlerinde Edirne’de yapılan 19. Yerel Medya Eğitim Semineri’nde “Medyanın Toplumsal Sorumluluğu ve Kadına Bakış Açısı” başlıklı bir sunum yapılmıştır.

Strateji 1.3: Medya okuryazarlığı dersinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini kapsamı

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: RTÜK, MEB

Strateji 1.4: RTÜK’e yapılan şikayet başvurularında kullanılan formlara “cinsiyetçilik” kategorisinin eklenmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: RTÜK

RTÜK tarafından Strateji 1.4 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Şikayet başvuruları, “Türk Aile Yapısına ve Ahlaka Aykırılık, Cinsellik ve Müstehcenlik, Kadına Yönelik Şiddet, Kişilik Haklarına Aykırılık, Ayrımcılık” olmak üzere 5 kategoride ele alınmakta olup cinsiyetçiliğe yönelik şikayetler “Ayrımcılık” kategorisi altında değerlendirilmektedir.

Strateji 1.5: Toplumsal cinsiyet eşitliği konularına iletişim fakültelerinin lisans programlarında yer verilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: YÖK

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) tarafından Strateji 1.5 kapsamında yapılan çalışmalar;

- “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planlarında”, üniversitelerin sorumlu ya da işbirliği kuruluşu olarak yer aldığı eylem başlıklarında yapılanları tespit etmek üzere bütün üniversitelerden bilgi istenmiştir. 113 üniversiteden bilgi toplanmıştır. Bu cevapların analiz süreçleri tamamlanmıştır. Buna göre; Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı’nın “Kadın ve Medya” konu başlığı altında yer alan Hedef 1 kapsamında çalışmalar yürüten üniversite sayısı 6’dır. Söz konusu üniversiteler: Aksaray, Anadolu, Kafkas, Galatasaray, Nevşehir ve Sakarya’dır. Bilgi formu bir bütün olarak değerlendirildiğinde ise şu sonuçlara ulaşılmaktadır:
 - Pek çok üniversite gerek kadına yönelik şiddet gerekse toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda birçok çalışma yürütmektedir, ancak aynı konuyu işleyen bölümler arasında belli bir iletişim ve eşgüdüm yoktur.
 - Üniversitelerin yürüttükleri çalışmalarda herhangi bir yaklaşım standardı bulunmamaktadır.
 - Yapılan çalışmalar, Ulusal Eylem Planlarının gereği olmaktan çok, bireysel ya da o bölümün özelliği bağlamındaki ilgi nedeni ile yapılmaktadır.
- 26 Mart 2010 tarihinde YÖK Başkanlığında “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı” hedeflerinin gerçekleştirilmesini konu alan toplantıda, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği – İletişim Alt Çalışma Komisyonu oluşturulmuştur. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği – İletişim Alt Çalışma Komisyonu toplantının akabinde iletişim fakültelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda yapılan çalışmalara ilişkin durumu saptamak amacıyla bir rapor hazırlamıştır. Öncelikle komisyon üyelerinin görev yaptıkları üniversiteler ve fakülteler bünyesinde konuyla ilgili tarama yapılmıştır. Buna göre; Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi’nde toplumsal cinsiyet eşitliğini konu alan dersler mevcuttur. İletişim Fakültelerinin ders programları, birbirinden çok farklı olup standart ders kitapları kullanılmamaktadır.

Hedef 2: Medya sektöründe çalışan kadın oranı ve karar alma noktalarında temsiliyetleri arttırılacaktır.

Strateji 2.1: Medya sektöründe çalışan kadın sayı ve konumlarının ayrıntılı tespitine yönelik araştırma yapılması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: TÜİK

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Strateji 2.1 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Gazete ve dergi kuruluşlarına yönelik düzenlenen Yazılı Medya Araştırması kapsamında yapılan anketlerde eğitim düzeyine göre çalışan kadınların sayıları sorulmaktadır. 2008 yılı Kasım ayı itibariyle gazete ve dergilerde çalışan kişi sayısı 52.450 olup bunların % 29,3'ünü kadınlar oluşturmuştur. Kadınlar yazılı medyada, basım (%5,3) ve dağıtım (%3,3) bölümlerinden ziyade yayın bölümünde (%91,4) çalışmaktadır. Çalışan kadınların %31,6'sı lise ve altı, %58,6'sı ön lisans ve lisans, %9,8'i ise yüksek lisans ve doktora mezunu iken toplam çalışanların %42,6'sı lise ve altı, %48,1'i ön lisans ve lisans, %9,3'ü ise yüksek lisans ve doktora mezunudur. Görsel medya için ise söz konusu sektörde çalışan kadınların sayısı ve görev yaptıkları pozisyonlara ilişkin veri mevcuttur.
- Medya sektöründe çalışan kadınlardan gazete ve dergilerin yayın bölümlerinde çalışan kadınların sayıları ve konumları Kültür İstatistikleri/Yazılı Medya İstatistikleri altında yer almakta ve 2005-2009 yıllarına ait verileri içermektedir. Radyo ve televizyon kuruluşlarında çalışan kadınların sayıları ve konumları ise İş İstatistikleri/Radyo ve Televizyon Kurumları İstatistikleri altında yer almakta ve 2002-2008 yıllarına ait verileri içermektedir.

Strateji 2.2: Medya konusuyla ilgili çalışmalar gerçekleştiren kurumlarda kadınların karar alma süreçlerine katılımlarının sağlanması

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: RTÜK, TRT, BYEGM, Anadolu Ajansı

TRT tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Yönetici düzeyinde çalışan kadınların oranı % 23'tür. Kurumda çalışan kadınların oranı ise % 28,5 olup yayım ve yayında çalışan kadınların oranı % 36,9'dur.

RTÜK tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- RTÜK'te görev alan üst kurul üyelerinden 1'i kadın, 8'i erkektir. Teftiş kurulu başkanlığı, başmüfettiş, genel sekreter, bölge müdürü ve daire başkanı kadrolarında kadın çalışan bulunmamaktadır. Bölge müdür yardımcılarında 1'i, üst kurul müşavirlerinden 4'ü, uzman denetçilerden 2'si, hukuk müşavirlerinden 2'si, daire

başkanı yardımcılarında 1'i kadındır. Ayrıca basın ve halkla ilişkiler müşaviri kadındır. Bununla birlikte müdürlerin de yarısı kadındır.

BYEGM tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Yönetici düzeyinde çalışan kadınların oranı % 22'dir. Kurumda çalışan kadınların oranı ise % 43'tür.

Anadolu Ajansı tarafından Strateji 2.2 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Merkez ve bölge müdürlüklerinde çalışan 654 personelden 179'u; Genel Müdürlük bünyesinde ise 352 personelden 115'i kadın çalışandır. 31 bölge ve büro müdürlüğünden Antalya Bölge Müdürlüğü ile Van Bölge Müdürlüğü'nde kadın yönetici çalışmaktadır. Genel Müdürlük bünyesinde ise Haber Yayın Müdürlüğü, İç Haberler Müdürlüğü, Parlamento Haberleri Müdürlüğü ile Ekonomi Haberleri Müdürlüğü'nde kadın müdür yardımcısı görev almaktadır.

Hedef 3: Kadınların internet ve bilgisayar gibi yeni iletişim teknolojilerini de kapsayacak şekilde tüm iletişim araçlarına erişimi ve kullanılabilirliği arttırılacaktır.

Strateji 3.1: Kadınların internet ve bilgisayar gibi yeni iletişim teknolojilerine erişimlerinin ve kullanımlarının artırılması için verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması, eğitimlere katılım önündeki engellerin kaldırılması ve kadınların teşvik edilmesi

Sorumlu Kurum Kuruluşlar: MEB, Yerel Yönetimler

Milli Eğitim Bakanlığı Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Kadınların da internet ve bilgisayara ulaşımını sağlamak için Kamu İnternet Erişim Merkezleri (KIEM) kurulmuştur.
- Bilgisayar okur-yazarı olan kadınların bilgisayar okur-yazarlık seviyelerini arttırmak, olmayanlara okur-yazarlık kazandırmak, kadınların kendi başlarına bilişim teknolojisi araçlarına erişimlerini kolaylaştırmak, ileri düzeyde internette iletişim ve paylaşım araçlarını kullanma becerileri kazandırarak işgücü alt yapısı oluşturmaya katkı sağlamak ve böylece bünyesinde bilişim teknolojisi sınıfı bulunan okullar, Halk Eğitim Merkezleri ve Kamu İnternet Erişim Merkezleri'nin bilişim teknolojisi sınıflarının daha etkin, verimli, yoğun kullanılmasına katkıda bulunmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ile İntel ve Fütüristler Derneği arasında Tekno Kadın Projesi yürütülmektedir. İlk aşamada Ankara, İstanbul ve Erzurum illerinde pilot uygulaması

yapılmıştır. İntel tarafından hazırlanıp, MEB tarafından onaylanmış program içerikleri ile kadınlara yönelik başlangıç, orta ve ileri seviyelerde uygulamalı eğitimler verilmiştir. Eğitim alan kadın sayısı 60'tır. Bugüne kadar eğitim alan eğitici sayısı ise 36'dır. Söz konusu Projenin yaygınlaştırma çalışmaları başlatılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 kapsamında yapılan çalışmalar;

- Halk Eğitim Merkezlerinde 1 Haziran 2010 tarihinden bugüne kadar sertifika almaya hak kazanan kadınların sayısı: Bilgisayar Kullanım Kursundan 65.358, İnternet Programcısı Kursundan 40, Bilgisayar Destekli Muhasebe 2.908, Bilgisayarda Halı Deseni Çizimi 53'tür.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından Strateji 3.1 kapsamında yapılan çalışmalar;

- İlköğretim çağındaki kız öğrenciler de dahil tüm çocukların bilişim teknolojilerine erişimleri ve katılımları önündeki engellerin kaldırılmasına ve teşvik edilmelerine yönelik olarak tüm ilköğretim okullarında Bilişim Teknolojileri sınıfları mevcuttur. Bununla birlikte yürürlüğe giren yeni uygulama ile ilköğretim okullarındaki bütün dersliklerde bilgisayar olması ve bu bağlamda bütün çocukların internet ve bilgisayar gibi yeni iletişim teknolojilerine daha kolay ulaşabilmeleri hedeflenmektedir.